

Αταξίες μαθητών

Μέσα από τις Πράξεις των Συλλόγων
Διδασκόντων του Γυμνασίου Χαλκίδας
(1907-1937)

1^ο ΠΡΟΤΥΠΟ ΓΕΛ ΧΑΛΚΙΔΑΣ
Όμιλος Αρχειακής Έρευνας

Αταξίες μαθητών

ISBN: 978-618-87534-0-2

ΟΜΙΛΟΣ ΑΡΧΕΙΑΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ 1^ο ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΓΕΛ ΧΑΛΚΙΔΑΣ

Αταξίες μαθητών
Μέσα από τις Πράξεις των Συλλόγων Διδασκόντων
Του Γυμνασίου Χαλκίδας (1907-1937)

Επιμέλεια
Ματθαίου Ε. Μαρία, ΠΕ02/ΜΑ/ΜΕδ, Κότσαρη Ευαγγ. Ελένη, ΠΕ01

Χαλκίδα 2024

Η έκδοση του βιβλίου γίνεται με την ευγενική συνδρομή

ΟΜΙΛΟΣ ΑΡΧΕΙΑΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ [2023-2024]

ΜΑΘΗΤΕΣ:

- ΒΑΡΥΤΙΜΙΔΗΣ ΝΕΣΤΩΡ του ΜΙΧΑΗΛ
- ΔΑΡΙΒΕΡΗ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΑ του ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ
- ΙΣΜΙΡΟΓΛΟΥ ΕΛΕΝΗ του ΡΟΒΙΝΣΩΝΑ
- ΚΑΚΑΡΑ ΑΡΚΑΔΙΑ - ΔΕΣΠΟΙΝΑ του ΧΡΗΣΤΟΥ
- ΚΑΡΔΑΜΙΤΣΗ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ του ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
- ΚΟΛΙΤΣΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ του ΝΙΚΟΛΑΟΥ
- ΚΟΥΤΣΟΥΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
- ΚΟΥΤΡΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ του ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
- ΛΑΜΠΡΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ του ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ
- ΛΥΡΑ ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ του ΟΘΩΝΑ
- ΛΥΤΡΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ του ΑΓΓΕΛΗ
- ΜΑΣΤΡΟΓΙΑΝΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ-ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ του ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ
- ΜΑΣΤΡΟΓΙΑΝΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ- ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ του ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ
- ΜΗΛΙΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ του ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ
- ΜΟΥΡΑΤΙΔΗΣ ΜΑΡΙΟΣ του ΙΩΑΝΝΗ
- ΜΟΥΤΣΑΝΑ ΣΩΤΗΡΙΑ του ΠΕΡΙΚΛΗ
- ΤΑΡΑΜΙΓΚΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ του ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ
- ΤΑΡΑΜΙΓΚΟΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ του ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ:

- ΜΑΤΘΑΙΟΥ ΜΑΡΙΑ του ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ, φιλόλογος /M.A-M.Ed
- ΚΟΤΣΑΡΗ ΕΛΕΝΗ του ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ, θεολόγος

*Το βιβλίο μας αφιερώνεται
στους (συμ)μαθητές μας, ταραξίες και μη*

Τα πνευματικά δικαιώματα ανήκουν στο 1ο Πρότυπο ΓΕΛ Χαλκίδας , που εκπροσωπείται από τη συντονίστρια του Ομίλου κ. Ματθαίου Μαρία, φιλόλογο και Διευθύντρια του σχολείου

Πίνακας περιεχομένων

Πρόλογος	11
Εισαγωγή	13
Το αντικείμενο της μελέτης μας	17
Ο ιστορικός περίγυρος	18
Περί ευταξίας ή πειθαρχίας	19
Μαθητικός Κανονισμός Συμπεριφοράς	21
Αταξίες στο μάθημα	23
Bullying: παλιά ιστορία!	24
Ασυνήθιστα περιστατικά	26
Έρωτος καμώματα	27
Μαθητές υβριστές!	28
Ο καθηγητής, η δυστυχία μου!	29
Με το θάρρος της γνώμης τους;	30
Χαρτόμουτρα και bon viveur μαθητές	30
Αδιόρθωτοι... ..	32
Επίδοχοι αντιγραφείς	33
Τιμωρούνται και κορίτσια;	34
Γονείς... εν δράσει	35
Πολιτικοποίηση των μαθητών	35
Χαρακτηρισμός διαγωγής	37
Επιβραβεύσεις.....	37
Άλλες καταγραφές.....	38
Σχολικό έτος 1907-1908	38
Σχολικό έτος 1908-1909 και Σχολικό έτος 1909-1910.....	38
Σχολικό έτος 1910-1911	39
Σχολικό έτος 1911-1912	39
Σχολικό έτος 1912-1913	40
Σχολικό έτος 1913-1914	40
Σχολικό έτος 1914-1915	40
Σχολικό έτος 1915-1916	40
Σχολικό έτος 1916-1917	41
Σχολικό έτος 1917-1918	41
Σχολικό έτος 1918-1919	43

Σχολικό έτος 1919-1920	43
Σχολικό έτος 1920-1921	44
Σχολικό έτος 1921-1922	44
Σχολικό έτος 1922-1923	45
Σχολικό έτος 1923-1924	46
Σχολικό έτος 1924-1925	48
Σχολικό έτος 1925-1926	49
Σχολικό έτος 1926-1927	49
Σχολικό έτος 1927-28	51
Σχολικό έτος 1928-1929	52
Σχολικό έτος 1929-30	52
Σχολικό έτος 1930-1931	52
Σχολικό έτος 1932-1933	53
Σχολικό έτος 1933-1934	55
Σχολικό έτος 1934-1935	57
Σχολικό έτος 1935-1936	59
Σχολικό έτος 1936-1937	61
Σχολικό έτος 1937-1938	64
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	65
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	66
I. Η οργάνωση της Εκπαίδευσης στο νεοελληνικό κράτος	66
II. Πίνακας βασικών ιστορικών γεγονότων 1908-1936	68
III. Δείγματα από τα Βιβλία Πράξεων.....	70
IV. Από τη δράση του Ομίλου μας.....	74

Πρόλογος

Αυτό το μικρό βιβλίο που κρατάτε στα χέρια σας είναι προϊόν της εργασίας του Ομίλου Αρχειακής Έρευνας του 1^{ου} Πρότυπου ΓΕΛ Χαλκίδας κατά το σχολικό έτος 2023-2024 . Ο Όμιλος των δεκαοχτώ μαθητών Α΄ και Β΄ τάξης και των δύο εκπαιδευτικών, της φιλόλογου και Δ/ντριας του σχολείου κας Μαρίας Ματθαίου και της θεολόγου κας Ελένης Κότσαρη, που τον οργάνωσαν και συντόνισαν τις εργασίες του, έσκυψε με πολύ σεβασμό και φιλοπερίεργη διάθεση στα αρχεία του σχολείου και ειδικά στα Βιβλία Πράξεων του Συλλόγου Διδασκόντων του προγονικού σχολείου του σημερινού, του διαστήματος 1907-1937.

Ο Όμιλος καταπιάστηκε με την μελέτη αυτών των Αρχείων, με εστίαση στην καταγραφή και τον σχολιασμό των εγγράφων που αφορούσαν σκανταλιές (ως και σοβαρά παραπτώματα) των μαθητών της εποχής εκείνης, των αρχών του 20^{ου} αιώνα, και τα παιδαγωγικά, πειθαρχικά μέτρα που λάμβαναν οι Σύλλογοι Διδασκόντων για να τα περιορίσουν. Οι νεόκοποι φιλόδοξοι ερευνητές μας θα έπιαναν στα χέρια τους επίσημα έγγραφα, βιβλία που έχουν οριστεί να διατηρούνται «εις το διηνεκές», αρχεία με ζωή λίγο περισσότερο από έναν αιώνα!

Οι μικροί «κουτσομπόληδες» – έτσι αυτοσαρκαστικά κι εύστοχα συνάμα αποκαλέσαμε την ομάδα μας - έπρεπε να αντιληφθούν τη σοβαρότητα του εγχειρήματος. Εδώ βρήκαμε τον ισχυρό σύμμαχο στο πρόγραμμα «Το ταξίδι της γραφής» του Πατριαρχικού Ιδρύματος Πατερικών Μελετών, όπου μας καλοδέχτηκε «σα να γνωριζόμαστε από πάντα» η ψυχή των εκπαιδευτικών προγραμμάτων του κα Ιωάννα Κλιάρη. Δεν μπορώ όμως να αποσιωπήσω μια τυχαία συνάντηση, σε ένα άλλο, ευρωπαϊκό πρόγραμμα, με τη συνάδελφο κα Λία Βαρμπομπίτη, Δ/ντρια του 2^{ου} ΓΕΛ Πυλαίας, η οποία μου μίλησε για τα εκπαιδευτικά προγράμματα του Πατριαρχικού Ιδρύματος και με έφερε σε επαφή με την κα Κλιάρη. Η πρόθεσή μου να αξιοποιήσουμε το αρχειακό υλικό του σχολείου μας και να εγκαινιάσουμε μια εκδοτική παράδοση (γιατί όχι;), έπαιρνε άλλο βάθος και ποιότητα.

Η ενασχόληση με την ιστορία της γραφής, τα υλικά της, την εξέλιξη της μεγαλογράμματης ελληνικής γραφής στη μικρογράμματη των βυζαντινών χειρογράφων και στην προσωπική γραφή των νεότερων χρόνων με τους κανόνες καλλιγραφίας, τα εικονογραφημένα χειρόγραφα, τα υδατόσημα, τα μοναστηριακά κέντρα με τους ταγμένους σε διακόνημα καλλιτέχνες αντιγραφείς, οι κώδικες, η στάχωση και η συντήρηση των χειρογράφων ήταν ένα συναρπαστικό ταξίδι, στο οποίο μας ενέπλεξε το εκπαιδευτικό αυτό πρόγραμμα του ΠΠΠΜ. Η περιπλάνηση στο ταξίδι της γραφής, των χειρογράφων και των βιβλίων βοήθησε τους μαθητές να κατανοήσουν, σε συνδυασμό με την παλαιότητα των αντικειμένων, το πόσο σημαντικό ήταν να είναι προσεκτικοί όσο θα μελετούσαν τα πέντε Βιβλία Πράξεων, που είχαμε στη διάθεσή μας. Επίσης να καταλάβουν πόσο τυχεροί και προνομιούχοι ήταν. Δεν το λες και λίγο να μπορέσεις να ...κρυφοκοιτάξεις στο παρελθόν και να μπεις στον κόσμο «συμμαθητών»!

Με την έκδοση αυτή, για την οποία οφείλουμε πολλές και θερμές ευχαριστίες για την πρώτη έντυπη μορφή στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας-Περιφερειακή Ενότητα Ευβοίας και ειδικά στον Αντιπεριφερειάρχη Ευβοίας κ. Κελαϊδίτη Γιώργο, και για την ανατύπωσή της στον κ. Μανιάτη

Μπάμπη και τον ΟΛΝΕ, σας καλούμε να γίνεται μέρος εκείνου του μαθητικού κόσμου, σε μια ιδιαίτερα ταραγμένη περίοδο της ιστορία μας .

Καλή ανάγνωση!

Μαρία Ματθαίου, Med/MA

Εισαγωγή

«Σκαλίζοντας τα αρχεία του σχολείου: ταξίδι στην ιστορία της γραφής και στην ιστορία του σχολείου, με ευτράπελα και σοβαρά, και με συνταξιδιώτη το Πατριαρχικό Ίδρυμα Πατερικών Μελετών»: με αυτόν τον τίτλο έγινε η παρουσίαση του Ομίλου στους μαθητές του 1^{ου} Πρότυπου ΓΕΛ Χαλκίδας. Η θεματική αφορούσε στην έρευνα και τη μελέτη Αρχείων του σχολείου, με επιθυμητή ακόλουθη εκδοτική δραστηριότητα, ώστε το ευρύ κοινό να γίνει μέτοχος στο γοητευτικό ταξίδι «ψηλάφησης» του παρελθόντος του παλιότερου διδακτηρίου δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στον νομό. Συμπαραστάτης στο εγχείρημα το Πατριαρχικό Ίδρυμα Πατερικών Μελετών του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως (Μονή Βλατάδων, Θεσσαλονίκη). Με την εκπόνηση του εκπαιδευτικού του προγράμματος «Το ταξίδι της γραφής» οι μαθητές μας γνωρίζοντας τον μαγικό κόσμο των χειρογράφων-το ΠΠΜ είναι ο θεματοφύλακας της γραπτής κληρονομιάς Του Αγίου Όρους- την εξέλιξη της γραφής και των υλικών της, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη φιλέρευνου πνεύματος θα μπορούσαν να εκτιμήσουν καλύτερα τον θησαυρό των χειρογράφων, με τον οποίο θα έρχονταν σε επαφή. Ειδικότερα οι μαθητές εισήχθησαν στην έννοια του «Αρχείου»; Γνώρισαν φορείς που χειρίζονται Αρχεία, όπως τα ΓΑΚ, τα Αρχεία της Εθνικής Τράπεζας, και κυρίως το ΠΠΜ. Πληροφορήθηκαν από το πιλοτικό πρόγραμμα « Ιστορία της Παλαιογραφίας», που παραχωρεί το ΠΠΜ, για τα υλικά και τα όργανα γραφής, το πώς γίνονται οι κώδικες, τα υδατόσημα και οι σφραγίδες, η συντήρηση χειρογράφων και βιβλίων.

Οι μαθητές εξοικειώθηκαν με την επιτόπια έρευνα (δούλεψαν εκεί όπου φυλάσσονται τα αρχεία, δηλαδή στις εγκαταστάσεις του 1^{ου} Πρότυπου ΓΕΛ Χαλκίδας) σε 5 Βιβλία Πράξεων των Συλλόγων Διδασκόντων του (1^{ου}) Γυμνασίου Χαλκίδας. Δεν έλλειψε η βιωματική μάθηση μέσα από παιχνίδια ρόλων. Εκτός από το σταθερό ρόλο του ερευνητή, έγιναν κατασκευαστές ανακυκλωμένου χαρτιού, καλλιγράφοι-αντιγραφείς, κατασκευαστές υδατοσήμου και συνέθεσαν κώδικα με καλλιγραφημένες ευχές για το νέο έτος. Ταυτόχρονα εξοικειώθηκαν με την επιστημονική μελέτη, που απαιτούσε- σε περιορισμένο βέβαια βαθμό- βιβλιογραφική ανασκόπηση και τον τρόπο γραφής μιας τέτοιας μελέτης. Δούλεψαν καθ' όλο το διάστημα σε ομάδες, με επιμερισμό του υλικού, κρατώντας σημειώσεις. Στις περιοδικές ολομέλειες γίνονταν παρουσιάσεις του υλικού, παρατηρήσεις, προτεινόνταν άλλες ενέργειες.

Η έρευνα στα αρχεία του σχολείου είχε ως στόχο την ανάδειξη πτυχών της ιστορίας του και των ανθρώπων του. Η μελέτη με αφορμή αρχειακό υλικό ενδιαφέροντος θέματος, όπως το θέμα της παραβατικής συμπεριφοράς μαθητών, στόχευε στην ανάπτυξη της ενσυναίσθησης και τη διαγενεακή προσέγγιση. Ο χαρακτήρας του όλου εγχειρήματος ως έρευνας με διπλό προσανατολισμό, φιλοδοξούσε να εξοπλίσει τους μαθητές με δεξιότητες χρήσιμες μελλοντικά. Έτσι, όταν δινόταν έμφαση στον χαρακτήρα της επιστημονικής έρευνας και γραφής, οι μαθητές εξοικειώνονταν με τη μεθοδολογία, την προσεκτική συλλογή των δεδομένων, την κριτική ανάγνωσή τους μέσα στο κοινωνικό περιβάλλον που τα γέννησε, τη διατύπωση επιπλέον ερωτημάτων και υποθέσεων, που καλούσαν με τη σειρά τους σε νέα έρευνα. Όταν πάλι

επικρατούσε ο προσανατολισμός αυτού που πραγματικά ήμασταν, δηλαδή μια σχολική ομάδα που με αρχικό το κέντρισμα της περιέργειας – το κάλεσμα των υπεύθυνων εκπαιδευτικών στην αρχική παρουσίαση απευθυνόταν στους «κουτσομπόληδες, που ήθελαν να χώσουν τη μύτη τους σε όχι τόσο ξένες υποθέσεις» - μπαίναμε στη διαδικασία να παρακολουθήσουμε μέσα από τα συγκεκριμένα γραπτά υπολείμματα μιας ταραγμένης τριακονταετίας (1907-1937) εφηβικές σχολικές ζωές και βάσανα, μέσα σε μια κοινωνία σαφώς διαφορετική από τη δική μας, αλλά και με ομοιότητες.

Θα ήταν εξαιρετικά δύσκολο να διαβάσουμε αυτά τα χειρόγραφα βιβλία αν δεν είχε προηγηθεί η δουλειά εξοικείωσης που κάναμε εκπονώντας το πρόγραμμα για την ιστορία της γραφής του ΠΠΜ. Η ανάπτυξη σε κλίμα αμοιβαίου σεβασμού διαύλων επικοινωνίας μεταξύ του Πατριαρχικού Ιδρύματος Πατερικών Μελετών και του 1ου Προτύπου ΓΕΛ Χαλκίδας, διευκόλυναν την έρευνα και την αξιοποίηση των καλών εκπαιδευτικών πρακτικών και τη διάχυσή τους στην εκπαιδευτική κοινότητα της χώρας, καθώς αποτελέσαμε μέρος ενός ευρέος δικτύου σχολείων, που εκπονούν προγράμματα του Ιδρύματος. Η στήριξη του εκπαιδευτικού έργου του Ομίλου μας με διεπιστημονική και διαθεματική προσέγγιση της γνώσης εκ μέρους του ΠΠΜ ήταν σταθερή και μεγάλη. Από την πρώτη διαδικτυακή μας συνάντηση με την κα Ιωάννα Κλιάρη, την υπεύθυνη των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, τη συνέχεια με την πρόσβαση σε ενημερωτικό και πρωτότυπο υλικό, μέχρι την δια ζώσης συνάντησή μας στη Μονή Βλατάδων και την ενδελεχή ξενάγησή μας στους χώρους της Μονής και στο έργο του Πατριαρχικού Ιδρύματος, και τη διάχυση των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων στην κοινωνία μέσω της συμμετοχής μας στο τελικό διαδικτυακό συνέδριο.

Και μόνη η επαφή με το ΠΠΜ είναι συγκινητική. Ο μακροχρόνιος αγώνας του Οικουμενικού Πατριαρχείου, μέσω της εκπαίδευσης, για την ανάδειξη, προστασία και συνέχιση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς με τη δημιουργία έξυπνων εργαστηρίων σχετικά με την ιστορία της γραφής, την αποτύπωση της στα χειρόγραφα και την αποκωδικοποίησή της στα βυζαντινά χειρόγραφα, την ευαισθητοποίηση των παιδιών στην φιλοκαλία της καλλιγραφίας, του κειμένου, των λέξεων και της γλώσσας αναπτύσσει στα παιδιά «την ευφυΐα του κώδικα, το εικαστικό του χειρογράφου, τη φιλοσοφική ματιά της γλώσσας.» Στόχος η καλλιέργεια της ανακαλυπτικής και κριτικής ικανότητας του μαθητή, η γνωριμία και η ενασχόληση με όλη αυτή την πορεία που έδωσε στον άνθρωπο μια θέση στην ιστορία με το ταξίδι της γραφής. Αυτής της γραφής, που με άλλα υλικά, τη σκυτάλη πήραμε εμείς και, μέσω αυτού του μικρού βιβλίου, μοιραζόμαστε με εσάς!

Ταυτόχρονα με την αρχειακή μας έρευνα δημιουργήθηκαν προϋποθέσεις εξωστρέφειας της σχολικής μας μονάδας. Ήρθαμε σε επαφή με την Δημόσια Βιβλιοθήκη της Χαλκίδας, όπου αναζητήσαμε στα ψηφιοποιημένα αρχεία της τοπικών εφημερίδων, τυχόν καταγραφές για γεγονότα που αναφέρονταν στις Πράξεις των Συλλόγων Διδασκόντων της εποχής, και εικάζαμε ότι θα είχαν αφήσει τα ίχνη τους στον Τύπο της εποχής. Επίσης με τους υπευθύνους των Αρχείων της Εθνικής Τράπεζας. Συγκεκριμένα για χάρη μας παρουσίασαν προσαρμοσμένα σε διαδικτυακή συνάντηση δυο από τα εκπαιδευτικά τους προγράμματα. Αυτό της γνωριμίας με την έννοια του «Αρχείου», τη σημασία τους, όπως και τη γνωριμία με τα επαγγέλματα που ασχολούνται με τη συντήρηση, διατήρηση, αξιοποίηση των αρχείων και τις ανάλογες σπουδές. Ο απώτερος στόχος δεν ήταν ο επαγγελματικός προσανατολισμός των μαθητών του Ομίλου-αν και ποτέ δεν ξέρεις- όσο το να αντιληφθούν και με αυτόν τον τρόπο τη σημαντικότητα των Βιβλίων που θα μελετούσαν. Ανάλογες

οι προσδοκίες και από την δια ζώσης επίσκεψη των Εργαστηρίων Συντήρησης Εικόνων, Χειρογράφων και Κεραμικών της Εφορείας Αρχαιοτήτων Χαλκιδικής και Αγίου Όρους. Εκεί οι μαθητές έπιασαν στα χέρια τους Ευαγγελιστάριο του 1020 δηλαδή βιβλίο όχι των 100 χρόνων, αλλά των 1000 από την εποχή τους! Συγκινήσεις ανείπωτες. Σκέψεις για τον πλούτο του ανθρώπινου πολιτισμού.

Το ταξίδι μας στο σχολείο και την κοινωνία των αρχών του 20^{ου} αιώνα της πόλης μας, οι περιπέτειες μαθητών και εκπαιδευτικών, όπως και όσο είναι καταγεγραμμένες στα τέσσερα/πέντε Βιβλία Πράξεων δεν μας κούρασε, ούτε μας διέψευσε. Συνεχώς συναντούσαμε περιπτώσεις που φάνταζαν εξωφρενικές- και στο είδος των παραπτωμάτων και στις επιβληθείσες ποινές. «Αααα, κυρία, τι γράφει εδώ!...», «καλά , έναν μήνα αποβολή γι' αυτό!» ήταν συνηθισμένες επιφωνήσεις. «Είμαι σίγουρη ότι αυτό θα πρέπει να δημοσιοποιηθεί; Μην παραδειγματιστούν κακώς τα παιδιά μας;» δικές μας σιωπηρές και φωναχτές σκέψεις. «Αυτό, γιατί το παραλείψατε να το σημειώσετε;- Μα, κυρία, γράμματα είναι αυτά; Δεν καταλαβαίναμε!», άλλος ένας αρκετά συνηθισμένος διάλογος. Δικαιολογημένος. Αν η μικρογράμματα βυζαντινή γραφή των χειρογράφων έχει την τυπολογία της και τα κλειδιά των συντομογραφιών της, η προσωπική γραφή του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα έχει ιδιομορφίες, αλλά ευτυχώς που υπήρχε η καλλιγραφία, που λειτούργησε ως πρότυπο και ως άσκηση εξοικείωσης.

Μια από τις εκπλήξεις των εργασιών μας ήταν όταν ασχοληθήκαμε με το εργαστήριο καλλιγραφίας και αντιγραφής. Αναπάντεχα άρεσε τόσο πολύ, που αφιερώσαμε τρεις δίωρες συναντήσεις! Έτσι δημιουργήθηκε ο δικός μας κώδικας με ευχές για το νέο έτος, με διακοσμημένα αρχιγράμματα κατά το πρότυπο των εικονογραφημένων βυζαντινών χειρογράφων. Γενικά τα εργαστήρια κατασκευών ήταν πολύ διασκεδαστικά. Στο εργαστήριο ανακυκλωμένου χαρτιού, τα παιδιά μας πειραματίστηκαν να φτιάξουν αρωματικά χαρτιά προσθέτοντας στον πολτό διάφορα βότανα. Κι εκτός από τα φύλλα, έπλασαν χριστουγεννιάτικα στολίδια με χαρτοπολτό.

Στο εργαστήριο υδατογραφήματος, αφού πρώτα γνωρίσαμε τη σημασία του και είδαμε την διαδικασία παραγωγής του,, καταλήξαμε να κατασκευάσουμε το δικό μας με τα σύγχρονα τεχνολογικά μέσα, τον Η/Υ. Πολύ δύσκολο να φτιαχτεί με τον παραδοσιακό τρόπο! Διασκεδάσαμε πολύ όμως με τη συζήτηση να κάνουμε τέτοια τη σύνθεσή του, ώστε να μας αντιπροσωπεύει. Μετά από πολλές προτάσεις και αντιπροτάσεις αποφασίσαμε ότι μας αντιπροσωπεύει επαρκώς για το μεγάλο του ράμφος και το εξεταστικό του μάτι, ένα εξωτικό πτηνό, το τουκάν! Και μεις άλλωστε δε «χώναμε τη μεγάλη μύτη μας και δεν εξετάζαμε τα πάντα» στο παρελθόν προγονικής σχολικής κοινότητας; Επιπλέον ως ομάδα είχαμε ανακαλύψει άλλο ένα κοινό μας σημείο: το χιούμορ.

εικ. 1: από τα Βιβλία Πράξεων των Σ.Δ. του εν Χαλκίδι Γυμνασίου

Το αντικείμενο της μελέτης μας

Τα βιβλία Πράξεων των Συλλόγων Διδασκόντων που μελετήθηκαν ήταν του «έν Χαλκίδι Γυμνασίου» από το σχολικό έτος 1907-1908 έως το 1937-1938.

Το πρώτο βιβλίο Πρακτικού (σκληρόδετο, 20X30 ραφτό, 120 φύλλων, χωρίς αρίθμηση) περιέχει τις Πράξεις των Συλλόγων Διδασκόντων από το σχολικό έτος 1907-1908 έως την πράξη 307 της 17^{ης} Ιουλίου 1919. Το έτος 1907-1908 γράφονται 31 Πράξεις. Από το επόμενο σχολικό έτος (Πράξη 1^η/3-9-1908) και στη συνέχεια οι Πράξεις έχουν συνεχή αρίθμηση, κι όχι κατ'έτος, οπότε και η τελευταία της 17^{ης} Ιουλίου 1919 αριθμείται ως 301^η.

Το δεύτερο βιβλίο, επίσης σκληρόδετο, ραφτό, 120 φύλλων με αρίθμηση ανά σελίδα από 1 ως 230, είναι το Βιβλίο Πράξεων του Γυμνασίου εν Χαλκίδι των σχολικών ετών 1919 έως 1926. Για το σχολικό έτος 1919-1920 υπάρχουν 37 Πράξεις. Για το 1920-1921, 67 Πράξεις. Για το 1922-1923, 22. Κατά το σχ. έτος 1923-1924, οι πρώτες Πράξεις αριθμούνται σε συνέχεια των προηγούμενων ως 23^η ως 29^η. Αυτές αφορούν καταγραφές του Σεπτεμβρίου. Συνεχίζονται στην ακολουθία του χρόνου με αρίθμηση 8^η ως 32^η. Σαράντα Πράξεις έχουν γραφεί κατά το σχολικό έτος 1924-1925. Τριάντα τρεις για το σχολικό έτος 1925-1926. Το βιβλίο κλείνει με τις 7 πρώτες Πράξεις του επόμενου έτους, του 1926-1927.

Οι επόμενες Πράξεις (8^η- 32^η) βρίσκονται στο τρίτο κατά σειρά βιβλίο, που όμως διαφοροποιείται από τα άλλα καθώς είναι μεγαλύτερου μεγέθους (25X35), λεπτότερο. Του λείπει το εξώφυλλο και οι πρώτες του σελίδες είναι ταλαιπωρημένες. Για το σχολικό έτος 1927-1928 υπάρχουν 32 Πράξεις. Από το έτος 1928-1929, ο νέος γυμνασιάρχης σφραγίζει τις Πράξεις. Η σφραγίδα είναι κυκλική, με περίπου στο κέντρο τον σταυρό και γύρω- γύρω την επωνυμία: ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΕΝ ΧΑΛΚΙΔΙ. Το έτος 1929-1930 αναγράφεται στην πρώτη σειρά «Εξατάξιον Γυμνάσιον Χαλκίδος», ενώ από την 16^η Πράξη η σφραγίδα αλλάζει και αντί του σταυρού στη μέση αναγράφεται «Ελληνική Δημοκρατία». Οι τελευταίες σελίδες του καταλαμβάνονται από τις δώδεκα Πράξεις του σχολικού έτους 1930-1931, με τον νέο γυμνασιάρχη, που είναι πολύ καλλιγράφος ομολογουμένως, να θέτει σφραγίδα μόνον στην 1^η Πράξη. Στις πρώτες σειρές τώρα γράφεται: Ελληνική Δημοκρατία / Γυμνάσιον Χαλκίδος/ Σχολ. Έτος 1930-31/ Γυμνασιαρχία Αντωνίου Αλεξ. Παπαδάκι

Οι αλλαγές αυτές στη σφραγίδα του σχολείου και στον τίτλο (από το αρχαιοπρεπές «εν Χαλκίδι» στο απλούστερο «Χαλκίδος») μπορούν να γίνουν κατανοητές με τη βοήθεια των δύο Παραρτημάτων στο τέλος του πονήματός μας, που αφορούν στις βασικές εκπαιδευτικές αλλαγές και στα ιστορικά /πολιτικά γεγονότα της εποχής.

Το Βιβλίο Πράξεων του Συλλόγου περιόδου Οκτωβρίου 1931 (από την 47^η πράξη) ως και τις 2 Οκτωβρίου 1935. Ίδιου τύπου με τα 1^ο και 2^ο βιβλίο, χωρίς αρίθμηση, περιέχει 204 Πράξεις. Οι δώδεκα από το τέλος του σελίδες χρησιμοποιούνται ως Βιβλίο της Σχολικής Επιτροπής: Πράξη Η/ 8-2-1928 ως Πράξη Κ'/15-7-1928 και για το σχ. έτος 1928-29, Πράξεις Α' - Θ' και για το σχ. έτος 1929-30, μόνον η 1^η Πράξη που καταρτίζεται η Επιτροπή.

Το πέμπτο μας βιβλίο, αυτό της περιόδου από 30 Δεκεμβρίου 1935 έως 23 Ιουνίου 1938, έχει τα ίδια χαρακτηριστικά: σκληρόδετο, 120 σελίδων αλλά χωρίς αρίθμηση οι σελίδες. Ως και το τέλος του σχολικού έτους 1936-37 η αρίθμηση των Πράξεων είναι συνεχής από την 1^η ως και την 83^η (12-7-1937). Για το σχολικό έτος 1937-38 η αρίθμηση ξεκινά από την 1^η/ ως την 29^η/23-6-1938.

Το περιεχόμενο των Πρακτικών ποικίλλει. Αφορά ανάληψη υπηρεσίας εκπαιδευτικών, παράδοση σχολείου από απερχόμενο διευθυντή σε προσωρινό αναπληρωτή (τον αρχαιότερο του σχολείου) , παραλαβή της περιουσίας και της σφραγίδας του σχολείου από νέο διευθυντή, εξετάσεις προαγωγικές και απολυτήριες μαθητών με τα αποτελέσματά τους, επιλογή των διδακτικών βιβλίων , οργάνωση της ετήσιας γιορτής της σημαίας, εγγραφές για απαλλαγή διδασκτρων εγγραφής συγκεκριμένων κατηγοριών μαθητών, και αποφάσεις για την επιβολή παιδαγωγικών μέτρων σε απείθαρχους και ζαβολιάρηδες μαθητές.

Αναφορές που υπήρχαν σε «ελληνικό σχολείο», σε τάξεις Δ΄, ΣΤ΄, οι μεγάλες αποβολές κ.τ.ό, που δεν αντιστοιχούν στα σημερινά δεδομένα, δημιουργούσαν εύλογες απορίες στους μαθητές του Ομίλου για τη δομή και τη λειτουργία του τότε σχολικού συστήματος. Έτσι καταφύγαμε σε βιβλιογραφική επισκόπηση και σε αναζήτηση των ΦΕΚ που αφορούσαν στις καίριες αλλαγές στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, ώστε να σχηματιστεί το ευρύτερο πλαίσιο της λειτουργίας του συλλογικού οργάνου, που ασχολούμασταν. Τα ευρήματά μας σχετικά με την εξέλιξη στη δομή και στο περιεχόμενο της εκπαίδευσης από την απελευθέρωση ως τη μεταρρύθμιση του 1929 μπορείτε να τα διαβάσετε στο Παράρτημα Ι. Επιπλέον, δεν μας διέφυγε της προσοχής ότι εκείνα τα χρόνια είναι από τα πιο ταραγμένα της νεώτερης ελληνικής ιστορίας, με κοινωνικές αναταραχές, πολέμους, προσφυγιά, οικονομική ένδεια. Γι αυτό αφιερώσαμε χρόνο στην ιστορική επισκόπηση του χρονικού διαστήματος 1907-1938. Κάποια από τα αναφερόμενα περιστατικά στα Πρακτικά μόνον με τη γνώση του ιστορικού γίνεσθαι θα μπορούσαν να γίνουν κατανοητά.

Ο ιστορικός περίγυρος

Η περίοδος 1907-1938 που αφορά τα Βιβλία Πράξεων που μελετήσαμε, είναι μία πολύ ενδιαφέρουσα ιστορικά περίοδος για την Ελλάδα και για τον κόσμο ολόκληρο. Οι αρχές του 20ου αιώνα σηματοδεύτηκαν από πολιτικές περιπέτειες, κοινωνικές αλλαγές, αιματηρούς πολέμους. Για τη χώρα μας σηματοδεύουν το πρώτο τρίτο του αιώνα το κίνημα του Στρατιωτικού Συνδέσμου (1909-1910), η άφιξη και ενεργοποίηση του Ελ. Βενιζέλου στα ελληνικά πολιτικά πράγματα, η συμμετοχή στους Βαλκανικούς πολέμους (1912-1913 και στον Α΄ Παγκόσμιο (1917-1918), με κάποια καθυστέρηση λόγω του Εθνικού Διχασμού (1915-1917), η Μικρασιατική εκστρατεία (1919-1922) και καταστροφή με το πλήθος προσφύγων (1922-1924), η ανακήρυξη της Α΄ Ελληνικής Δημοκρατίας (1924-1935) με την αστάθειά της και τις περιπέτειές της (1925-26: δικτατορία Πάγκαλου, 1927: Σύνταγμα, 1928-1932: τελευταία διακυβέρνηση από τον Βενιζέλο, 1933 και 1935: αποτυχημένα βενιζελικά πραξικοπήματα, άνοδος στην εξουσία φιλοβασιλικής παράταξης (1933) και επάνοδος Βασιλείας (1935). Τέλος η επιβολή της δικτατορίας της 4ης Αυγούστου από τον Μεταξά (1936).

Η αποτύπωση του ιστορικού περιγύρου στις Πράξεις των Συλλόγων είναι ισχνή καταρχάς. Λίγες καταγραφές υπάρχουν για κλήση στο στράτευμα εκπαιδευτικών ή μαθητών. Στην Πράξη 172/19-9-

1915 αναφέρεται επίταξη του σχολείου (χωρίς καταγραφή της αιτιολόγησης) οπότε συζητείται παράταση του χρόνου διεξαγωγής των εισιτηρίων εξετάσεων με την υποβολή του αιτήματος στο υπουργείο για έγκριση. Σύμφωνα με την Πράξη 30/26-3-1921 ο Σύλλογος υποβάλλει σε προφορικές εξετάσεις δυο μαθητές της τετάρτης τάξης, συνυπολογίζει τους βαθμούς τους των τριμήνων και τους απολύει, γιατί στρατεύονται (τηλεγραφική εντολή 11932 της 11/24 Μαρτίου του Υπουργείου Παιδείας). Ανακοινώνονται αποτελέσματα εξετάσεων (γραπτών και προφορικών) για δυο μαθητές της Δ' τάξεως, που καλούνται στρατιώτες με βάση το βασιλικό διάταγμα της 14ης Μαρτίου ε.ε. Ο ένας απολύεται και ο άλλος υποχρεούται να επαναλάβει την τάξη (Πράξη 59η/27-4-22). Παρατηρείται επίσης ένα μεγάλο κενό καταγραφών από την Πράξη 10η/29-9-1922 ως την Πράξη 11η/ 1 Μαρτίου 1923. Αυτό το μεγάλο χρονικό διάστημα «σιωπής» συμπίπτει με την άφιξη των προσφύγων στη Χαλκίδα μετά την κατάρρευση του μικρασιατικού μετώπου. Από ιστορικές γνώσεις και από διαβάσματα σε τοπικές εφημερίδες της εποχής (εφημ. ΕΥΡΙΠΟΣ, φ.2489/19-11-1922) γνωρίζουμε ότι και τα σχολεία χρησιμοποιήθηκαν ως τόποι προσωρινής στέγασης των προσφύγων του 1922. Έτσι, δεν θα λειτουργούσαν τα σχολεία αυτό το διάστημα, οπότε είναι εύλογη η σιωπή των σχολικών αρχείων.

Η αποτύπωση είναι εμφανέστερη μετά το 1932, όταν ανιχνεύεται ο αντίκτυπος από εσωτερικές πολιτικές επιλογές. Το Ιδιώνυμο του Βενιζέλου, ο νομικός όρος με τον οποίο έμεινε στην ιστορία ο νόμος 4229 του 1929, που έπληττε ευθέως τα δημοκρατικά δικαιώματα των ελλήνων πολιτών και είχε στόχο την καταστολή της κομμουνιστικής προπαγάνδας και δράσης, έχει αφήσει αρκετά ίχνη στην αποτύπωση της σχολικής ζωής. Καταγραφές υπάρχουν από το 1932 και εξής και αφορούν μαθητές που εικάζεται ότι σχετίζονται ή πράγματι σχετίζονται με κομμουνιστική δράση. Επίσης υπάρχουν καταγραφές για στενότερη παρακολούθηση της ζωής των μαθητών εκτός σχολείου. Ταυτόχρονα ειδικότερα από το 1936 και μετά εμφανίζονται Πράξεις με λεπτομέρειες για την οργάνωση σχολικών εορτών (γιορτή της Σημαίας) και γυμναστικών επιδείξεων, που συνάδουν με εκπαιδευτικές αλλαγές που συμβαίνουν, και με τις ιδεολογικές προθέσεις της κρατικής εξουσίας.

Περί ευταξίας ή πειθαρχίας

Η πειθαρχία των μαθητών σε κανόνες που υπαγορεύονται από τη νομοθεσία, την αντίληψη για τη θέση των μαθητών στο κοινωνικό σύνολο, τους διαφοροποιημένους ρόλους εκπαιδευτικών και μαθητών και τον απαιτούμενο σεβασμό που οφείλουν οι τελευταίοι να επιδεικνύουν, είναι σημαντικό θέμα της σχολικής ζωής- διαχρονικά εξάλλου- και συνδέεται με την έννοια της αγωγής. Για τα Γυμνάσια ισχύουν «περί ευταξίας ή πειθαρχίας» όσα προβλέπονται και για τα Ελληνικά σχολεία δηλ. τα δημοτικά.(άρθρα 42-49) Επιπλέον ο γυμνασιάρχης σε συνεννόηση με τους άλλους καθηγητές συντάσσει κανονισμό που υποχρεώνει τους μαθητές σε «τακτικόν τρόπον ζωής». Σε άλλο κεφάλαιο θα δούμε τι όριζε ο κανονισμός του Γυμνασίου Χαλκίδος.

Σημειωτέον ότι ο Νόμος ΒΤΜΘ'(ΦΕΚ37/1895)προβλέπει ως πειθαρχικό παράπτωμα την προς τους μαθητές υβριστική συμπεριφορά (κεφ. Β', άρθρο 30) εκ μέρους των καθηγητών.¹

¹ (καταχωρημένα τα ΦΕΚ για την εκπαίδευση στην ιστοσελίδα της ΑΔΙΠΠΑΕ <http://www.adippde.gr/index.php/2-uncategorised/93-testdatatables>

Ας δούμε τα προβλεπόμενα για τα Ελληνικά Σχολεία. Για κάθε Ελληνικό σχολείο συστήνεται Εφορεία « από τὸν διοικητὴν ὡς πρόεδρον, ἓνα πεπαιδευμένον κληρικόν, ἢ ἓνα ὑπάλληλον τοῦ τόπου ἐκείνου, τὸν δήμαρχον, καὶ δύο ἀπὸ τὸ δημοτικὸν συμβούλιον διοριστέους δημότας» αποκλειόμενοι ἀπὸ αὐτὴν οἱ ἐν ἐνεργείᾳ διδάσκαλοι τοῦ σχολείου. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἐπίβλεψη τῶν ἐξετάσεων, τὰ ἔργα συντηρήσεως καὶ βελτιώσεως τοῦ σχολείου, τὴν ἐπιμέλεια γιὰ τὴν παροχὴ ὑποτροφίας ἢ δωρεάν τῶν βιβλίων σὲ ἀπορους μαθητὲς, κ.ά. ἡ Εφορεία συνδράμει τὸν σχολάρχῃ σὲ δύσκολες περιπτώσεις πειθαρχίας καὶ αποφασίζει περὶ τῆς υποθέσεως ἀπὸ κοινού με τοὺς δασκάλους *«τὰ ἀνήκοντα μέτρα πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς ὑποταγῆς ἀπὸ μέρους τῶν μαθητῶν»*.

Κάθε δάσκαλος εἶναι υπεύθυνος γιὰ τὴν πειθαρχία καὶ τὴν εὐταξία τῆς τάξης τοῦ (ἄρθρο 53) καὶ μπορεῖ νὰ μοιράζει κατάλληλες αμοιβές, νὰ δίνει πατρικὲς συμβουλές καὶ νὰ ἐπιβάλλει ποινές. Τέτοιες μπορεῖ νὰ εἶναι ἡ κράτηση ἐντὸς τοῦ σχολείου γιὰ ὀρισμένο χρονικὸ διάστημα ἢ καὶ ολόκληρες μέρες. Ὑποχρεούται νὰ ἐνημερώνει τοὺς γονεῖς ἢ τοὺς κηδεμόνες τῶν μαθητῶν γιὰ τὰ πταίσματά τοὺς καὶ νὰ ζητᾷ πληροφορίες γιὰ τὴ διαγωγὴ τοὺς. Αποβολὴ ἀπὸ τὸ Ελληνικὸ σχολεῖο ἐπιβάλλεται σὲ μαθητὴ γιὰ ἐπανειλημμένες ἀποδείξεις παρακοῆς, κακῆς διαγωγῆς καὶ ἀμέλειας. *« Διὰ τῆς ἀποβολῆς ταύτης ἀπομακρύνεται ὁ μαθητὴς τοῦ διδακτικοῦ Καταστήματος, χωρὶς νὰ ἀπολαύσῃ τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ γίνῃ δεκτὸς εἰς ἕτερον πρὸς δοκιμασίαν, ἐπιβλεπόμενος αὐστηρῶς τοῦλάχιστον εἰς διάστημα μιᾶς ἐξαμηνίας»*.

Αποκλεισμό ἀπὸ ὅλα τὰ σχολεῖα ἐπιβάλλεται γιὰ πιο σοβαρά πταίσματα καὶ ἀπαιτεῖται συγκατάθεση ὅλων τῶν δασκάλων καὶ τῆς Εφορείας. Οἱ γονεῖς ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσουν ἀπὸ τὴν Εφορεία ἐξέταση τοῦ ζητήματος ἀν θεωροῦν ὅτι υπῆρξε ἀδικία ἢ καὶ νὰ προσφύγουν στο Ὑπουργεῖο(Γραμματεία τῶν Ἐκκλησιαστικῶν). Ὁ σχολάρχῃς ἔχει τὴν υποχρέωση τῆς ἀνώτατης ἐπιτήρησης τῆς διαγωγῆς τῶν μαθητῶν ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τοῦ σχολείου. Γιὰ τὰ Γυμνάσια ἰσχύουν *«περὶ εὐταξίας ἢ πειθαρχίας»*, ὅπως ἡδὴ ἀναφέρθηκε, ὅσα προβλέπονται καὶ γιὰ τὰ Ελληνικὰ σχολεῖα.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὶς τιμωρίες στὸν κανονισμό προνοεῖται (ἄρθρο 29) ἀπονομή βραβείων στοὺς ἀριστεύσαντες (2 ἕως 4, ἀνάλογα με τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν) καὶ δίνεται ἐπίσης σὲ κάθε μαθητὴ γιὰ τὸ ἔτος ἀποδεικτικὸ γιὰ τὴν πρόοδό του καὶ τὴν διαγωγὴ. Δίδεται καὶ ἐγγράφος ἐπιπλήξι, ἐφόσον ἡ διαγωγὴ καὶ ἡ ἐπιμέλεια τοῦ μαθητὴ ἦταν ἐπιλήξιμη καὶ οἱ γονεῖς ἢ συγγενεῖς ζητούσαν ἐγγραφὴ ἐνημέρωσης.

Κατὰ τὴν ἐρευνά μας γιὰ τοὺς Κανονισμοὺς τῶν σχολείων ἀνακαλύψαμε τὸν Κανονισμό τῶν Παρθεναγωγείων τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Εταιρίας. Μπορεῖ νὰ ἀφορᾷ ἓνα ἄλλο σχολεῖο καὶ μάλιστα θηλέων, ἀλλὰ ἔχουμε αὐτοπαρουσιαστεῖ ὡς «μικροὶ κουτσομπόληδες», ὁπότε θὰ ἀφιερῶσουμε λίγες γραμμὲς γιὰ τὸ θέμα. Ὅλα αὐτὰ ἐξάλλου μποροῦν νὰ συνθέσουν τὸ παζλ μιᾶς ἐποχῆς πληρέστερα. Στὸ Ζ' κεφάλαιο, λοιπόν « Περὶ ποινῶν», στὸ ἄρθρο 50, οἱ ἀταξίες τῶν μαθητριῶν τιμωροῦνται με κλιμακούμενες ποινές. Οἱ κατ' ἰδίαν παραινέσεις καὶ ἐπιπλήξεις ἀκολουθοῦνται ἀπὸ ἐπιπλήξεις ἐνώπιον τῆς τάξεως στὴν ὁποία ἀνήκει ἡ μαθήτρια, καὶ τὶς ἐπιπλήξεις ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Σχολείων². Ἐπίσης μπορεῖ νὰ ἐπιβληθεῖ περιορισμὸς τῆς μαθήτριας ἐντὸς τοῦ κοιτώνα μέχρι τριῶν το πολὺ ἡμερῶν καὶ ἀπασχόλησής της με ἓνα ἐργόχειρο καὶ παροχὴ λιτῆς τροφῆς ἢ στέρηση μιᾶς ἢ δυο ἐξόδων. Ἡ μεγίστη τῶν ποινῶν εἶναι ἡ ἀποβολὴ ἀπὸ τὸ

² Στὰ ἐν Ἀθήναις Παρθεναγωγεῖα τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Εταιρίας ἀνήκαν τὸ Πρότυπο Διδασκαλεῖο (Ἀρσάκειο-Τοσίτσειο) καὶ τὸ Πρότυπο Νηπιαγωγεῖο.

Παρθεναγωγείο, η οποία θα πρέπει να έχει την έγκριση της Επιτροπής των Σχολείων. Οι άλλες ποινές επιβάλλονται από την Διευθύντρια, η οποία ενημερώνει τους γονείς /κηδεμόνες. Αξιοσημείωτη είναι η ρητή επισήμανση ότι δεν επιτρέπεται η επιβολή καμιάς άλλης ποινής.

Παρόλα αυτά η σωματική τιμωρία με τη βέργα ή χάρακα είναι γνωστή εκ πείρας στους μεγαλύτερους, ενώ οι νεώτεροι γνωρίζουν από τον κινηματογράφο τις «σφαλιάρες». Επιπλέον έχουμε επώνυμες μαρτυρίες για το θέμα. Ο Αδαμάντιος Κοραής διατήρησε πικρή ανάμνηση της διδασκαλικής βέργας. Όπως αναφέρει στην αυτοβιογραφία του «τὰ σχολεῖα τότε (προεπαναστατικά) ἔδιδον διδασκαλίαν πτωχικὴν, συνοδευομένην ὁμως μὲ ραβδισμόν πλουσιοπάροχον. Τόσον ἄφθονα ἐξυλοκοπούμεθα, ὥστε ὁ ἀδελφός μου, μὴ ὑποφέρων πλέον, παρητήθη τὴν ἑλληνικὴν παιδείαν, παρὰ τὴν γνώμην τῶν γονέων μας!». Ο Ι. Κονδυλάκης στον «Πατούχα» του εμφανίζει και αυτός τον Μανώλη ως φυγάδα του σχολείου λόγω της απαίσιας βέργας³.

Στα Πρακτικά που εμείς μελετήσαμε, μόνον μία καταγραφή για χαστούκι καθηγητή σε μαθητή καταγράφεται. Μάλιστα ο καθηγητής φαίνεται, από όσα περιορισμένα αναφέρονται, να είναι ιδιαίτερα αυταρχικός. Κι ούτε υπάρχει κάποια καταγραφή για την αντιμετώπιση της συμπεριφοράς του ως πειθαρχικό παράπτωμα (όπως θα έπρεπε σύμφωνα με το ΦΕΚ37/1895). Μια νύξη για απόπειρα χειροδικίας καθηγητή σε μαθητή υπάρχει και σε μια άλλη καταγραφή, όταν μαθητής τιμωρείται, γιατί έπιασε τα χέρια καθηγητή που αντιμετώπιζε άλλον, αυθάδη μαθητή. Αυτό που κυριαρχεί στα Πρακτικά, που επιλαμβάνονται τη θεραπεία παραβατικών συμπεριφορών των μαθητών, είναι οι αποβολές. Από τρεις-τέσσερις μέρες, μήνα, σχολικό έτος ολόκληρο, δια παντός και από όλα τα σχολεία! Ανάλογα με το παράπτωμα, το αμετανόητο του δράστη, την κρίση του Συλλόγου Διδασκόντων για την επιρροή της συγκεκριμένης συμπεριφοράς στην ευρύτερη μαθητική κοινότητα ορίζεται και η ποινή. Σε ελάχιστες καταγραφές υπάρχει σημείωση της διαφωνίας εκπαιδευτικών για το μέγεθος της επιβαλλόμενης αποβολής. Μάλιστα η μειοψηφούσα άποψη ήταν αυστηρότερη.

Επιεικέστερο δείχνεται το «σεβαστόν Ὑπουργεῖον»⁴ για τους μαθητές, όπου ο Σύλλογος υποβάλλει για έγκριση πολύ βαριές ποινές. Έτσι η «διαπαντός αποβολή» μετριάζεται σε «ἀποβολὴν διὰ τὸ τρέχον σχολικὸν ἔτος». Η αποβολή από όλα τα σχολεία της Επικράτειας περιορίζεται σε αποβολή από τα σχολεία των κοντινών νομών. Ο μήνας αποβολής υποβιβάζεται σε 10ήμερη. Ας δούμε στη συνέχεια τον Μαθητικό Κανονισμό του εν Χαλκίδι Γυμνασίου και τις περιπτώσεις που επιβάλλονται πειθαρχικά μέτρα σε μαθητές.

Μαθητικός Κανονισμός Συμπεριφοράς

Η σύνταξη Εσωτερικού Κανονισμού των σχολείων είναι παλιά υπόθεση. Η πρώτη μαρτυρία για αυτή τη χρονική περίοδο που εξετάζουμε (1907-1938) βρίσκεται στην Πράξη 85η/9-11-1932. Εκεί αναγράφεται ότι σε εφαρμογή του κανονισμού δίνεται αρμοδιότητα στον γυμνασιάρχη να τιμωρεί

³ <https://www.taathinaika.gr/otan-i-kai-o-charakas-itan-ergaleia-sofronismou-sta-cheria-ton-didaskalon/>

⁴ «σεβαστόν Ὑπουργεῖον» είναι μια τυπική έκφραση στα Πρακτικά, όταν γίνεται αναφορά στο Υπ. Παιδείας

με αποβολή μέχρι επτά ημερών. Επιπλέον, τίθεται θέμα αναπροσαρμογής επί το αυστηρότερον επιβαλλόμενης ποινής σε μαθητή για απείθεια και αυθάδεια προς καθηγήτρια σε εκδρομή.

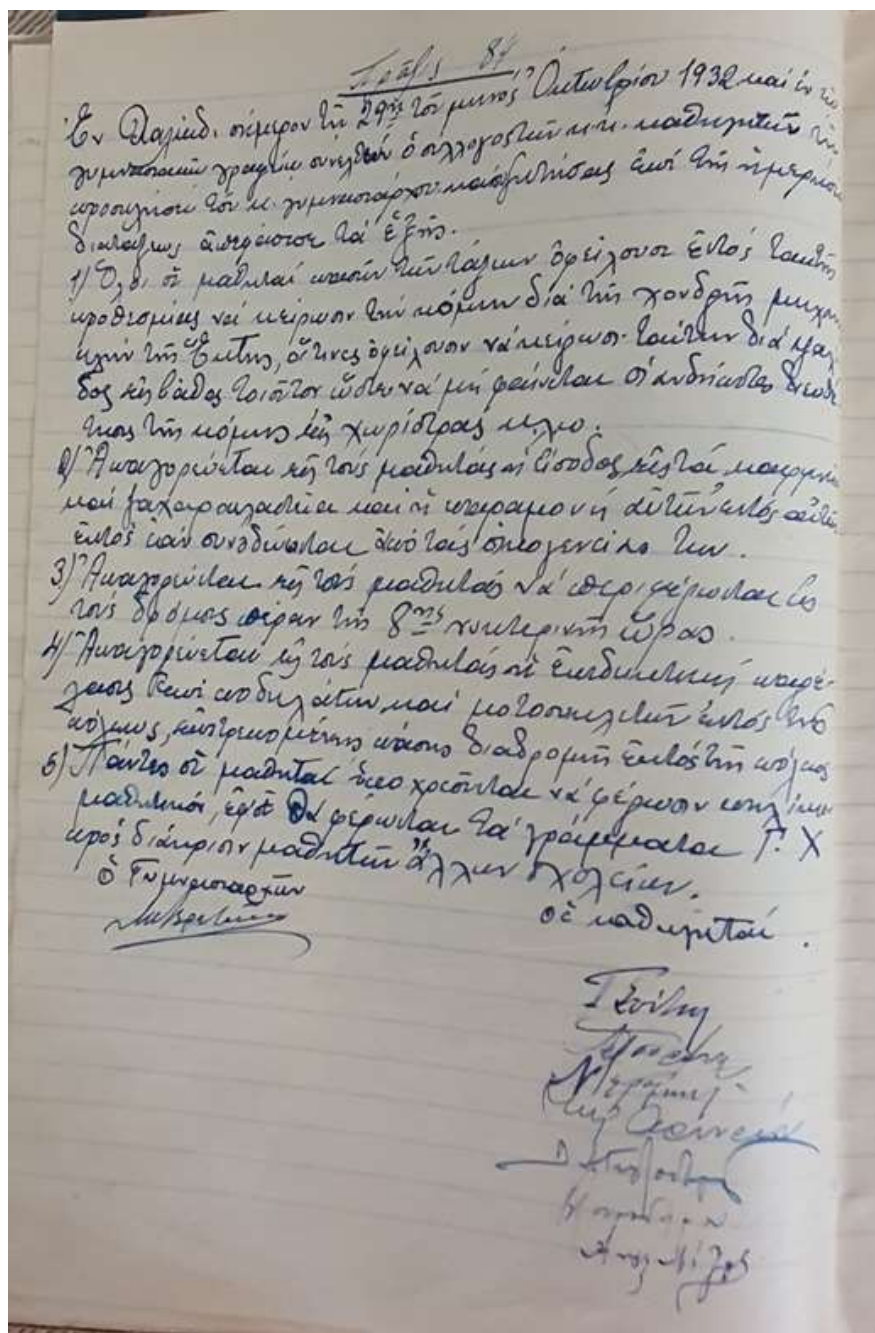
Το 1934 (Πράξη 132/11-1-1934) μνημονεύεται έγκριση του περσινού κανονισμού και η αυστηρή εφαρμογή του. Επιπλέον κάθε βδομάδα επιτροπή 2-3 καθηγητών θα περιέρχεται διάφορα κέντρα ή απόκεντρα καφενεία κλπ για την επίβλεψη της εξωσχολικής ζωής των μαθητών. Η επίβλεψη της προσωπικής ζωής, όπως λέμε σήμερα την εξωσχολική ζωή τους, αρχίζει να απασχολεί όλο και περισσότερο τον Σύλλογο Διδασκόντων. Αυτό δεν είναι άσχετο με την πολιτική κατάσταση της χώρας.

Την επόμενη σχολική χρονιά το τρίτο θέμα στην Πράξη 5η/14-11-1935 αναφέρεται σε κανόνες που ορίζουν την εξωσχολική ζωή των μαθητών. Απαγορεύεται ρητά η σύχναση σε καφενεία και η χαρτοπαιξία. Επιτρέπεται η είσοδος σε γαλακτοπωλεία-ζαχαροπλαστεία και κινηματογράφους με την προϋπόθεση οι μαθητές να επιδεικνύουν την πρέπουσα συμπεριφορά. Επιβάλλεται να φορούν το πηλίκιο, να κουρεύουν τα μαλλιά και να χαιρετούν με σεβασμό τους καθηγητές τους, όταν τους συναντούν. Δεν επιτρέπεται να κυκλοφορούν στην πόλη μετά τις εννιά το βράδυ. Οι καθηγητές διαδοχικά εποπτεύουν την εξωσχολική συμπεριφορά των μαθητών τους.

Το θέμα έχει συνέχεια στην Πράξη 54/4-11-1936. Για τη συμπεριφορά και την εσωσχολική και εξωσχολική επίβλεψη μαθητών καταγράφεται εν περιλήψει η συζήτηση του Συλλόγου Διδασκόντων στην Πράξη αυτή. Από κάποιους υποστηρίζεται ότι πρέπει οι καθηγητές να μάθουν επακριβώς τον τόπο κατοικίας των μαθητών, ώστε να κάνουν από καιρού εις καιρόν αιφνιδιαστικές επισκέψεις. Άλλος θεωρεί ότι πρέπει να εμφανισθούν στους μαθητές περηφάνεια για το ρόλο τους, για την ταυτότητά τους ως μαθητές, κι αυτό είναι που θα φέρει τον σεβασμό και την κόσμια συμπεριφορά. Κι άλλος ότι θα πρέπει οι μαθητές να κατανοήσουν ότι είναι μέρος ενός οργανωμένου συνόλου και ότι πρέπει να υπακούουν σε κανόνες. Όσον αφορά την φιλότιμη προσπάθεια της εξωσχολικής παρακολούθησης των μαθητών, ο καθηγητής αυτός θεωρεί ότι υπερβαίνει τα όρια των υποχρεώσεών τους και θίγει το κύρος τους. Συμφωνούν όλοι ότι πρέπει να καλούνται οι γονείς και να ενημερώνονται για την συμπεριφορά των παιδιών τους.

Στη συνέχεια καταγράφονται πέντε κανόνες στους οποίους θα πρέπει να συμμορφωθούν οι μαθητές: Να φορούν τα πηλικά τους με το σύμβολο της Σχολής και τον αριθμό μαθητολογίου. Να κουρεύονται σύρριζα με την ψιλή μηχανή οι μαθητές των τριών μικρότερων τάξεων, ενώ των μεγαλύτερων βαθειά με ψαλίδι. Να χαιρετούν στρατιωτικά (έχει επιβληθεί από τον Αύγουστο η μεταξική δικτατορία). Να κυκλοφορούν στην πόλη ως τις οκτώμισι. Να μην συχνάζουν καθόλου σε καφενεία.

Πολλές είναι οι περιπτώσεις που τιμωρούνται μαθητές για παραβατικές συμπεριφορές εκτός του σχολείου. Κάποιες από αυτές αφορούν υποθέσεις που συνδέονται με εκπαιδευτικούς του σχολείου ή συμμαθητές. Κάποιες άλλες άλλους πολίτες. Θα αναφερθούν στη συνέχεια τέτοια περιστατικά.

Εικ.2 Μαθητικός κανονισμός συμπεριφοράς, 1932 (Αρχείο 1^{ου} Πρότυπου ΓΕΛ Χαλκίδας)

Αταξίες στο μάθημα

Συνηθισμένες οι αταξίες των μαθητών στο μάθημα! Άλλοτε με το να προκαλούν γέλια στους συμμαθητές με αστεισμούς. Άλλοτε με το να ζωγραφίζουν άσεμνες εικόνες ή να έχουν στην κατοχή τους «εικονογραφημένα δελτάρια άπρεπη» και να τα δείχνουν στους συμμαθητές τους (Πράξη 58η/20-4-1922) Δυο χρόνια αργότερα καταγράφεται ανάλογη πράξη (Πράξη 14η/ 15-11-1924): μαθητής της Γ΄ τάξης «ίχνηλατήσας άισχράν εικόνα» την επεδείκνυε σε συμμαθητές, στον υπηρέτη

του σχολείου και αποπειράθηκε να τη δείξει και σε μαθήτρια της Β΄ τάξης. Τρεις μέρες αποβολή η τιμωρία του.

Με το να μιλούν στον διπλανό τους και να αυθαδιάζουν. Μαθητής της Β΄ τάξης κάθισε κοντά σε συμμαθητή του και τον ενοχλούσε στο μάθημα λέγοντας άσχετα με το μάθημα πράγματα, οπότε και ο καθηγητής του υπέδειξε να καθίσει στην ορισμένη γι αυτόν θέση. Ο μαθητής απάντησε ότι μπορεί να κάθεται όπου θέλει, αφού... πληρώνει, όπως γίνεται και στο θέατρο!⁵ Οχτώ μέρες η αποβολή του (Πράξη 21η/11-3-1925)

Στο μάθημα των Λατινικών, ενώ ο διδάσκων τους προετοιμάζε για το επόμενο μάθημα προς το τέλος της ώρας, μαθητής δήλωσε ότι δεν χρειάζεται αυτός προπαρασκευή. Ο καθηγητής του ζήτησε να βγει από την αίθουσα, αυτός αρνήθηκε και δεν ζήτησε συγγνώμη για το θράσος της συμπεριφοράς του. Απόφαση Συλλόγου: οχταήμερος αποβολή (Πράξη 23η/ 29-2-1924).Επίσης οχταήμερη αποβολή σε μαθητή που, πάλι στην ώρα των Λατινικών, παραποίησε αισχρά λέξη κατά την ερμηνεία της και προκάλεσε «τόν θόρυβον τῶν μαθητῶν». Συνυπολογίζεται ότι η συμπεριφορά του εν λόγω μαθητή ήταν ανάρμοστη γενικά όλη τη σχολική χρονιά (Πράξη 21η/21-4-1926).

Ούτε η ώρα διαγωνισμάτων εξαιρείται από ζαβολιές. Μαθητής της Γ΄ τάξης τιμωρείται με εξαήμερη αποβολή, γιατί την ώρα διαγωνίσματος τραγουδούσε και τάραζε την ησυχία της τάξης. Ούτε όμως και η ώρα της γυμναστικής εξαιρείται. Καταγγέλλονται από τον γυμναστή δυο μαθητές της Β΄ τάξης, διότι στο μάθημα της Γυμναστικής δεν εκτελούσαν τα «παραγγελλόμενα» και με τη στάση τους προκαλούσαν γέλια στους συμμαθητές τους (Πράξη 16η/4-5-1923). Ο καθηγητής τους επέπληξε και απομάκρυνε τον ένα. Την επομένη όμως ο απομακρυνθείς μαθητής, πήρε «αυτόβούλως» από το γραφείο των γυμναστών το τύμπανο «καὶ ὠδήγησε τοὺς μαθητὰς τῆς δευτέρας τάξεως θορυβοῦντας καὶ γελῶντας καθ' ὁδὸν εἰς τὸ γυμναστήριον » όπου γυμναζόταν την ώρα εκείνη η 4η τάξη.

Μερικές φορές οι παραβατικές συμπεριφορές δεν κατονομάζονται, παρά αναφέρονται συνοπτικά ως «άνευλαβείς». Δεν γνωρίζουμε για ποιο λόγο γίνεται αυτό. Οικονομία χρόνου και χώρου κατά την γραφή των Πρακτικών; Αποφυγή να εκθέσουν τον καθηγητή; Πάντως οχταήμερη αποβολή επιβάλλεται στους πρωτεργάτες και εξαήμερη στους υπόλοιπους που συμμετείχαν σε «συμβάν λυπηρὸν ἐπεισόδιον τῆς πρὸς τὸν καθηγητὴν κ. Δ.Η. άνευλαβὸς στάσεως τῶν πλείστων μαθητῶν τῆς Α΄ τάξεως».

Πιο σοβαρά περιστατικά αφορούν σε αποχή από μαθήματα (Πράξη 31η/31-3-1921) και ο Σύλλογος, εφόσον δεν μπορεί να βρει τους πρωταιτίους, τιμωρεί με κλήρωση τρεις μαθητές δίνοντάς τους πενήνήμερη αποβολή.

Bullying: παλιά ιστορία!

Τα φαινόμενα βίαιης συμπεριφοράς μαθητών προς συμμαθητές τους δεν είναι σύγχρονά μας μόνον φαινόμενα. Βρήκαμε αρκετές αναφορές για κακοποιητικές συμπεριφορές μαθητών σε συμμαθητές τους, εντός και εκτός του σχολείου. Ο Σύλλογος Διδασκόντων αντιμετωπίζει με αυστηρότητα τις

---

⁵ Ο μαθητής υπονοεί τα τέλη εγγραφής που κατέβαλαν για τη φοίτησή τους στο σχολείο

περιπτώσεις. Έτσι επιβάλλει σε μαθητή της Α΄τάξης εξαήμερο αποβολή διότι κακοποιεί συμμαθητές του επανειλημμένως και παρά τις συστάσεις (Πράξη 46/20-11-1921). Έξι ημέρες δίνεται αποβολή στον πρωτοργό και τετραήμερη σε άλλους δυο μαθητές για «τήν βδελυράν πρᾶξιν τὴν εἰς κίνδυνον σοβαρὸν ἐκθέτουσα τὴν ὑγίαν συμμαθητὴ τους». (Πράξη 45/13-11-1921). Δεν κατονομάζεται η αποτρόπαια πράξη .

Με την Πράξη 249η/22-11-1917 δίνεται οχταήμερη αποβολή σε μαθητή της Α΄ τάξεως που «ἐρίσας καὶ διαπληκτισθεὶς μὲ μαθητὴν τῆς Β΄τάξεως ἐτραυμάτισεν αὐτὸν διὰ μαχαιρίου εἰς τὸν βραχίονα ἐλαφρῶς ».

Καμιά φορά η ...υπομονή έχει τα όριά της και η παραβατική συμπεριφορά έρχεται ως ανταπόδοση σε ενοχλήσεις, ακόμη κι από μικρότερους. Αυτό φαίνεται να υπαγορεύει την πενθήμερη αποβολή (Πράξη 260/15-2-1918) σε μαθητή της Δ΄ τάξεως. Ο Σύλλογος του την επιβάλλει, γιατί έδειρε και έριξε με βιαιότητα στο έδαφος μαθητή της Γ΄ τάξης του Ελληνικού σχολείου, ο οποίος μολωπίστηκε σοβαρά γύρω από το μάτι. Ο Σύλλογος έδειξε επιείκεια με μικρή ποινή, γιατί ο μικρός είχε επανειλημμένα ενοχλήσει τον μαθητή του Γυμνασίου στο παρελθόν αλλά και την ημέρα του συμβάντος.

Ο άγραφος κώδικας αλληλοϋποστήριξης των μαθητών και η αποφυγή να «καρφώνουν» συμμαθητή, όταν παραβιαστεί, επισύρει εκδικητική χειροδικία και αυτό εκ νέου πειθαρχικές ποινές για τους δράστες. Έτσι δύο μαθητές κακοποίησαν μαθητή του Α΄ Ελληνικού σχολείου, ο οποίος τους είχε καταγγείλει ότι κάπνιζαν. Εισέπραξαν για την κακοποίηση μια επιπλέον τετραήμερη αποβολή (62η/16-5-1922).

Στην Πράξη 12η/23 -10-1924 διαβάζουμε για μαθητή της Α΄τάξης, που απουσίαζε μερικές μέρες από το σχολείο και καταγγέλλεται από τους συμμαθητές του ότι «περιεφέρετο φορῶν ἄλλον πῖλον ἀντὶ τοῦ μαθητικοῦ πηληκίου καὶ καπνίζων καὶ ὅτι ἐχόρευσεν ἐν οἶνοπωλείῳ» Ο καταγγεληθείς έδειρε δυο από τους καταδότες συμμαθητές και απείλησε τους υπόλοιπους. Κλήθηκε στο γραφείο για εξηγήσεις κι αυτός αποχώρησε διαμαρτυρόμενος. Του επεβλήθη δήμερος αποβολή.

Καμιά φορά ο διάλογος μεταξύ συμμαθητών εκτρέπεται και αντικαθίσταται με το δίκαιο του... συμφέροντος. Έτσι μαθητής ράπισε συμμαθητή του, ο οποίος αντέδρασε στην πρότασή του, που ήθελε μαζί με άλλους να υποβάλλουν στον Σύλλογο για μείωση της ύλης των εξετάσεων. Η ποινή, πενθήμερος αποβολή (Πράξη 264η/22-3-1918).

Οι εκπαιδευτικοί επιλαμβάνονται επιπλέον υποθέσεων που δεν διαδραματίζονται στο σχολείο, αλλά αφορούν μαθητές. Επιβάλλονται τρεις μέρες αποβολής σε έναν και έξι σε άλλον μαθητή, γιατί βιαιοπράγησαν μεταξύ τους. Ο ένας , στο πρωινό διάλειμμα, έξω από τα δικαστήρια αποκάλεσε τον άλλον «βλάκα» κι αυτός τον δάγκωσε στο χέρι. Στο τέλος των μαθημάτων ο δαγκωθείς έστησε καρτέρι στον υβριστή «παρά τό σκοπευτήριον» και επετέθη στον συμμαθητή του με πέτρα, τραυματίζοντάς τον στο κεφάλι. Χρειάστηκε φροντίδα σε φαρμακείο (Πράξη 25η/ 1-4-1924)

Άλλο περιστατικό αναφέρεται στους μαθητές της έκτης τάξης Β.Σ. και Χ.Α. που συμπλέκονται έξω από το γαλακτοπωλείο Λούζεβιτς. Μέσα στον δρόμο αλληλογρονθοκοπούνται και κυλιούνται κατά γης δαγκώνοντας ο ένας τον άλλο. Επειδή “ κατεξηυτέλισαν έαυτούς, κατερράκωσαν τὸ

οικογενειακόν των ὄνομα, προεκάλεσαν τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ συρρεύσαντος πλήθους καὶ κατεσπίλωσαν τὴν μαθητικὴν τιμὴν», τους επιβάλλεται 7ήμερος αποβολή (Πράξη 53η/28-10-1931).

Η βίαια συμπεριφορά μαθητῶν αφορά, λίγες ευτυχῶς φορές, αδύναμα μέλη της κοινωνίας. Ἐτσι στην Πράξη 12η/1-12-1926 μαθητὴς διεπληκτίσθη σε καφενεῖο καὶ ἔδειρε κωφάλαλο, «ἄνθρωπον ἄξιον παντὸς οἴκτου». Η πρόταση στον Σύλλογο εἶναι νὰ αποβληθεῖ γιὰ ὅλο το υπόλοιπο ἔτος ἀπὸ το γυμνάσιο, ἐπειδὴ ἔχει ξαναδώσει αφορμὴ, ἐνῶ ἐπιπλέον τον εἶδε ὁ γυμνασιάρχης νὰ καπνίζει καὶ δὲν πρέπει νὰ συμπαρασύρει συμμαθητὲς του σε ἀνάλογες συμπεριφορές. Τελικὰ ὁμως επικρατεῖ ἡ ἀποψη ὅτι μπορεῖ νὰ βελτιωθεῖ, γι' αὐτὸ καὶ στέλνουν στο Ὑπουργεῖο πρόταση γιὰ μηνιαία ἀποβολή. Το Ὑπουργεῖο ἐμετρίασε τὴν ποινὴ σε 10ήμερη ἀποβολή.

Απὸ τὴν ἀσκηση ψυχολογικῆς βίας δὲν ἐξαιρουνται οὔτε οἱ εκπαιδευτικοί, οἱ ὁποῖοι ἀντιμετωπίζουν διάφορες οχλήσεις καὶ ἀπειλές. Χαρακτηριστικὸ παράδειγμα ὅσα ἀναφέρονται στὴ Πράξη 21η/12-5-1927: Μαθητὴς στέλνει ἀνώνυμη υβριστικὴ καὶ ἀπειλητικὴ ἐπιστολὴ («νὰ ἀναμένης μιὰ πιστολιὰ στὸ μηλίγγι καθ' ἡν στιγμὴν μάλιστα διδάσκεις ἑλληνικὰ ἢ μιὰ βόμβαν ἀπ' ἔξω ὑπ' ἐνός κουμουνιστοῦ τὴν νύκταν ποὺ θὰ γυρίζεις ἀπὸ τὸ κουρεῖον») σε καθηγητὴ πο φαίνεται ὅτι «κόβει» πολλοὺς μαθητὲς στὴ βαθμολογία. Τον θεωρεῖ καταστροφὴ τοῦ μέλλοντος 20 καὶ πλέον παιδιῶν καὶ δηλώνει ὅτι ἔχουν κάνει ὀρκισμένη ὁμάδα ἐκδικητῶν του. Ἡ ταυτότητα τοῦ μαθητὴ ἀποκαλύπτεται μετὰ ἀπὸ γραφολογικὴ ἀντιπαράθεση γραπτῶν του καὶ ἀποσπάται ἡ ὁμολογία τῆς ἐνοχῆς του. Ἡ ἀπόφαση τοῦ συλλόγου εἶναι ἡ διαρκῆς ἀποβολὴ τοῦ ἀπὸ το γυμνάσιο. Το Ὑπουργεῖο τὸ δέχεται, ἀλλὰ γιὰ τὸ υπόλοιπο τοῦ τρέχοντος σχολικοῦ ἔτους.

Ἀσυνήθιστα περιστατικά

Ἡ ὀπλοφορία μαθητῶν, ἡ σύχναση σε μὴ συμβατὰ με τὴν ιδιότητά τους μέρη, ἀλλὰ καὶ ἡ υποβολὴ αἰτημάτων με ἀκραῖο τρόπο μας κίνησαν τὸ ἐνδιαφέρον. Προσπαθήσαμε νὰ τα ἐξηγήσουμε. Δὲν ἔχουμε σίγουρες ἀπαντήσεις. Πιθανολογοῦμε ὅτι οἱ πολεμικὲς ἐμπλοκὲς τῆς χώρας τὴν περίοδο αὐτὴ ἐξοικείωσαν τὸν πληθυσμὸ με τὰ ὅπλα καὶ ἔκαναν εὐκόλη τὴν κατοχὴ τους. Ἐπιπλέον δὲν φαίνεται στα συγκεκριμένα παιδιά νὰ εἶναι ἐμπεδωμένη ἡ μαθητικὴ τους ιδιότητα. Συγκεκριμένα:

Ὁ Σύλλογος ἐπιλαμβάνεται (Πράξη 27η/23-5-1920) μιᾶς σοβαρὰ παραβατικῆς συμπεριφορᾶς μαθητὴ Γ' τάξης, ὁ ὁποῖος στὶς 21 Μαΐου με ἐξαπάτηση ἔφερε μεσημεριανὴ ὥρα στο σχολεῖο τὸν γυμνασιάρχην καὶ ἕναν καθηγητὴ. Με τὴ χρῆση πιστολιοῦ καὶ τὴν ἀπειλὴ ὅτι ἔξι ἄλλοι ἐνοπλοὶ εἶχαν περιζῶσει τὸ σχολεῖο, ὁ μαθητὴς ἀπαιτοῦσε νὰ του υπογράψει ὁ Γυμνασιάρχης ἐνδεικτικὸ προαγωγῆς. Ὄταν τελείωσε τὸ ἐπεισόδιο ἀναίμακτα, ὁ μαθητὴς ἀποβλήθηκε, σύμφωνα με τὴν ἀπόφαση τοῦ ΣΔ ἀπὸ ὅλα τὰ σχολεῖα τοῦ κράτους. Το Ὑπουργεῖο στο ὁποῖο διαβιβάστηκε ἡ ἀπόφαση γιὰ ἐκκρίση, μετρίασε (23848/29-5-1920) τὴν ποινὴ σε «διαρκὴ μὲν ἀποκλεισμὸν ἐκ τοῦ γυμνασίου Χαλκίδος καὶ τῶν γυμνασίων Θηβῶν, Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, διὰ δὲ τὸ λῆγον σχολικὸν ἔτος (1919-1920) ἐξ ὅλων τῶν ἐν τῷ κράτει γυμνασίων ». Ἡ διαγωγή τοῦ μαθητὴ χαρακτηρίζεται «κακὴ».

[Πράξη 25/23-12-1920: Ο ΣΔ επανεξετάζει την περίπτωση της 23ης Μαΐου κατόπιν αιτήσεως του κηδεμόνα και με εντολή του Υπουργείου. Θεωρεί ότι ήδη η ποινή μετριάστηκε και δεν συντρέχει λόγος διαφοροποίησης «χάριν αὐτῆς τῆς πειθαρχίας τοῦ γυμνασίου»]

Διαρκή αποβολή και διαγωγή κακή (Πράξη 12η/9-1-1936) επιβάλλεται σε μαθητή της Β΄ τάξης ο οποίος σύμφωνα με έγγραφο της αστυνομίας συνελήφθη από αστυνομικό όργανο στις 22-12-1935, στις 10 και μισή το βράδυ, σε οίκο ανοχής έχοντας πάνω του παράνομα περίστροφο γεμάτο με πέντε σφαίρες! Ο μαθητής είχε μείνει από απουσίες το προηγούμενο σχολικό έτος και κατά το τρέχον «οὐδόλως φοιτᾷ».

Η Πράξη 68η/19-4-1937 αφορά σε τρία θέματα: τον εορτασμό της 100ετηρίδος του Πανεπιστημίου Αθηνών, την επίπληξη των μαθητών που απουσίασαν από την σχολική εκδρομή της 17ης Απριλίου και την τιμωρία ενός μαθητή της Α΄ τάξης με εικοσαήμερο αποβολή. Αυτός ο μαθητής αποκαλύφθηκε... μακρυχέρης! Άρπαξε με πονηρό τρόπο με τη μέθοδο της απόσπασης της προσοχής από έναν μικρό βιοπαλαιστή κουλουροπώλη κουλούρια, τα οποία όμως εκ των υστέρων αναγκάστηκε από τον Σύλλογο να πληρώσει. Όμως αποκαλύφθηκε ότι λίγες μέρες πριν, κατά την ώρα της Γυμναστικής, είχε αφαιρέσει από τα ρούχα συμμαθητή του σημειωματάριο. Εν τω μεταξύ επισημαίνεται ότι πολλές φορές στην τάξη του σημειώνονται κλοπές βιβλίων και άλλων πραγμάτων των μαθητών. Και μετά τα προηγούμενα οι υποψίες βαραίνουν στον συγκεκριμένο καθ' ἑξῆς(;) μακρυχέρη μαθητή.

Σε συνέχεια του προηγούμενου συμβάντος της κλοπής σε βάρος του μικρού βιοπαλαιστή κουλουρτζή κι άλλος μαθητής, ο Κ.Ν. τιμωρείται με 20ήμερη αποβολή (Πράξη 69η/ 12-5-1937) ως συμμετέχων στο ίδιο αδίκημα. Επιπλέον έβρισε χωρίς λόγο και πρόσβαλε με άσεμνη χειρονομία κυρία. Για το τελευταίο δηλ. την εξύβριση της γυναίκας τιμωρείται και ο μαθητής της Δ΄ τάξης Δ.Δ. με εφτά ημέρες αποβολή.

Έρωτος καμώματα

Μαθητής της Β΄ τάξης συνελήφθη «μετὰ μικρῆς κόρης εἰς τοὺς ἀγροὺς ὑπὸ χωροφύλακος ἐν καιρῷ νυκτός». Στη συνέχεια ο ίδιος «ἔδειρεν ἄνευ αἰτίας τὸν ὑπηρετὴν τοῦ σχολείου» που φιλονικούσε με άλλον μαθητή. Για όλα αυτά επεβλήθη 8ήμερη αποβολή (Πράξη 22η/27-3-1925).

Σύμφωνα με την Πράξη 20η/11-5-1927 μαθητής της Α΄ τάξης απήγαγε κοπέλα και πήγαν στην Αθήνα για τέσσερις μέρες. Το σχολείο ενημερώνεται από την Αστυνομία για την υπόθεση, η οποία παίρνει τον δρόμο προς τη Δικαιοσύνη. Η απόφαση του Συλλόγου είναι να αποκλείσει προσωρινά τον μαθητή από το σχολείο, μέχρι να διατυπωθεί η κατηγορία. Το Υπουργείο εγκρίνει την απόφαση. Άλλος μαθητής, της Δ΄ τάξης, συνήψε ερωτική σχέση με την υπηρέτρια του διευθυντή της Νομαρχίας κου Μ. Τεκμήριο της σχέσης, φωτογραφία των δύο εραστών. Η διαγωγή αυτή θεωρείται ανάρμοστος και τιμωρείται με οκταήμερη αποβολή (Πράξη 23η/22-6-1927).

Πιστεύαμε ότι αυτά τα πικάντικα σκάνδαλα θα απασχολούσαν τις εφημερίδες, γιατί σούσουρο σίγουρα θα έγινε. Δεν βρέθηκαν σχετικά δημοσιεύματα. Όχι πως έλειπαν του είδους. Αφορούσαν ενήλικες⁶. Τα παιδιά πιθανόν να απέφευγαν να τα εκθέσουν και να τα στιγματίσουν.

Μαθητής της Γ΄ τάξης παρενοχλεί μαθήτριά του Ελληνικού Σχολείου Θηλέων «αίσχρολογῶν» και «ἐλθὼν ἐν καιρῷ νυκτὸς μετ' ἄλλων ἀγνώστων ἔξωθεν τῆς οἰκίας αὐτῆς καὶ ἄδων διατάραξε τὴν ἡσυχίαν τῶν ἐνοικούντων ». Επειδή ο μαθητής έχει δώσει και άλλες αφορμές για έλεγχο τα συμπεριφοράς του και δεν τήρησε υποσχέσεις περί βελτιώσεώς της , και τώρα έχει μια ανάρμοστο συμπεριφορά, αποβάλλεται από σχολείο για 4 ημέρες (Πράξη 13η/ 30-11-27) .

Χωρίς ανταπόκριση αγάπη ή κάτι άλλο οδήγησε μαθητή, στις 14 Ιανουαρίου του 1936, νυχτερινή ώρα να περιτριγυρίζει κάτω από το δωμάτιο συμμαθήτριάς του φωνάζοντας και ειρωνευόμενός την. Και δεν ήταν η πρώτη και μόνη φορά που ενοχλούσε τη συμμαθήτριά. Εξαήμερη αποβολή.

Μαθητές υβριστές!

Καταγράφονται διάφορες περιστάσεις, εντός και εκτός του σχολικού χώρου, που μαθητές ξεφεύγουν από τα όρια και επιδεικνύουν μάλλον συμπεριφορά τραμπούκου. Χαρακτηριστικές είναι οι περιπτώσεις των αντιδράσεων που προξενούνται από ένα κακό αποτέλεσμα στις εξετάσεις.

Διεξοδικά η Πράξη 80η/5-7-1937 αναφέρεται στη μείωση διαγωγής τριών μαθητών της ΣΤ΄ τάξης σε «κακή» καθώς, όταν ανακοινώθηκαν απορριπτικά τα αποτελέσματα των προαγωγικών εξετάσεων για αυτούς, εξύβρισαν με βαρείς, αγοραίους χαρακτηρισμούς και απείλησαν τους εκπαιδευτικούς για τη σωματική τους ακεραιότητα και τη ζωή τους. Χρειάστηκε να κληθεί η Χωροφυλακή για να τους απομακρύνει από τον χώρο του σχολείου. Ο Σύλλογος αναθέτει στον Διευθυντή να υποβάλει μήνυση εναντίον τους «ἐπὶ ἐξυβρίσει».

Στις 10 Σεπτεμβρίου 1922 χαρακτηρίζει ο σύλλογος ως κακή τη διαγωγή μιας ομάδας μαθητών Α΄ και Β΄ τάξη, οι οποίοι επειδή απορρίφθηκαν στις εξετάσεις, ακολούθησαν τον γυμνασιάρχη και καθηγητές «ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ Γυμνασίου διὰ τῆς ὁδοῦ Ἀριστοτέλους μέχρι τοῦ ξενοδοχείου

Εικ.3 Από τον *Εύριπο*, τοπική εφημερίδα (αρχείο Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Χαλκίδας)

Παλιρροίας καὶ βραδύτερον ἐν τῷ ἐξοχικῷ περιπάτῳ ἀποδοκιμάζοντες μακρόθεν δι' ἀγρίων φωνῶν καὶ ὑβρίζοντες διὰ βαρυτάτων ὕβρεων καὶ φράσεων ἀπειλοῦντες».

Στις 24 Σεπτεμβρίου 1922 ο Σύλλογος για παρόμοια με την παραπάνω περίπτωση χαρακτηρίζει κακή τη διαγωγή μαθητή. Αυτός αφού απορρίφθηκε στις εξετάσεις των ανεξεταστέων προσπάθησε να εισβάλει στο γραφείο των καθηγητών βρίζοντας και απειλώντας και μετά από λίγο έριξε πέτρα, πηγαίνοντας στον πίσω δρόμο του σχολείου προς τον διάδρομο , όπου ήταν ο Γυμνασιάρχης.

Στην Πράξη 27η/7-7-1927 περιγράφεται επεισόδιο με μαθητή Δ' τάξης, που απορρίπτεται στα Μαθηματικά. Ο μαθητής επιτίθεται φραστικά στον καθηγητή, τον κατηγορεί ως υπαίτιο της καταστροφής του και του απευθύνει υβριστικούς χαρακτηρισμούς και παράπονα («σὺ εἶσαι σκατάνδρας, πρόστυχος ἄνθρωπος, σὺ μὲ καταδιώκεις ὅλον τὸ ἔτος...»). Άλλος καθηγητής που προσπαθεί να τον συγκρατήσει, δέχεται γροθιά στο μάτι.

Επειδή ο μαθητής στην Α' τάξη είχε απασχολήσει τον Σύλλογο με παρόμοια συμπεριφορά και είχε και τότε τιμωρηθεί (Πράξη 3η/10-9-1922) και επειδή όλη τη χρονιά έχει επιδείξει θρασύτητα συμπεριφοράς, τιμωρείται με αποκλεισμό από όλα τα γυμνάσια του κράτους. Το Υπουργείο μετριάξει την ποινή σε αποβολή ενός έτους και μόνον από το συγκεκριμένο γυμνάσιο. Με επόμενη Πράξη ο Σύλλογος χαρακτηρίζει την διαγωγή του μαθητή ως κακή.

Εκτός του σχολείου, μαθητής της Γ' τάξης επιστρέφοντας από το γυμναστήριο με άλλους μαθητές διαπληκτίσθηκε με παντοπώλη της Αβάντων προκαλώντας την αγανάκτηση των περιοικούντων. Επειδή και άλλοτε είχε ενοχλήσει τον συγκεκριμένο άνθρωπο, και επειδή επεδείκνυε θρασύτητα γενικά συμπεριφορά στο σχολείο, του επιβάλλεται η ποινή της οκταήμερου αποβολής (Πράξη 10η /30-10-1926).

Εξαήμερη αποβολή σε δυο μαθητές της Γ' τάξης, γιατί μαζί με δυο άλλους «μη μαθητές» βαιοπράγησαν κατά κάποιου στρατιώτου του Πεζικού Συντάγματος της Χαλκίδας, ενώ «έθεάθησαν παρὰ τοῦ ταγματάρχου κοὺ Π. καπνίζοντες καὶ βωμολοχοῦντες» (Πράξη 5/28-1-1929).

Ο καθηγητής, η δυστυχία μου!

Διαχρονικό το φαινόμενο οι μαθητές να «περνούν» με την αξία τους την τάξη, αλλά να «κόβονται» από τους καθηγητές τους. Μια τέτοια περίπτωση είναι του μαθητή Ν.Γ.Α. Διαβάζουμε στην Πράξη 2η/4-9-1919 ότι ο μαθητής δημοσιεύει στον ΕΥΡΙΠΟ της 20^{ης} Ιουλίου 1919 επιστολή με την οποία κατηγορεί τους καθηγητές ότι τον αδίκησαν στη βαθμολογία. Ο Σύλλογος αποφασίζει το χαρακτηρισμό της διαγωγής του μαθητή ως «κακήν». Οι αιτιάσεις του μαθητή αποδεικνύονται ψευδείς από τον έλεγχο που διενήργησε Επιθεωρητής και το Υπουργείο με το υπ'αρ. 35405/12-9-19 έγγραφό του επικυρώνει την απόφαση του Συλλόγου και απαγορεύει στον μαθητή να φοιτήσει στο γυμνάσιο αυτό κατά τη νέα σχολική χρονιά, που τότε ξεκινά.

Μπορεί ο μαθητής να σταμάτησε το σχολείο, για την ομάδα μας όμως η ιστορία του ήταν που ξεκίνησε το μικρό μας ταξίδι στα αρχεία των εφημερίδων εποχής. Θέλαμε να βρούμε και να

διαβάσουμε την επιστολή του στον Εύριπο. Στη Βιβλιοθήκη όμως δεν βρήκαμε το αντίστοιχο φύλλο. Πράγματι, δεν διασώθηκε αντίτυπό του ή εμείς κάναμε πλημμελή έρευνα; Όπως και νάχει, είμαστε ευγνώμονες για το πεδίο που μας ανοίχτηκε.

Με το θάρρος της γνώμης τους;

Υπήρχε μεγάλη αυστηρότητα για την τήρηση του ενδυματολογικού κώδικα στο σχολείο. Ο κώδικας επέβαλε την ομοιομορφία, έκανε εμφανή τη μαθητική ταυτότητα του παιδιού και συνδεόταν με την έννοια της ηθικής. Κάποιοι μαθητές αντιδρούσαν σε αυτό. Είχαν μάλιστα άποψη, που την υποστήριζαν με κόστος.

Οκταήμερη αποβολή δίνεται σε μαθητή ο οποίος δεν συμμορφώθηκε στην γενική διαταγή «περί άποκοπής της κόμης» (Πράξη 55/25-1-1922). Μάλιστα «μεγαλοφώνως διεμαρτύρετο λέγων ότι δὲν ἐρχόμεθα εἰς τὸ σχολεῖον διὰ νὰ κόπτωμεν τὰ μαλλιά μας, ἀλλὰ διὰ νὰ μανθάνωμεν γράμματα» .

Ο Γυμνασιάρχης την επόμενη χρονιά επιβάλλει δήμερη αποβολή σε μαθητή που δεν συμμορφώνεται να κουρευτεί και αφού «ῆρνήθη καὶ ἐδυστρόπησε νὰ συμμορφωθεῖ, ἠυθαδίασε πρὸς αὐτὸν λέγων αὐτὸ ποὺ κάνετε, κὲ Γυμνασιάρχα, εἶναι παρὰ τὸν νόμον» (Πράξη 15η/21-3-1923) .

Η επόμενη περίπτωση (Πράξη 14η/5-12-27) δεν είναι μάλλον θέμα θάρρους, αλλά θράσους. Ο Σύλλογος επιβάλλει σε μαθητή οκταήμερη αποβολή και την υποχρέωση να ζητήσει συγγνώμη από τον Σύλλογο των καθηγητών ενώπιον της τάξης, επειδή προκάλεσε επεισόδιο με τον καθηγητή της Φυσικής. Καταρχάς δεν πρόσεχε στο μάθημα και δεν απαντούσε στις ερωτήσεις του καθηγητή, προκαλώντας γέλιο στους συμμαθητές του. Τότε, «βγαίνοντας από πάνω», παρατήρησε τον καθηγητή ότι δεν μπορεί να επιβάλλει τάξη στην τάξη του και επιτρέπει στους μαθητές να γελούν σε βάρος του (μαθητή)!

Ο καθηγητής τον απέβαλε από την αίθουσα, αλλά ο μαθητής αμφισβητούσε αυτό το δικαίωμα του καθηγητή. Το μεσημέρι ο μαθητής έξω από το γυμνάσιο προειδοποίησε, ενώπιον κι άλλων μαθητών, ότι, αν τιμωρηθεί, θα πρέπει να «εξηγηθούν». Αποτέλειωσε το λόγο του λέγοντας στον καθηγητή « πῆγαινε νὰ μάθης πρῶτα τὴ δουλειά σου καὶ ὕστερα νάρθης στὸ γυμνάσιο»

Χαρτόμουτρα και bon viveur μαθητές

Στο φύλλο 1179 της τοπικής εφημερίδας «Παλίρροια» της 3^{ης} Ιουλίου 1910, σε άρθρο με τίτλο «Διδάγματα ἐξ Ἰαπωνίας» παρουσιάζεται κάποιος Ιάπωνας καθηγητής, ονόματι Γακούμα, να έχει έρθει στην Αθήνα να εξετάσει το σύστημα δημόσιας εκπαίδευσης της Ελλάδας. Αυτός λοιπόν παρατηρεί ότι δεν συμβιβάζεται η προγοναλατρεία και ο πατριωτισμός, που αναμφισβήτητα δείχνουν οι Έλληνες, με την επιδίωξη του ατομικού τους συμφέροντος. Ο ίδιος καθηγητής παρατηρεί ότι η ελληνική νεολαία κατακλύζει τα καφενεία και σπαταλά τον πολύτιμο καιρό της σε άσκοπες συζητήσεις «διαπνεομένας κάποτε ὑπὸ σοσιαλιστικῶν ἰδεῶν, ἐνῶ ἡ πατρις αἰμάσσει ἀπὸ μυρίας πληγᾶς καὶ ἀναμένει τὴν βοήθειαν τῶν τέκνων της, τὰ ὅποια, ἀντὶ νὰ ἐνωτισθῶσιν τῆς

φωνής της, κατατρίβονται εις μάτια φληναφήματα⁷». Αντίθετα, οι Ιάπωνες προξενούν τον θαυμασμό του κόσμου με τα επιτεύγματα της εργασίας τους!

Πράγματι οι Ιάπωνες κατέπληξαν τον κόσμο με τις νίκες τους σε πόλεμο με τη Ρωσία (1904-1905). Αλλά για το δημοσίευμα δείξαμε μια κάποια δυσπιστία. Μας φάνηκε σαν fake news, γιατί το περιεχόμενό του έμοιαζε ως προσπάθεια να μεταφερθούν κάποιες ηθικοπλαστικές συμβουλές προς το αναγνωστικό κοινό, που θεωρούνταν τα ταραγμένα χρόνια του 1909-1910 αναγκαίες για την ανόρθωση της χώρας.

Εικ. 4, «Διδάγματα εξ Ιαπωνίας, άρθρο [αρχείο εφημερίδων της Δημόσιας Βιβλιοθήκης Χαλκίδας]

Όσον όμως αφορά το θέμα της σύχνασης σε καφεενεία των νέων, όπου χαρτόπαιζαν, είχε απόλυτο δίκιο. Πολλές καταγραφές στα πρακτικά και τιμωρίες μαθητών αναφέρουν ως αιτιολόγησή τους το ότι αυτοί οι μαθητές «έφωράθησαν» (= έγιναν αντιληπτοί) σε καφεενεία να διασκεδάζουν και να χαρτοπαίζουν ή να ...σφαιρίζουν(=να παίζουν μπιλιάρδο).

Η πρώτη σχετική καταγραφή είναι στην Πράξη 137/22-12-1914, όπου δυο μαθητές έγιναν αντιληπτοί να κάθονται νύχτα σε καφεενείο και τιμωρούνται με διήμερη αποβολή. Μια άλλη (Πράξη 49η/7-12-1921) αφορά σε μαθητές της Δ' τάξης «οϊτίνες έφωράθησαν χαρτοπαικτοῦντες έν καφεενείω». Ο Σύλλογος τιμωρεί με οκταήμερη αποβολή. Με τις Πράξεις 50/8-12-1921 και 51/10-12-1921 προσθέτονται στους τιμωρημένους για την ίδια αιτία άλλοι δυο μαθητές. Στις 14-2-1918, με την Πράξη 259, ο Σύλλογος επιβάλλει σε εφτά μαθητές της Α και Γ τάξης εξάήμερες και οχταήμερες αποβολές λόγω χαρτοπαιξίας σε καφεενεία.

Φαίνεται πως η χαρτοπαιξία γενικά απαγορευόταν για τους μαθητές, αφού στην Πράξη 180^η/ 14-11-1915 σημειώνονται αποβολές σε μαθητές, που χαρτόπαιζαν με χρήματα σε δωμάτιο συμμαθητή τους. Στον διοργανωτή της χαρτοπαιξίας στο δωμάτιό του, μαθητή της Β' τάξης, είναι οχταήμερη

⁷ Φληναφήμα: φλυαρία, μωρολογία, σαχλαμάρα, ανούσιος λόγος.

η αποβολή. Σε άλλους τρεις, Β και Γ΄ τάξης, εξαήμερη. Σε έναν τετραήμερη, γιατί θεωρήθηκε ότι παρασύρθηκε από μεγαλύτερους. Στον συγκάτοικο μαθητή, που ανέχτηκε την χαρτοπαιξία, τέσσερις μέρες.

Όταν μάλιστα η χαρτοπαιξία ήταν ένα από τα πολλά άλλα ελαττώματα του μαθητή, τότε τα πράγματα αγριεύουν. Έχει ενδιαφέρον η Πράξη 258/ 14-2-1918 για μαθητή ο οποίος κρίνεται ανεπίδεκτος βελτιώσεως ο ίδιος, ενώ αποτελεί παράδειγμα αταξίας και απείθειας των άλλων μαθητών, καθώς πολλές φορές έγινε αντιληπτός να συχνάζει σε καφενεία και να καπνίζει στον δρόμο. Ο Σύλλογος θέλει να τον αποβάλει διαπαντός από το Γυμνάσιο. Το γεγονός που «ξεχείλισε το ποτήρι» ήταν όταν συνελήφθη να χαρτοπαίζει σε καφενείο και ο γυμνασιάρχης του απαγόρευσε να παρακολουθεί τα μαθήματα προσωρινά μέχρι ο Σύλλογος να αποφασίσει γι' αυτόν και τους άλλους δυο μαθητές, με τους οποίους συνέπαιζε. Αυτός, ενώ καταρχάς υπάκουσε, στη συνέχεια μπήκε αυθαίρετα στο μάθημα των Γαλλικών και διατάραξε την τάξη. Στον έλεγχο του Γυμνασιάρχη, απάντησε με αυθάδεια και απειλές λόγων και στάσης σώματος. Με Πράξη του Υπουργείου η ποινή του μαθητή μετατρέπεται σε μηνιαία αποβολή.

Παραβατικές συμπεριφορές χαρακτηρίζονται και τιμωρούνται και άλλες ψυχαγωγικές δραστηριότητες μαθητών. Ο παιδονόμος καταγγέλλει (Πράξη 22η/29-2-1924) έναν μαθητή ότι «έφωράθη τή 19η του φθίνοντος μηνός περί ώραν 8ην1/2 μ.μ. παίζων ντόμινο εν τῇ παρὰ τὴν πλατεῖαν τῆς Ὁμονοίας χαρτοπαικτικῇ λέσχῃ». Για σωφρονισμό του μαθητή και παραδειγματισμό των άλλων του επιβάλλεται οχταήμερος αποβολή. Άλλος μαθητής, της Α΄ τάξης, που απουσίαζε μερικές μέρες από το σχολείο, καταγγέλλεται από τους συμμαθητές του ότι «περιεφέρετο φορῶν ἄλλον πῖλον ἂντὶ τοῦ μαθητικοῦ πληκίου καὶ καπνίζων καὶ ὅτι ἐχόρευεν ἐν οἰνοπωλείῳ» (Πράξη 12η/23 -10-1924).

Ούτε στις διακοπές οι καημένοι οι μαθητές δε μένουν χωρίς επίβλεψη. Σε δυο μαθητές επιβάλλεται 3ήμερος αποβολή γιατί ο ένας στις διακοπές του Πάσχα έπαιζε σε σφαιριστήριο, και ο άλλος «έφωράθη ἀναγινώσκων καθ'οδὸν αἰσχροὺν βιβλίον» (Πράξη 22^η/17-5-1926). Το 1932, με την επιστροφή στο σχολείο από τις διακοπές (Πράξη 57η/16-1-1932) δυο μαθητές της Δ΄ τάξης αποβάλλονται επί τριήμερο, γιατί πήραν μέρος σε ποδοσφαιρικές συναντήσεις κατά τις διακοπές των Χριστουγέννων, αν και υπήρχε ρητή απαγόρευση του γυμνασιάρχη.

Αδιόρθωτοι...

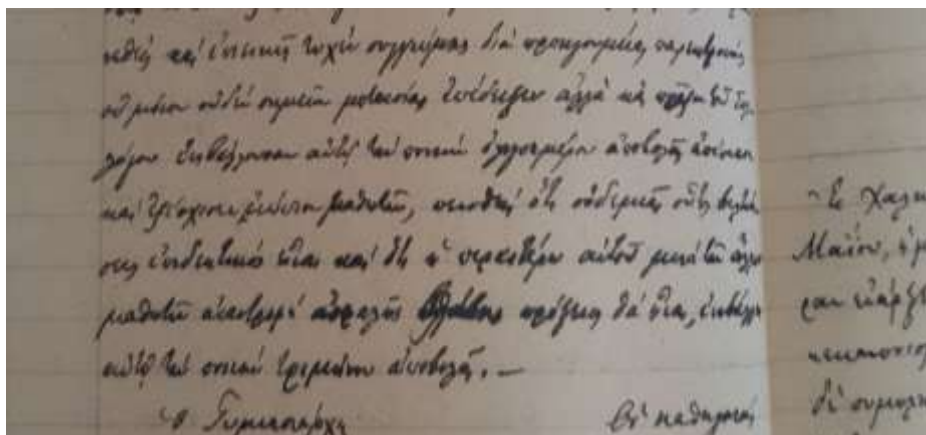
Οι τιμωρίες, ακόμη κι αν αφορούν πολυήμερες αποβολές, παρατηρήσαμε ότι δεν συνετίζουν τους απείθαρχους και παραβάτες των σχολικών και ηθικών κανόνων της εποχής. Ούτε τον σεβασμό τους μαθαίνουν, αλλά ούτε το κύρος των εκπαιδευτικών εξασφαλίζουν. Σε πολλές, για μικρότερα ή σπουδαιότερα παραπτώματα, περιπτώσεις αποδεικνύονται αλυσιτελείς. Μερικά παραδείγματα:

Στην Πράξη 1^η/15-9-1927 συζητείται διαταγή του Υπουργείου να εξεταστεί η αίτηση μαθητή (που πήρε απολυτήριο) για τον αποχαρκτηρισμό της διαγωγής του ως κακή. Ο Σύλλογος απορρίπτει το αίτημα καθώς ο μαθητής έχει κατ' επανάληψη τιμωρηθεί με πολυήμερες αποβολές από όλα τα σχολεία που φοίτησε (4 πενθήμερες αποβολές στο Γυμνάσιο Κύμης, οκταήμερη στο Γυμνάσιο Χαλκίδας).

Τετραήμερη αποβολή σε μαθητή της Γ' τάξης, γιατί παρενόχλησε στο δρόμο επανειλημμένως υπηρέτρια «κατασπιλώσας οὕτω τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ μαθητοῦ» (Πράξη 7η/28-3-1929) .

Μια πολύ αναλυτική Πράξη (182η/ 18-3-1935) αφορά τον μαθητή Μπ.Γ. , που είχε αποβληθεί από το Γυμνάσιο Χαλκίδας κατά το σχ. έτος 1932-33. Ο μαθητής ήδη από την εγγραφή του δημιούργησε θέματα κι έδωσε αφορμές με απρεπείς συμπεριφορές να “εισπράξει” πολλές αποβολές μιας έως έξι ημερών. Ο Σύλλογος επιβάλλει την ποινή της αποβολής από την Σχολή Μέσης Εκπαιδύσεως Χαλκίδος για το τρέχον σχολικό έτος και η διαγωγή του χαρακτηρίζεται επίμορφος.

Ο Σύλλογος εξετάζει αίτημα διαβιβασθέν διά της Νομαρχίας να βελτιωθεί η διαγωγή του Π.Β., που είχε κατά την απόλυσή του χαρακτηριστεί ως «καλή» (Πράξη 64^η/13-2-1937). Ο Σύλλογος δεν αλλάζει την κρίση του, γιατί τα παραπτώματα του μαθητή δεν μπορούν να αποδοθούν σε αταξία λόγω νεανικής ζωηρότητας, αλλά είναι βαριά και συστηματικά. Εκτός της ποικιλότροπης εμπλοκής του στην απεργία των μαθητών, επέδειξε αναιδή συμπεριφορά κατά τη διενέργεια των διαγωνισμών προσπαθώντας να αντιγράψει, ενώ παρενόχλησε επανειλημμένα στο δρόμο και χλεύασε με σκωπτικά παρωνύμια καθηγητή . Ο Σύλλογος θεωρεί ότι έχει τη νομική και ηθική υποχρέωση να πληροφορεί τα ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα και κρατικές υπηρεσίες για το ήθος των εκάστοτε απολυόμενων μαθητών, ώστε ευχερέστερα να γίνεται η επιλογή και χρησιμοποίηση των αρίστων στοιχείων.

Εικ 5: Τρίμηνος αποβολή (από τα Βιβλία Πράξεων του εν Χαλκίδι Γυμνασίου)

Επίδοξοι αντιγραφείς

Οι γραπτές προαγωγικές/ απολυτήριες εξετάσεις για τους μαθητές είναι σίγουρα ένα άγχος. Ζητούμενο για τους εκπαιδευτικούς και για τη Διεύθυνση του σχολείου η άψογη οργάνωσή τους και η διαφύλαξη της εγκυρότητας της διαδικασίας, μεριμνώντας για την αποφυγή όποιας δολιεύσής τους. Αξιοσημείωτη είναι η καταγραφή (Πράξη 78/26-6-1938) με την οποία πληροφορούμαστε ότι είχε επισκεφτεί το σχολείο ο Γενικός Επιθεωρητής, ο οποίος σύστησε στο Σύλλογο των καθηγητών «πρὸ παντὸς δικαιοσύνην καὶ ὀρθὴν κρίσιν κατὰ τὴν ἐξαγωγήν τῶν ἀποτελεσμάτων, ἵνα διὰ τοῦ τρόπου τούτου προλαμβάνονται δυσάρεστα ἐπεισόδια καὶ καταστάσεις ἀνῶμαλοι προσβάλλουσαι τὸ Σχολεῖον».

Παρόλα αυτά, έχουμε καταγεγραμμένες περιπτώσεις που μαθητές προσπάθησαν να «κλέψουν». Έτσι ο Σύλλογος επιβάλλει την ποινή της διαρκούς αποβολής από το σχολείο (Πράξη 179/14-2-1935) σε μαθητή της ΣΤ΄ τάξης, ο οποίος αποπειράθηκε να αντιγράψει στο διαγώνισμα της Κοσμογραφίας από “σκονάκι”, ενώ συμπεριφέρθηκε απρεπώς κατά το διαγώνισμα των Μαθηματικών σε καθηγητή που δεν του άφηνε ευκαιρία να αντιγράψει και όταν έβγαλε “ἐκ τῶν θυλάκων του ἐπιδεικτικώτατα σχετικὸ σημεῖωμα μὲ τὰ δεδομένα ζητήματα” δεν το έδινε στον επιτηρητή αλλά το έσκισε κομματάκια ειρωνευόμενος. Στη συνέχεια, κι ενώ ο επιτηρητής του ζήτησε να παραδώσει το γραπτό του αντιστεκόταν, ο μαθητής τον καθύβρισε με βαριές κουβέντες (έβρισε τα Θεία) και κινήθηκε απειλητικά με το μελανοδοχείο να χτυπήσει τον καθηγητή, πράγμα που παρεμποδίστηκε από συμμαθητή. Ο Σύλλογος λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω και ότι “κατὰ γενικὴν ἀντίληψιν εἶναι φύσεως κακῆς καὶ μαθητὴς ὅστις ἐφοίτα ὅλως ἀτάκτως” επιβάλλει την προαναφερόμενη ποινή. Ζητά και το Υπουργείο να εγκρίνει την πράξη του Συλλόγου για παραδειγματισμό και των άλλων μαθητών ενώπιον των οποίων “ἐβλασφημήθηκαν τὰ Θεῖα, περιεφρονήθη τὸ Σχολεῖον καὶ ἐξυβρίσθη καθηγητής”.

Με την ίδια Πράξη τιμωρείται με μηνιαία αποβολή μαθητής της γ΄ τάξης, γιατί έσκισε την κόλλα κατά το διαγώνισμα των Τεχνικών κατειρωνευόμενος το μάθημα με τη φράση «ἀπὸ τὴν ἰχνογραφία θὰ σωθῶ!». Με δεύτερη Πράξη (180ή) την ίδια μέρα επιβάλλονται μικρότερες αποβολές και σε άλλους μαθητές που προσπάθησαν να αντιγράψουν στο μάθημα της Φυσικής ή έδειξαν απρεπή συμπεριφορά.

Τιμωρούνται και κορίτσια;

Λιγосτές οι καταγραφές που αφορούν σε παραβατικές συμπεριφορές κοριτσιών-ίσως επειδή είναι και ολιγάριθμα στο σχολείο. Η παρουσία τους τεκμηριώνεται από τις εγγραφές των ονομάτων τους σε Πράξεις εισαγωγικών και προαγωγικών εξετάσεων. Υπάρχει και μία Πράξη τον Οκτώβριο του 1930 που οι καθηγητές ψηφίζουν, αν τα μαθήματα στην Α΄ και Β΄ τάξη θα διδάσκονται σε μικτά ή χωριστά τμήματα αρρένων και θηλέων. Επίσης σε χαρακτηρισμούς συμπεριφοράς αναφέρονται αρκετά κορίτσια που τους μειώνεται η διαγωγή. Παράδειγμα στη Πράξη 151/27-6-1934 Χαρακτηρίζεται κοσμία η διαγωγή σε 32 μαθητές, εκ των οποίων τρεις μαθήτριες. Δεν αναφέρεται αιτιολόγηση γι αυτό.

Αποβάλλεται οχτώ μέρες μαθήτρια της Δ΄ τάξης, η οποία κατά τη διάρκεια του μαθήματος σε ιδιαίτερο σημειωματάριο σημείωνε φράσεις αναφερόμενες στον “έρωτικόν της βίον πολὺ ἐπιληψίμους” όπως “ἥθὰ πάω στὸ δωμάτιό του”. Στο σημειωματάριο που κατασχέθηκε, υπήρχε και κρυπτογραφημένο λεξικό ερωτικό. Ο Σύλλογος αποφασίζει να μην κοινοποιήσει την περίπτωση, αλλά να κληθεί ο πατέρας της για να λάβει γνώση και να του γίνει σύσταση “ὅπως ἀποσύρη ταύτην ἐκ τοῦ Γυμνασίου” (Πράξη 136/ 22-1-1934). Αυτό το τελευταίο, η «απόσυρση» από το σχολείο είναι ενδεικτική για τη θέση της γυναίκας την εποχή εκείνη. Φαίνεται σαν οι εκπαιδευτικοί να μην θεωρούν την μόρφωση προσόν και προτεραιότητα για τις γυναίκες, αλλά την ηθική!

Η επόμενη σημείωση θα μπορούσε να έχει υπότιτλο «Μια γλωσσού με θέση ισχύος!» Έξι καθηγητές ζητούν (Πράξη 153/7-7-1934) να μειωθεί σε κοσμία -κι αυτό λίαν επιεικώς- η διαγωγή μαθήτριας, η οποία είναι κόρη του υποδιευθυντή του σχολείου και πολύ άτακτη. Οι καθηγητές

αιτιολογούν την πρότασή τους αναφέροντας το γεγονός κατά το οποίο η μαθήτρια, επειδή ήθελε σκόπιμα να διακόψει το μάθημα συναδέλφου τους, στο διάλειμμα έχυσε τόσο νερό μέσα στην αίθουσα, ώστε τελικά αναγκάστηκε ο καθηγητής να μην μπει στην αίθουσα. Δημιουργήθηκε μεγάλος θόρυβος στο σχολείο και τιμωρήθηκε η μαθήτρια με τριήμερη αποβολή από τον Διευθυντή. Επίσης η ίδια μπροστά σε άλλους καθηγητές και μαθητές φέρθηκε απρεπέστατα σε εκπαιδευτικό, σχεδόν τον έβρισε, λέγοντας *“Τί είσαι σύ; ἐσὺ θὰ κάνεις ὅ,τι θέλεις; θὰ σὲ κανονίσω, ἔχω πατέρα ὑποδιευθυντὴ γι’αὐτό σοῦ μιλάω ἔτσι”*. Τιμωρήθηκε πάλι με τριήμερη αποβολή, χωρίς ο Διευθυντής να φέρει το θέμα στον Σύλλογο και λάβει διαστάσεις.

Γονεὶς... ἐν δράσει

Σε εφαρμογή του κανονισμού του σχολείου (πράξη 85η/9-11-1932) δίνεται αρμοδιότητα στον γυμνασιάρχη να τιμωρεί με αποβολή μέχρι επτά ημερών. Επιπλέον τίθεται θέμα αναπροσαρμογής επιβαλλόμενης ποινής σε μαθητή για απείθεια και αυθάδεια προς καθηγήτρια σε εκδρομή, επί το αυστηρότερον.

Η μητέρα του αναφερόμενου μαθητή χολωθείσα εισβάλλει στην τάξη της καθηγήτριας και «διὰ πικρῶν φράσεων ἤλεγξεν αὐτήν» για την αποβολή του γιου της. Υπάρχει η σκέψη να μηνυθεί η μητέρα για την ανάρμοστη διαγωγή της, που εξέθεσε την καθηγήτρια ενώπιον των μαθητών της. Με παρέμβαση όμως της καθηγήτριας δεν έγινε καταγγελία για λόγους σκοπιμότητας.

Υπάρχουν επίσης αναφορές για παρακλήσεις ή ενέργειες γονέων προς το Υπουργείο να μεταβληθεί επί το επιεικέστερο απόφαση του Συλλόγου για τα παιδιά τους.

Πολιτικοποίηση των μαθητῶν

Ένα πρώιμο δείγμα για την ανάπτυξη πολιτικής συνείδησης και δράσης μαθητῶν έχουμε τον Μάιο του 1923. Μαθητές της Δ' τάξης απέχουν από τα μαθήματα και παρασύρουν στην απεργία και άλλους μαθητές ή παρεμποδίζουν συμμαθητριάς τους. Υπάρχουν ενυπόγραφα δημοσιεύματα κάποιων από τους μαθητές. Και μια επιστολή εκ μέρους δήθεν όλων των μαθητῶν της Δ' τάξης. Στην τελευταία παράγραφο αυτής της επιστολής δηλώνουν ότι «μόνον μετὰ τὴν ὀλοσχερῇ ἄρσιν τοῦ ἄνω διατάγματος (/ του τελευταίου δηλ. περί εξετάσεων) που προσχέδιό του δημοσιεύτηκε «ἐν ταῖς Ἀθηναϊκαῖς ἐφημερίσιν «Ἐμπρὸς» καὶ «Ριζοσπάστη» τῆς 9ης τρέχοντος, θέλομεν ἐπανέλθῃ εἰς τὰ μαθήματά μας».

Οι εγγραφές πυκνώνουν από το 1932. Με την Πράξη 86η/12-11-1932 επιβάλλονται 7 μέρες αποβολή στον μαθητή Κ.Β της Στ' τάξης ο οποίος καταγγέλθηκε προφορικά και εγγράφως ότι φέρθηκε αναιδώς και υβριστικά στα αστυνομικά όργανα που επιχείρησαν να τον απομακρύνουν από κομμουνιστική συγκέντρωση.

Η Πράξη 130/12-12-1933 παρουσιάζει πολλαπλό ενδιαφέρον. Ο Σύλλογος συζητά και αποφασίζει για το θέμα των «κομμουνιζόντων μαθητῶν» και την εποπτεία τους προς αποφυγή της εξαπλώσεως του κακού, με αφορμή τις προκηρύξεις της νεολαίας του ΚΚΕ που συνελέγησαν στο προαύλιο του

γυμνασίου. Συστήνεται επιτροπή αποτελούμενη από τον γυμνασιάρχη, τον υποδιευθυντή και έναν καθηγητή για να διεξαγάγει ανακρίσεις μετά τη σύλληψη από την αστυνομία δύο κομμουνιστών μαθητών (Πράξη 137/31-1-1934). Η ανάκριση θα γίνει και στο Γυμνάσιο μόλις σταλεί το πόρισμα της αστυνομίας και η δικογραφία.

Η Πράξη πάλι 138/ 6-2-1934 αναφέρεται στο θέμα της τιμωρίας μαθητών που καταγγέλλονται υπό της διοικήσεως Χωροφυλακής Ευβοίας ως κομμουνιστές. Από τα έγγραφα φαίνεται ότι υπάρχουν και δρουν δυο κομμουνιστικοί μαθητικοί πυρήνες, των ομίλων της Εργατικής Βοηθείας και της Κομμουνιστικής Νεολαίας με εννέα μέλη.

Λίγους μήνες μετά ο Σύλλογος αφού συζήτησε (Πράξη 146/16-5-1934) για την οργάνωση των γυμναστικών επιδείξεων, συζήτησε δια μακρών για τα προληπτικά μέτρα κατά του κομμουνισμού και αποφάσισε την άγρυπνο παρακολούθηση των φερομένων ως κομμουνιστών μαθητών, 14 τον αριθμό, χωρίς κάποια άλλη ποινή.

Η Πράξη 5η/14-11-1935 έχει τρία υποθέματα. Το πρώτο αφορά την περίπτωση μαθητή, που είχε τιμωρηθεί με διαρκή αποβολή το έτος 1933-34 και διαγωγή επίμορφο για τις κομμουνιστικές του ιδέες. Τώρα, μετά από εμπιστευτικό έγγραφο της Χωροφυλακής με το οποίο δηλώνεται ότι απέβαλε αυτές τις ιδέες και εκδήλωσε μετάνοια έμπρακτη δίνοντας πολύτιμες πληροφορίες στο Αστυνομικό Τμήμα Χαλκίδας, αίρεται η ποινή της διαρκούς αποβολής από το Γυμνάσιο και η διαγωγή αναβαθμίζεται σε κοσμία. Αυτή η μετάνοια δεν κάνει τον συγκεκριμένο νεαρό καλύτερο μαθητή. Ο Σύλλογος (Πράξη 16η/21-2-1936) εξετάζει την αναιδή και απειλητική συμπεριφορά του μετανοήσαντα κομμουνιστή μαθητή κατά τη διάρκεια των απολυτήριων εξετάσεων. Αυτός «μέ υφος άναιδες και καπνίζων», όταν συνάντησε στον δρόμο την καθηγήτρια της Ωδικής εννόησε με τα λόγια και χειρονομίες, πως αν ο μαθηματικός δεν τον περάσει στις εξετάσεις, θα χειροδικήσει εναντίον του.

Στη συνέχεια ο Σύλλογος θα πάρει αποφάσεις για πιο συστηματικά μέτρα κατά των πολιτικοποιημένων μαθητών. Τον Μάρτιο του 1936 (Πράξη 18η/ 7-3-1936) ο Σύλλογος αποφασίζει την παρακολούθηση των μαθητών, γιατί υπάρχουν ενδείξεις ότι τους προσεγγίζουν εξωσχολικοί και πάλι για κομμουνιστική κατήχηση και με την Πράξη 19η/16-3-1936 αποφασίζει να διεξαχθούν ανακρίσεις για αποχή των μαθητών στις 11 Μαρτίου και καθορίζει τα της διεξαγωγής τους. Καταγράφονται τα γεγονότα με σημαντικές λεπτομέρειες: Ομάδα μαθητών ξεκίνησε το πρωί της 11ης Μαρτίου απεργία και συμπαρέσυραν τα $\frac{3}{4}$ των μαθητών της έκτης, το $\frac{1}{3}$ της πέμπτης, το $\frac{1}{2}$ της τρίτης και ελάχιστους της δευτέρας. Αίτιους θεωρεί τους κακούς μαθητές των μεγαλύτερων τάξεων, φοιτητές που ήρθαν από την Αθήνα, δημοσιεύματα σε εφημερίδες για απεργίες στην Αθήνα και, ίσως, να εμπλέκονται και κομμουνιστές. Αυτά θα πρέπει να εξακριβωθούν με τις ανακρίσεις, που θα διεξάγουν ομάδες καθηγητών.

Η Πράξη 20η/ 14-3-1936 αποτελεί συνέχεια της προηγούμενης και παρουσιάζει τα αποτελέσματα των ανακρίσεων. Την αντιπειθαρχική κίνηση σε αποχή θεωρεί ότι υποκίνησαν κάποιοι μαθητές και τα δημοσιεύματα για απεργίες του Τύπου. Έτσι: Τον μαθητή Π.Β. της έκτης τάξης τον αποβάλλει μέχρι τέλους του έτους, γιατί ήταν πολύ ενεργός στην αποχή. Μίλησε στους μαθητές, έκανε επιτροπές, συγκέντρωσε χρήματα τα οποία έδωσε σε δημοσιογράφο, συνετέλεσε να ληφθούν φωτογραφίες της απεργίας των μαθητών οι οποίες δημοσιεύτηκαν στην εφημερίδα «Ανεξάρτητος» και συνέταξε σχέδιο τηλεγραφήματος. Τον μαθητή της έκτης Σπ. Σπ., τιμωρεί με αποβολή ενός

μήνα γιατί, αν και παρέμεινε την πρώτη ώρα στο σχολείο, αφού τον είχε ορίσει υπεύθυνο ο διευθυντής, τη δεύτερη πήδηξε από το παράθυρο και «μετέβη εις τὸν κύκλον τῶν συναθροισθέντων μαθητῶν ἔνθα προέτρεψεν αὐτὸς εἰς ἐξακολούθησιν τῆς ἀποχῆς» .

Η τελευταία εγγραφή για το εξεταζόμενο διάστημα είναι στην Πράξη 21η/31-3-1938: Ο Σύλλογος αποβάλλει δια παντός κατά πλειοψηφία τον μαθητή Θ. Δ. της Ε΄ τάξης και χαρακτηρίζει κακή τη διαγωγή του, γιατί καταδικάστηκε από το Πλημμελειοδικείο Χαλκίδας (αποφ.412/23-3-1938)σε δυόμιση χρόνια σε φυλάκιση και εκτοπισμό. Είχε συλληφθεί να κατέχει έντυπα επαναστατικού περιεχομένου δια του οποίου επιδιωκόταν η διάδοση και εφαρμογή θεωριών, ιδεών και συστημάτων που τείνουν στην ανατροπή του κρατούντος εν τη χώρα κοινωνικού καθεστώτος. Ο Σύλλογος δικαιολογεί την απόφασή του με το ότι ο μαθητής πράγματι εμφορείται από ανατρεπτικές ιδέες , αλλιώς δεν θα κατείχε τέτοιο έντυπο υλικό. Οφείλουν να απομακρύνουν αυτό το ταραχοποιό στοιχείο, ώστε να μην συναναστρέφεται καθημερινά με τους άλλους μαθητές και παρασύρει στον όλεθρο τις αγνές και άπειρες ψυχές τους

Χαρακτηρισμός διαγωγής

Όπως και σήμερα προβλέπεται , στο τέλος κάθε σχολικού έτους γίνεται ο χαρακτηρισμός της διαγωγής των μαθητών. Με την Πράξη 31η/27-6-1936 σε εννιά μαθητές η διαγωγή χαρακτηρίζεται «καλή», γιατί η συμπεριφορά τους κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους ήταν ανάρμοστη. Σε ένα μαθητή χαρακτηρίζεται «επίμομφη», γιατί στη διάρκεια της χρονιάς είχε αποβληθεί, αλλά και γιατί μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων των εξετάσεων έριξε πέτρες στο προαύλιο και έσκισε την πινακίδα των αποτελεσμάτων της τάξης του.

Τέλος σε έναν μαθητή της έκτης τάξης κατά το σχολικό έτος 1934-35, αναβαθμίζεται η διαγωγή του από κοσμία σε κοσμοτάτη, κατόπιν αιτήσεώς του και επισημειωματικής διαταγής του Υπουργείου, καθώς ο μαθητής είχε ματαμεληθεί για τα παραπτώματά του και εξαρτάται η σταδιοδρομία του στο «στρατιωτικόν στάδιον». Από αυτό το τελευταίο γίνεται αντιληπτό ότι η μείωση της διαγωγής είχε συνέπειες πέρα από τη σχολική ζωή

Σύμφωνα με το άρθρο 24,εδαφ.2 της 5/6/1935 διατάγματος στην Πράξη 33η/3-7-1936 χαρακτηρίζεται η διαγωγή δύο μαθητών της ΣΤ΄ τάξης ως «καλή», ενός ως κοσμία και ενός ακόμη ως επίμομφη. Όλοι ήταν αναμειγμένοι με την απεργία των μαθητών και είχαν δείξει ανάγωγη συμπεριφορά κι άλλοτε. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει ότι στην αιτιολόγηση αναφέρει ότι δυο από αυτούς είχαν καταθέσει κακοβούλως ψεύδη στην Αστυνομία σε βάρος καθηγητή , γεγονός που θα μπορούσε να επιφέρει σε αυτόν σοβαρές συνέπειες. Προφανώς αναφέρεται στις ανακρίσεις που έγιναν για την απεργία των μαθητών στις 11 Μαρτίου.

Επιβραβεύσεις

Έχει ήδη αναφερθεί σε προηγούμενο κεφάλαιο ότι εκτός από τις τιμωρίες για τους μαθητές προνοείται απονομή βραβείων στους αριστεύσαντες (2 έως 4 ανάλογα με το πλήθος των μαθητών)

ή και χρηματικά βοηθήματα. Ανάμεσα στις καταγραφές συναντήσαμε κάποιες λίγες δηλαδή μόνον τέσσερις, που επιβράβευαν και φρόντιζαν για μαθητές που διακρίνονταν για το ήθος και την επίδοσή τους.

Στην Πράξη 11η/ 20-10-1924 κρίνεται μαθητής άξιος υποτροφίας για την επιμέλεια και την χρηστότητά του. Η υποτροφία αφορά την εξασφάλιση θέσης στο Εθνικό Ακαδημαϊκό Οικοτροφείο, σύμφωνα με σχετική εγκύκλιο του Υπουργείου Υγιεινής, Προνοίας και Αντιλήψεως. (Αυτά τα Οικοτροφεία έχουν ιδρυτικό ΦΕΚ 42/26-2-1924).

Τα χρηματικά έπαθλα μπορεί να είναι απαλλαγή από τα τέλη εγγραφής. Κι έτσι γίνεται με την Πράξη 10η/13-10-1927 , με την οποία ο Σύλλογος επιβραβεύει μαθητές άπορους για την χρηστοήθειά τους και την επιμέλειά τους. Δεν είναι αμελητέο βραβείο, καθώς κάποιοι μαθητές δυσκολεύονταν να εξασφαλίσουν τα τέλη αυτά, άρα και τη συνέχιση της φοίτησής τους στο σχολείο.

Δύο εγγραφές αναφέρονται σε χρηματικά έπαθλα 2.500 δραχμών από το Δημοτικό Συμβούλιο για μαθητές που διακρίθηκαν για την επιμέλεια και τη χρηστότητά τους εντός και εκτός σχολείου (Πράξη 13η/9-7-1929 και Πράξη 22η/7-7-1930).

Άλλες καταγραφές

Θεωρήσαμε σκόπιμο να παραθέσουμε κατά χρονολογική σειρά όλες τις καταγραφές που σημειώσαμε, ακόμη κι αν κάποιες από αυτές τις έχουμε χρησιμοποιήσει στον σχολιασμό. Αυτό γιατί η συνολική εικόνα , με τα πιο σημαντικά και τα λιγότερο τέτοια περιστατικά, μπορεί να οδηγήσουν τον αναγνώστη στα δικά του συμπεράσματα. Για παράδειγμα, κάποιος μπορεί να προβληματιστεί για τον αριθμό των περιστατικών που σημειώνονται, από τη συνοπτική ή αναλυτική καταγραφή τους να υποθέσει τον αντίκτυπό τους. Άλλωστε θα μπορούσε κάποιος να ξεκινήσει την ανάγνωση του βιβλίου από αυτό το σημείο και να κάνει η σκέψη του τις δικές της διαδρομές...

Σχολικό έτος 1907-1908

Πράξις 18^η/9-10-1907: Τιμωρούνται με 15 ημέρες αποβολής από τα μαθήματα τέσσερις μαθητές, οι οποίοι καταγγέλλθηκαν από τον γραμματέα της Νομαρχίας ότι «έν μέθῃ εύρισκόμενοι παρηνόχλουν τὴν συνοικίαν, ὅπου κατοικεῖ μὲ ἀπρεπῇ τραγούδια »Συνελήφθησαν από τα αστυνομικά όργανα και κρατήθηκαν για κάποιες ώρες στο αστυνομικό κατάστημα.

.

Σχολικό έτος 1908-1909 και Σχολικό έτος 1909-1910

Δεν υπάρχουν καταγραφές περιστατικών με πρωταγωνιστές σκανταλιάρηδες μαθητές.

Σχολικό έτος 1910-1911

Πράξις 35^η/6-10-1910:Τριήμερος αποβολή σε μαθητή που επέδειξε ανοίκειο συμπεριφορά (καταγραφή χωρίς άλλες λεπτομέρειες).

Πράξις 36^η/10-10-1910:Τιμωρούνται δυο μαθητές , με 12 μέρες αποβολή. Ο ένας γιατί χειροδίκησε κατά του συμμαθητή του, ο οποίος όμως «φιλοδωρείται» με δεκαήμερο αποβολή, γιατί εξύβρισε τον πρόηγούμενο και έγινε πρόξενος του μεταξύ τους επεισοδίου.

Πράξη 38^η/20-12-1910:Δεκαπέντε μέρες αποβολή σε μαθητή, γιατί επέδειξε απρεπή συμπεριφορά εκτός του Γυμνασίου με τη σημείωση ότι δεν βλάπτεται ο μαθητής από το πολυήμερο της αποβολής , γιατί το διάστημα συμπίπτει κατά πολύ με τις διακοπές των Χριστουγέννων, κι έτσι δεν επέρχεται σε αυτόν ζημία ως προς την ακρόαση των μαθημάτων.

Πράξις 39/21-1-1911: Σε τέσσερις μαθητές της Δ' τάξης και σε δυο της Γ' τάξης επιβάλλονται αποβολές δώδεκα και δέκα ημερών αντίστοιχα, γιατί οι μαθητές υπέπεσαν σε παρεκτροπές της συμπεριφοράς τους εντός και εκτός Γυμνασίου και δεν σωφρονίστηκαν με τις νουθεσίες.

Πράξις 40η/22-1-1911:Σε μαθητές που συνεχίζουν να συχνάζουν σε καπηλειά και να παρεκτρέπονται γενικά είτε εντός είτε εκτός του Γυμνασίου, κάνοντας αταξίες σε μαθήματα ή σε διαλείμματα, επιβάλλονται αποβολές 10 έως 3 ημερών.

Πράξη 41^η/14-2-1911:Δώδεκα μαθητές τιμωρούνται με αποβολή είκοσι πέντε ημερών και δυο άλλοι με εικοσαήμερη, γιατί αφού διασκέδασαν όλη τη νύχτα, αναρριχήθηκαν στον περίβολο του Γυμνασίου και προξένησαν φθορές. Σε άλλους τέσσερις αποβολή τριήμερο γιατί συμμετείχαν στην «παννύχιο διασκέδαση σε άκατοίκητο σπίτι». Τέλος σε δυο άλλους επιβάλλει την επίπληξη ενώπιον της τάξεως , γιατί και έφυγαν νωρίς από το γλέντι αλλά και γιατί ο Σύλλογος Διδασκόντων συνυπολογίζει την επιμέλειά τους και την όλη τους διαγωγή.

Πράξη 42^η/20-4-1911:Πενθήμερος αποβολή σε μαθητή που επέδειξε απρεπή και αυθάδη συμπεριφορά στο μάθημα της Γυμναστικής

Σχολικό έτος 1911-1912

Πράξη 60^η/ 9-12-1911:Μαθητής της Β' τάξης απειθεί κατά την παράδοση του μαθήματος του καθηγητή Μαθηματικών κ. Γ. Τζ. Επειδή ο μαθητής έχει πολλές φορές επιδείξει ατίθασο χαρακτήρα και τρόπο ανάρμοστο για μαθητή, ο Σύλλογος αποφασίζει τετραήμερη αποβολή γι' αυτόν.

Πράξη 61^η/11-1-1912:Ο προαναφερόμενος μαθητής στην 60ή Πράξη απασχολεί τον Σύλλογο και στην Πράξη 61, με την οποία του επιβάλλεται βαριά ποινή της τριμήνου αποβολής από το Γυμνάσιο, γιατί έσκισε ενώπιον των άλλων μαθητών την ανακοίνωση της Πράξης του Συλλόγου με την οποία του επιβαλλόταν μικρής διάρκειας αποβολή(4 ημερών). Ο Σύλλογος έχει πλέον πεισθεί ότι ο μαθητής δεν επιδέχεται σωφρονισμό και ότι η συναναστροφή του με τους άλλους μαθητές μόνον βλάβη θα είναι για αυτούς.

Πράξις 62^η/17-4-1912: Μαθητής εφωράθη επανειλημμένως καπνίζων και τιμωρείται με δεκαήμερο αποβολή.

Σχολικό έτος 1912-1913

Πράξις 87^η/18-12-1912: Αναφέρονται τρεις μαθητές οι οποίοι διατάραξαν την οικιακή γαλήνη καθηγητή, ένας που επέδειξε συμπεριφορά απάδουσα στη μαθητική σεμνότητα και αφού εξάλλου όλοι είχαν και στο παρελθόν δώσει αιτιάσεις επιπλήξεως, τιμωρούνται όλοι τους με οχταήμερο αποβολή.

Σχολικό έτος 1913-1914

Πράξις 104/23-10-1913: Μαθητές τιμωρούνται με οχταήμερη αποβολή για άσεμνο διαγωγή και με πενθήμερη μαθητές που δεν μαρτύρησαν την αλήθεια. Ένας ακόμη, που αναφέρεται με τα αρχικά του μόνον, με τετραήμερο για επανειλημμένες παρεκτροπές.

Πράξις 105/ 23/1/1914: Μαθητές, επειδή περιέπεσαν σε βαρύ παράπτωμα, που όμως δεν καταγράφεται το είδος του, οχτώ μέρες αποβολή. Ένας τρίτος για αυθάδη συμπεριφορά, πέντε μέρες.

Σχολικό έτος 1914-1915

Πράξις 137/22-12-1914: Δυο μαθητές έγιναν αντιληπτοί να κάθονται νύχτα σε καφενείο. Τιμωρούνται με διήμερη αποβολή.

Πράξις 140/28-3-1915: Μαθητής τιμωρείται με τετραήμερη αποβολή για αταξίες εκτός του Γυμνασίου.

Σχολικό έτος 1915-1916

Πράξις 166/8-9-1915: Δυο μαθητές απόφοιτοι του Ελληνικού σχολείου, ένας από Ιστιαία και ο άλλος από το Βασιλικό της Χαλκίδας αλλοιώνουν τον βαθμό του απολυτηρίου τους προς τα πάνω. Η συμπεριφορά τους κρίνεται επίμεμπτος και δεν τους επιτράπηκε συμμετοχή στην εισιτήριο εξέταση. Ανάλογη καταγραφή και στην Πράξη 170/16-9-1915 για έτερο μαθητή από Ιστιαία, που έκανε 9 το 8 του απολυτηρίου του.

Πράξις 178/5-11-1915: Σε δυο μαθητές της Β τάξης εξαήμερη αποβολή γιατί ποδοκροτούσαν κατά την είσοδο του καθηγητή για το μάθημα.

Πράξις 179^η/9-11-1915: Επταήμερος αποβολή σε μαθητή που κατέθεσε ψεύτικο δικαιολογητικό του κηδεμόνα του περί ασθενείας, για την απουσία του από τον εκκλησιασμό της Κυριακής.

Πράξις 180^η/ 14-11-1915: Αποβολές σε μαθητές που χαρτόπαιζαν με χρήματα σε δωμάτιο συμμαθητή τους. Στον διοργανωτή της χαρτοπαιξίας στο δωμάτιό του, μαθητή της Β' τάξης, οχταήμερη. Σε άλλους τρεις, Β και Γ' τάξης, εξαήμερο. Σε έναν τετραήμερη, γιατί θεωρήθηκε ότι παρασύρθηκε από μεγαλύτερους. Στον συγκάτοικο μαθητή, που ανέχτηκε την χαρτοπαιξία, τέσσερις μέρες.

Πράξη 184/18-2-1916: Οχταήμερος σε μαθητή που έδειξε ανοίκεια συμπεριφορά εκτός Γυμνασίου.

Πράξη 185/ 22-3-1916: Οχταήμερος σε μαθητή της Β' για ασέβεια στον καθηγητή των θρησκευτικών.

Πράξις 186/ 4-4-1916: Εξαήμερος αποβολή σε μαθητή που έγινε αντιληπτός να συχνάζει σε ζυθοπωλείο. Στον συγκεκριμένο είχαν γίνει νουθεσίες επανειλημμένα για παραβάσεις του κανονισμού, χωρίς όμως αποτέλεσμα.

Πράξις 187/24-5-1916: Για ανάρμοστη συμπεριφορά σε καθηγητή, επταήμερη αποβολή

Σχολικό έτος 1916-1917

Πράξη 225^η/25-10-1916: Διαφωνίες του Συλλόγου Διδασκόντων κατά την σύνταξη του πρακτικού για τιμωρία μαθητών οι οποίοι ατάκτησαν στο μάθημα καθηγητή, τόσο για το ύψος της ποινής όσο και το ακριβές περιεχόμενο της Πράξης.

Πράξις 227/14-12-1916: Πενθήμερη αποβολή σε μαθητή που ατάκτησε στο μάθημα καθηγητή. Σημειώνεται ότι αυτός ο καθηγητής αναφέρεται και σε άλλες περιπτώσεις. Ζητά μεγαλύτερη ποινή και μειοψηφεί.

Πράξις 228/19-1-1917: Μαθητής της Β΄ τάξεως τιμωρείται με οχταήμερη αποβολή για ανοίκειο συμπεριφορά στον καθηγητή κ. Φρ.

Πράξις 229/15-2-1917: Πενθήμερος αποβολή σε μαθητή της Γ΄ τάξεως, γιατί συνελήφθη να διαβάζει άσεμνο βιβλίο.

Πράξις 232/8-3-1917: Οχταήμερος αποβολή σε μαθητή της Γ΄ τάξης που «διὰ μυκτηριστικής φωνής διετάραττεν τὸ μάθημα» καθηγητῆ, πού καὶ τὴν προηγούμενη χρονιά «ἠσέβησεν πρὸς τὸν αὐτὸν καθηγητήν».

233η/17-3-2017: Σε τρεις μαθητές ο Σύλλογος επιβάλλει την προσωρινή αποβολή από τα μαθήματα του καθηγητή Ζ. για αταξίες. Σε άλλους τρεις αποβολές τριών, τεσσάρων και έξι ημερών για αταξία και αυθάδεια στον ίδιο καθηγητή.

236^η/ 12-6-1917: Χαρακτηρίζει καλή τη διαγωγή μαθητή . Ένας καθηγητής μειοψηφεί με πρόταση για κακή, επειδή θεωρεί ότι οι απειλές κατά καθηγητή έλαβαν χώρα.

Σχολικό έτος 1917-1918

246^η/14-10-1917: Οχτώ ημέρες αποβολή επεικώς σε μαθητή που ενώπιον του γυμνασιάρχη απείλησε και έβρισε τον επιμελητή της τάξης του, ο οποίος τον είχε καταγγείλει για αταξία. Η επιείκεια αναγνωρίζεται, διότι ο μαθητής ήταν ταραγμένος από την προηγούμενη έριδα με τον συμμαθητή του.

248^η/20-11-1917: Πενθήμερος αποβολή σε δυο μαθητές της Δ΄ τάξης για αταξία στο μάθημα . Ο ένας μαθητής με ξενικό όνομα: Ρολάν δον Λεγκάλ.

249^η/22-11-1917: Οκταήμερη αποβολή σε μαθητή της Α΄ τάξεως που «ἐρίσας καὶ διαπληκτισθεὶς μὲ μαθητὴν τῆς Β΄ τάξεως ἐτραυμάτισεν αὐτὸν διὰ μαχαιρίου εἰς τὸν βραχίονα ἐλαφρῶς».

250^η/ 25-11-2017: Σε δυο μαθητές πενθήμερη, επειδή κάπνιζαν.

255^η/3-2-1918: Οκταήμερη αποβολή σε μαθητή που κατ' επανάληψη κάπνιζε.

256^η/ 3-2-1918:Μαθητής ελέγχεται από τον Σύλλογο με οκταήμερη αποβολή ,γιατί στο μάθημα των Θρησκευτικών αρνήθηκε να πει μάθημα, ο καθηγητής είπε ότι θα μηδενιστεί γιατί πολλές φορές έχει αρνηθεί, και ο μαθητής αποχώρησε αυθαδώς από την παράδοση. Επειδή ο ίδιος μαθητής είχε χρεωθεί με επταήμερη αποβολή τον Οκτώβριο, γιατί χαρτόπαιζε σε καφενείο. Για τη νέα τιμωρία ζητείται η επικύρωση του Υπουργείου.

257^η/5-2-1918: Επταήμερος αποβολή σε μαθητή της Β΄ τάξης, γιατί στο μάθημα των Γαλλικών ατάκτησε κάνοντας την αρχή ποδοκροτήματος.

Πράξις 258/ 14-2-1918: Για μαθητή ο οποίος κρίνεται ανεπίδεκτος βελτιώσεως ο ίδιος, ενώ αποτελεί παράδειγμα αταξίας και απείθειας των άλλων μαθητών, καθώς πολλές φορές έγινε αντιληπτός να συχνάζει σε καφενεία και να καπνίζει στον δρόμο, ο Σύλλογος θέλει να τον αποβάλει διαπαντός από το Γυμνάσιο. Το γεγονός που «ξεχείλισε το ποτήρι» ήταν όταν συνελήφθη να χαρτοπαίζει σε καφενείο και ο γυμνασιάρχης του απαγόρευσε να παρακολουθεί τα μαθήματα προσωρινά μέχρι ο Σύλλογος να αποφασίσει γι' αυτόν και τους άλλους δυο μαθητές που συνέπαιζε. Ενώ καταρχάς υπάκουσε, στη συνέχεια μπήκε αυθαίρετα στο μάθημα των Γαλλικών και διατάραξε την τάξη. Στον έλεγχο του Γυμνασιάρχη, απάντησε με αυθάδεια και απειλές λόγων και στάσης σώματος. Με Πράξη του Υπουργείου η ποινή του μαθητή μετατρέπεται σε μηνιαία αποβολή.

Την ίδια μέρα στις 14-2-1918, με την Πράξη 259 επιβάλλει σε άλλους επτά μαθητές της Α και Γ τάξης εξάήμερες και οκταήμερες αποβολές λόγω χαρτοπαιξίας σε καφενεία. Επιφυλάσσεται να αποφασίσει για έναν ακόμη, ο οποίος απουσίαζε και δεν μπόρεσε να απολογηθεί.

Πράξη 260/15-2-1918: Σε μαθητή της Δ΄ τάξεως επιβάλλει πενθήμερη αποβολή γιατί έδειρε και έριξε με βιαιότητα στο έδαφος μαθητή της Γ΄ τάξης του Ελληνικού σχολείου, ο οποίος μωλωπίστηκε σοβαρά γύρω από το μάτι. Ο Σύλλογος έδειξε επιείκεια με μικρή ποινή, γιατί ο μικρός είχε επανειλημμένα ενοχλήσει τον μαθητή του Γυμνασίου στο παρελθόν, αλλά και την ημέρα του συμβάντος.

Πράξη 261/22-2-1918: ο Σύλλογος αποφασίζει την επιβολή οκταημέρου μόνον αποβολής σε μαθητή που χαρτόπαιζε. Το «μόνον» είναι κρίση του Συλλόγου, ενδεικτική ότι θα μπορούσε να επιβληθεί και αυστηρότερη ποινή.

Πράξη 264^η/22-3-1918:Μαθητής ράπισε συμμαθητή του, ο οποίος αντέδρασε στην πρότασή του, που ήθελε μαζί με άλλους να υποβάλλουν στον Σύλλογο για μείωση της ύλης των εξετάσεων. Η ποινή πενθήμερος αποβολή.

Πράξη 273/15-6-1918: Σε μαθητή που ενοχλημένος από τα αποτελέσματα της χρονιάς «μετά τινος άγνυιόπαιδος⁷ έδειξεν μεγίστην άνευλάβειαν πρὸς δύο τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου» αποφασίζεται η μείωση της διαγωγής σε κακή και να μην γίνει δεκτός να φοιτήσει στη συνέχεια στο Γυμνάσιο. Καλείται το Υπουργείο να επικυρώσει την απόφαση του Συλλόγου. Στον άλλον μαθητή που καταρχάς ήταν μαζί του, αλλά δεν προχώρησε μέχρι τέλους στην επίθεση κατά των καθηγητών, η συμπεριφορά υποβιβάζεται σε επίμεμπτο.

Σχολικό έτος 1918-1919

Πράξη 287/22-1-1919: Σε δυο μαθητές , Β και Γ τάξης, επιβάλλεται πενθήμερος αποβολή, γιατί χαρτόπαιζαν.

Πράξη 288/8-2-1919: Σε μαθητές που έγιναν αντιληπτοί σε καπηλειό να πίνουν και να τραγουδούν ακόσμως επιβάλλεται αποβολή έξι ημερών, με εξαίρεση έναν , που του επιβάλλεται τριήμερος, γιατί πρώτη φορά έγινε αντιληπτός να έχει τέτοια ανοίκεια για μαθητή συμπεριφορά.

290/20-2-1919 και 291/26-2-1919: Οκταήμερη αποβολή σε μαθητή της Α΄ τάξεως και της Δ΄ που επέδειξαν αταίριαστη για μαθητή συμπεριφορά. Δεν παρέχονται λεπτομέρειες.

293/11-2-1919 και 294/1-6-1919: Αποβολές σε μαθητές που θορύβησαν στα μαθήματα της Φυσικής και των Λατινικών και έδειξαν απείθεια και ανοίκεια συμπεριφορά σε καθηγητή.

Σχολικό έτος 1919-1920

Πράξη 2η/4-9-1919 : Μαθητής δημοσιεύει στον ΕΥΡΥΠΟ της 20/7/19 επιστολή με την οποία κατηγορεί τους καθηγητές ότι τον αδίκησαν στη βαθμολογία. Ο Σύλλογος αποφασίζει το χαρακτηρισμό της διαγωγής του μαθητή ως «κακήν». Οι αιτιάσεις του μαθητή αποδεικνύονται ψευδείς και το υπουργείο με το υπ'αρ. 35405/12-9-19 έγγραφό του επικυρώνει την απόφαση του Συλλόγου και απαγορεύει στον μαθητή να φοιτήσει στο γυμνάσιο αυτό κατά το «ἄρξάμενον σχολικὸν ἔτος».

Πράξη 21η/11/10/1919: Μαθητής τιμωρείται με οκταήμερο αποβολή για αυθάδεια στον καθηγητή των Γαλλικών με τη σημείωση ότι έχει νουθετηθεί πρόσφατα για ανάλογη συμπεριφορά από τον Γυμνασιάρχη , χωρίς όμως να σωφρονιστεί.

Πράξη 24η/ 20-2-1920: Τετραήμερος αποβολή σε μαθητή της Β΄ για αταξία στο μάθημα των Φυσικών.

Πράξη 26η/12-3-1920: Πενθήμερη αποβολή σε μαθητή που «παρὰ τὰς ἐπανελημμένας συμβουλὰς καὶ ἐπιπλήξεις ἡτάκτησε προκαλέσας γέλωτα δι' ἀστεισμοῦ ἐν τῇ παραδόσει» και τριήμερη σε μαθητή που « καὶ οὗτος συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀταξίαν ταύτην».

«Πράξη 27η/23-5-1920 : Ο Σύλλογος επιλαμβάνεται μιας σοβαρά παραβατικής συμπεριφοράς μαθητή Γ΄ τάξης, ο οποίος στις 21 Μαΐου με εξαπάτηση έφερε μεσημερινή ώρα στο σχολείο τον γυμνασιάρχη (Σακελαρίου) και έναν καθηγητή (Λεων.. Βρετάκο) με την απειλή πιστολιού και την απειλή ότι έξι άλλοι ένοπλοι είχαν περιζώσει το σχολείο, απαιτούσε να του υπογράψει ο Γυμνασιάρχης ενδεικτικό προαγωγής . Ο μαθητής αποβλήθηκε, σύμφωνα με την απόφαση του ΣΔ από όλα τα σχολεία του κράτους. Το Υπουργείο στο οποίο διαβιβάστηκε η απόφαση για έκκριση, μετρίασε (23848/29-5-1920) την ποινή σε *«διαρκὴ μὲν ἀποκλεισμὸν ἐκ τοῦ γυμνασίου Χαλκίδος καὶ τῶν γυμνασίων Θηβῶν, Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, διὰ δὲ τὸ λῆγον σχολικὸν ἔτος (1919-1920) ἐξ ὧν τῶν ἐν τῷ κράτει γυμνασίων»*. Η διαγωγή του μαθητή χαρακτηρίζεται «κακή».

[Πράξη 25/23-12-1920: Ο ΣΔ επανεξετάζει την περίπτωση της 23ης Μαΐου κατόπιν αιτήσεως του κηδεμόνα και με εντολή του Υπουργείου. Θεωρεί ότι ήδη η ποινή μετριάστηκε και δεν συντρέχει λόγος διαφοροποίησης «χάριν αὐτῆς τῆς πειθαρχίας τοῦ γυμνασίου»]

Πράξη 21η/5-11-1920: Πενθήμερη αποβολή σε δυο μαθητές της Α΄ τάξης επειδή «ἔδειξαν ἀπρεπῆ εἰς μαθητὲς συμπεριφορὰν».

Σχολικό ἔτος 1920-1921

Πράξη 22η/23-11-1920: Οκταήμερη αποβολή σε μαθητὴ της Γ΄ τάξης «ὅστις εἶχε καὶ ἐπεδείκνυε εἰς τοὺς παρακαθήμενους μαθητὰς εἰκονογραφημένα δελτάρια ἀπρεπῆ κατὰ τὴν ὥραν τῆς παραδόσεως».

Πράξη 29η/23-3-1921: Αποβολή ἑξὶ ημερῶν σε 6 μαθητὲς της Γ΄ τάξης, γιατί «εὐρέθησαν χαρτοπαικτοῦντες».

Πράξη 31η/31-3-1921: Ο Σύλλογος συνεδριάζει για την επιβολή ποινῆς στους μαθητὲς της Γ΄ τάξης, οι οποίοι «ἐστασίασαν καὶ ἀπέσχον ἐπιδεικτικῶς ἐκ τοῦ μαθήματος τῆς Ψυχολογίας», την οποία δίδασκε ο γυμνασιάρχης. Ο Σύλλογος λαμβάνοντας υπόψη ὅτι ἡ συμπεριφορὰ των μαθητῶν της πλειοψηφίας των στασιαστῶν εἶναι επιλήψιμος ἐντὸς καὶ ἐκτὸς σχολείου, καὶ ἀπάδει της μαθητικῆς ιδιότητος (καπνίζουν, χαρτοπαίζουν καὶ παίζουν ζάρια, διημερεύουν σε καφενεῖα) καὶ επειδὴ δεν βρῆκε τους πρωταίτιους της στάσεως «ἀπεφάσισε νὰ κληρώσῃ τρεῖς πρὸς τιμωρίαν, ἵνα πατάξῃ τὴν ἐν τῷ μέλλοντι ἐπανάληψιν τοῦ κακοῦ» καὶ νὰ τους τιμωρήσῃ με πενθήμερη αποβολή. Αποφασίζει επιπλέον τὴ μείωση της διαγωγῆς των εμπλεκομένων μαθητῶν σε βαθμὸ ἀνάλογο της τωρινῆς καὶ μελλοντικῆς συμπεριφορᾶς τους.

Σχολικό ἔτος 1921-1922

Πράξη 45/13-11-1921: Ἐξὶ ἡμέρες αποβολή στον πρωτοурγὸ καὶ τετραήμερη σε ἄλλους δυο για «τὴν βλερυρὰν πρᾶξιν τὴν εἰς κίνδυνον σοβαρὸν ἐκθέτουσα τὴν ὑγείαν συμμαθητῆ τους».

Πράξη 46/20-11-1921: Επιβάλλει σε μαθητὴ της Α΄ τάξης εξαήμερη αποβολή διότι κακοποιεῖ συμμαθητὲς του επανειλημμένως καὶ παρὰ τις συστάσεις. Τον ἴδιο μαθητὴ αφορά καὶ ἡ ἀμέσως ἐπόμενη πράξη του ΣΔ (47η/24-11-1921). Του επιβάλλεται επιπλέον οκταήμερος αποβολή, γιατί ἔσκιε ἀπὸ τον πίνακα ανακοινώσεων τὴν ἀναγγελία της τιμωρίας του. Ἡ πράξη του θεωρεῖται ὡς καταφρόνηση πρὸς τὴν ἀπόφαση του Συλλόγου των Καθηγητῶν.

Πράξη 48/27-11-1921: Οκταήμερη αποβολή για τους ταραξίες της Β΄ τάξης (προξένηση οχλαγωγίας καὶ πρόθεση ἀποδοκιμασίας κατὰ του διδάσκοντος) του μαθήματος των ιερῶν (δηλ. των Θρησκευτικῶν).

Πράξη 49η/7-12-1921: Σε μαθητὲς της Δ΄ τάξεως «οἵτινες ἐφωράθησαν χαρτοπαικτοῦντες ἐν καφενείῳ» ο Σύλλογος τιμωρεῖ με οκταήμερη αποβολή. Με τις Πράξεις 50/8-12-1921 καὶ 51/10-12-1921 προσθέτονται στους τιμωρημένους για τὴν ἴδια αἰτία ἄλλοι δυο μαθητὲς.

Πράξη 55/25-1-1922: Οκταήμερος αποβολή σε μαθητὴ ο οποίος δεν συμμορφώθηκε στην γενικὴ διαταγή «περὶ ἀποκοπῆς τῆς κόμης». Μάλιστα «μεγαλοφώνως διεμαρτύρετο λέγων ὅτι « δὲν ἐρχόμεθα εἰς τὸ σχολεῖον διὰ νὰ κόπτωμεν τὰ μαλλιά μας, ἀλλὰ διὰ νὰ μανθάνωμεν γράμματα» .

Πράξη 57η/23-3-1922: Οκταήμερος αποβολή σε μαθητή της πρώτης τάξης «διότι υπέπεσεν εις παράπτωμα προσκροῦον εις τὴν ἐπιβεβλημένην τῷ μαθητῇ σεμνότητα» (δεν συγκεκριμενοποιείται το παράπτωμα).

Πράξη 58η/20-4-1922: Επιβάλλονται ποινές σε τρεις μαθητές. Στον πρώτο πέντε μέρες, γιατί ζωγράφισε άσεμνη εικόνα και την έδειχνε σε συμμαθητές του. Στον δεύτερο δυο μέρες, γιατί κρατώντας «σουβλί» απειλούσε συμμαθητές του για να μην τον ενοχλήσουν. Στον τρίτο οχτώ μέρες «διότι άνοήτως παίζων έπληξε διὰ σουγιά (κονδυλομαχαιρίου) κατὰ τὴν ώμοπλάτην τὸν συμμαθητὴν τοῦ Γ.Π.»

Πράξη 60η/ 9-5-1922: Για διατάραξη της διδασκαλίας καθηγητοῦ αποβάλλει τὸν ένα μαθητὴ για οχτώ μέρες και δυο άλλους τέσσερις μέρες.

Πράξη 61η/11-5-1922: Για τέσσερις μέρες αποβάλλεται μαθητὴς για απρεπή συμπεριφορά και απείθεια προς εκπαιδευτικό ενώ δυο άλλους για τέσσερις μέρες τὸν καθένα γιατί «έφωράθησαν καπνίζοντες έξωθεν τοῦ Γυμνασίου» .

Με τὴν επόμενη πράξη (62η/16-5-1922) οἱ δυο καπνιστές με άλλες τέσσερις μέρες έκαστος γιατί κακοποίησαν μαθητὴ του α΄ Ελληνικοῦ σχολείου, ο οποίος τὸς είχε καταγγείλει ὅτι κάπνιζαν.

Σχολικό έτος 1922-1923

Πράξις Γ΄: Στις 10 Σεπτεμβρίου 1922 χαρακτηρίζει ο σύλλογος ως κακή τὴ διαγωγή μιας ομάδας μαθητῶν Α΄ και Β΄ τάξεως, οἱ οποίοι επειδή απορρίφθηκαν στις εξετάσεις ακολούθησαν τὸν γυμνασιάρχη και καθηγητές «ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ Γυμνασίου διὰ τῆς ὁδοῦ Ἀριστοτέλους μέχρι τοῦ ξενοδοχείου Παλιρροίας καὶ βραδύτερον ἐν τῷ έξοχικῷ περιπάτῳ ἀποδοκιμάζοντες μακρόθεν δι΄ αἰγρίων φωνῶν καὶ ὑβρίζοντες διὰ βαρυτάτων ὕβρεων καὶ φράσεων ἀπειλοῦντες».

Πράξις 8η : Στις 24 Σεπτεμβρίου 1922 ο Σύλλογος για παρόμοια με τὴν παραπάνω περίπτωση χαρακτηρίζει κακή τὴ διαγωγή μαθητῇ. Αυτὸς αφού απορρίφθηκε στις εξετάσεις τῶν ανεξεταστέων προσπάθησε να εισβάλλει στο γραφεῖο τῶν καθηγητῶν βρίζοντας και απειλώντας και μετὰ ἀπὸ λίγο έριξε πέτρα, πηγαίνοντας στον πίσω δρόμο του σχολείου προς τὸν διάδρομο , ὅπου ήταν ο Γυμνασιάρχης.

Πράξη 10η/29-9-1922: Χαρακτηρίζεται κακή ἡ διαγωγή μαθητῇ ο οποίος δεν υπάκουσε να επιστρέψει για διόρθωση το εκδοθέν επ΄ ονόματί του αποδεικτικό, αλλά μάλιστα τὸ χρησιμοποίησε να εξεταστεί σε άλλο γυμνάσιο . Μπόρεσαν να του τὸ πάρουν με τὴν συνδρομὴ παριστάμενου στρατιωτικοῦ.

Πράξη 11η/ 1 Μαρτίου 1923 (παρατηρεῖται μεγάλο χρονικό διάστημα να μεσολαβεῖ ἀπὸ τὴν ἀμέσως προηγούμενη Πράξη): Τιμωρεῖται με εξαήμερη αποβολή μαθητῆς τῆς Γ΄ τάξης, γιατί τὴν ώρα διαγωνίσματος τραγουδούσε και τάραξε τὴν ησυχία τῆς τάξης. Τήρησε απρεπή και ανευλαβή στάση κατὰ τὴν ἀπολογία του ενώπιον του Συλλόγου.

Ο ίδιος μαθητὴς τιμωρεῖται εκ νέου και σε συνέχεια τῆς προηγούμενης ποινῆς επεικῶς με οκταήμερη αποβολή γιατί «ἀποκόλλησε ἀπὸ τοῦ πινακίου καὶ έξέσχισε τὴν δήλωσιν τῆς ἐπιβληθείσης αὐτῷ εξαήμερου ἀποβολῆς, αλλά καὶ φράσεις ὕβριστικὰς καὶ ἀπειλητικὰς ἀπέτεινε

κατὰ τοῦ κ. Γυμνασιάρχου καὶ τῶν παρισταμένων καθηγητῶν παρατηρούντων τὴν πράξιν του ταύτην».

Πράξη 13η/6-3-1923: Επιβάλλει σε μαθητὴ χαρακτηρισμό της διαγωγῆς ὡς κακὴ και τη διαρκή αποβολή εκ του Γυμνασίου γιατί ελέγχεται για ελλιπέστατη φοίτηση αλλά και κακὴ συμπεριφορά. Αρνείται να φορὰ το μαθητικὸ πηλίκιο , που προβλέπεται, και να κουρευτεῖ, «νὰ κείρη τὴν κόμην, ὅπως πάντες οἱ μαθηταί, πρὸς προφύλαξιν ἰδίως ἀπὸ τοῦ κινδύνου τοῦ ἐξανθηματικοῦ τύφου». Στις παρατηρήσεις του Γυμνασιάρχου ἀντιδρᾷ ὀργισμένος χτυπώντας τὴν πόρτα της αὐλῆς και κοιτώντας προκλητικὰ τους καθηγητὲς ἀπειλεῖ: « ἐγὼ εἶμαι τρελλὸς καὶ θὰ βάλω φωτιά στὸ Γυμνάσιον» , «ποιὸς σᾶς λογαριάζει γιὰ καθηγητάς», «ξέρετε ἐγὼ τί θὰ σᾶς κάνω» και ἄλλα ἀνευλαβή.

Πράξη 15η/21-3-1923: Ο Γυμνασιάρχης ἐπιβάλλει ὀκταήμερη ἀποβολή σε μαθητὴ που δεν συμμορφώνεται να κουρευτεῖ και ἀφού «κῆρνήθη καὶ ἐδυστρόπησε νὰ συμμορφωθεῖ, ἠὲθαδίασε πρὸς αὐτὸν λέγων :αὐτὸ ποὺ κάνετε, κὲ Γυμνασιάρχα, εἶναι παρὰ τὸν νόμον».

Πράξη 16η/4-5-1923: Ὀκταήμερη ἀποβολή στους πρωτεργάτες και ἐξαήμερο στους υπόλοιπους που συμμετείχαν σε «συμβὰν λυπηρὸν ἐπεισόδιον τῆς πρὸς τὸν καθηγητὴν κ. Δ.Η. ἀνευλαβούς στάσεως τῶν πλείστων μαθητῶν τῆς Α΄ τάξεως».

Πράξη 17η/9-5-1923 : Μαθητὲς της Δ΄ τάξης ἀπέχουν ἀπὸ τα μαθήματα και παρασύρουν στην ἀπεργία και ἄλλους μαθητὲς ἢ παρεμποδίζουν συμμαθητρίες τους. Υπάρχουν ἐνυπόγραφα δημοσιεύματα κάποιων ἀπὸ τους μαθητὲς. Και μια ἐπιστολή «ἐκ μέρους δῆθεν πάντων τῶν μαθητῶν τῆς Δ΄ τάξεως , καὶ ἰδίως τὴν τελευταίαν περικοπὴν αὐτῆς, ἐν ἣ δηλοῦσιν ὅτι «μόνον μετὰ τὴν ὀλοσχερῇ ἄρσιν τοῦ ἄνω διατάγματος/ τοῦ τελευταίου δηλ. περὶ ἐξετάσεων ἐν προσχεδίῳ ἐν ταῖς πολιτικαῖς ἐφημερίσιν δημοσιευθέντος[ἐν ταῖς Ἀθηναικαῖς ἐφημερίσιν «Ἐμπρὸς» καὶ «Ρίζοσπάστη» τῆς 9ης τρέχοντος] θέλομεν ἐπανέλθῃ εἰς τὰ μαθήματά μας». Ο Σύλλογος ἀποβάλλει τους συγκεκριμένους μαθητὲς μέχρι του τέλους του τρέχοντος σχολικοῦ ἐτους.

18η/21-5-1923: Εξαήμερη ἀποβολή για μαθητὴ Γ΄ τάξης που ἐπέδειξε ἀνευλαβή συμπεριφορά σε καθηγητὴ και υπῆρξε πρωταίτιος ἀποδοκιμαστικῆς στάσης των μαθητῶν ἀέναντι στον ἴδιο καθηγητὴ.

Σημ: Ο μαθητὴς αὐτὸς ἀναφέρεται και σε ἄλλες προηγούμενες Πράξεις τιμωρούμενος. Στη συνέχεια (Πράξη 19η/13-6-1923) περιλαμβάνεται στους παραπεμπόμενους για νέα ἐξέταση τον Σεπτέμβριο και με τὴν Πράξη 20η/25-6-1923 χαρακτηρίζεται ἡ συμπεριφορά του ὡς κακὴ, γιατί ὅταν ἀπαίτησε να μάθει τους βαθμούς των μαθημάτων για τους οποίους «κόπηκε» και ο Γυμνασιάρχης ἀρνήθηκε, τον ἐβρισε «ρουφιάνον». Ἐνας ἄλλος μαθητὴς που κι αὐτὸς εἶχε παραπεμφθεῖ στο μάθημα των Ἑλληνικῶν παρενοχλεῖ τον διδάσκοντα βρίζοντάς τον («πούστην») δημόσια (ἐν πληθούσῃ ἀγορᾷ) και ἀπειλώντας να τον σκοτώσει.

Σχολικὸ ἐτος 1923-1924

Πράξη 16η/9-10-1923 : Καταγγέλλονται ἀπὸ τον γυμναστή δυο μαθητὲς της Β΄ τάξης ὅτι στο μάθημα της Γυμναστικῆς δεν ἐκτελοῦσαν τα «παραγγελλόμενα» και με τὴ στάση τους προκαλοῦσαν γέλια στους συμμαθητὲς τους. Ο καθηγητὴς τους ἐπέπληξε και ἀπομάκρυνε τον ἕνα. Τὴν ἐπομένη ὁμως ο ἀπομακρυνθεὶς μαθητὴς, πήρε «αὐτοβούλως» ἀπὸ το γραφεῖο των γυμναστῶν

το τύμπανο «καὶ ὠδήγησε τοὺς μαθητὰς τῆς δευτέρας τάξεως θορυβοῦντας καὶ γελῶντας καθ' ὁδὸν εἰς τὸ γυμναστήριον» ὅπου γυμναζόταν την ὥρα ἐκεῖνη ἡ 4η τάξη. Οἱ μαθητές ἐπιπλήχθηκαν. Ἐν τῷ μεταξύ καὶ πάλι οἱ δυο ταραξίες στο ἐπόμενο μάθημα δεν υπάκουαν στα παραγγέλματα τοῦ γυμναστοῦ καὶ στις παρατηρήσεις τοῦ ἄλλου μαθητῆς, ποὺ καὶ τὴν προηγούμενη χρονιά εἶχε τιμωρηθεῖ με πολυήμερη ἀποβολή, αὐθαδίασε καὶ εἶπε ὅτι ὁ καθηγητῆς εἶναι προκατειλημμένος ἀπέναντί του, ἀλλὰ αὐτὸς δεν φοβεῖται τὶς τιμωρίες. Οἱ μαθητές αὐτοὶ «μὴ φοιτήσαντες εἰς τὸ ἐνταῦθα Γυμνάσιον κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος διὰ τὴν κακὴν αὐτῶν διαγωγὴν ἀπέδειξαν διὰ τῆς ἀπρεποῦς αὐτῶν συμπεριφορᾶς πειραθέντες νὰ καταρρίψωσι τὸ κῦρος τοῦ γυμναστοῦ ὅτι δὲν ἐσωφρονίσθησαν ὁ Σύλλογος κρίνει ὅτι δεν ἀρκεῖ ἡ οκταήμερος ἀποβολή ποὺ δικαιούται νὰ ἐπιβάλλει, καὶ δίνει 20 ἡμέρες στον ἕναν καὶ ἕναν μῆνα στον ἄλλον, με κοινοποίηση τῆς ποινῆς στο ὑπουργεῖο νὰ τὴν ἐπικυρώσει.

Το Ὑπουργεῖο ἐγγράφως μετριάξει τὶς ποινές σε οκταήμερη ἀποβολή καὶ γιὰ τοὺς δυο μαθητές.

Πράξη 20η/26-12-1923: Μαθητές ποὺ ἤδη παρουσίαζαν ἐλλιπὴ φοίτηση «κατηγγέλθησαν ὑπὸ τοῦ παιδονόμου, ὅτι μετὰ μεσημβρίαν τῆς 23ης τοῦ φθίνοντος μηνὸς ἔχαρτοπαίκτουν ἐν καφενεῖῳ.». Κλήθηκαν ἐνώπιον τοῦ Συλλόγου καὶ με θρασύτητα, κατὰ τὴν κρίση τοῦ Συλλόγου, ἀρνήθηκαν τὸ γεγονός. Τοὺς ἐπεβλήθη 8ήμερη ἀποβολή.

Ὁ ἕνας μαθητῆς ἀπὸ τοὺς παραπάνω παραινόμεναι καὶ πάλι.

Πράξη 22η/29-2-1924 : Ὁ παιδονόμος καταγγέλλει τὸν ἕναν ἀπὸ τοὺς δυο προηγούμενους μαθητές ὅτι «ἐφωράθη τῇ 19ῃ τοῦ φθίνοντος μηνὸς περὶ ὥραν 8ην1/2 μ.μ. παίζων ντόμινο ἐν τῇ παρὰ τὴν πλατεῖαν τῆς Ὁμονοίας χαρτοπαικτικῇ λέσχῃ». Γιὰ σωφρονισμό τοῦ μαθητῆ καὶ παραδειγματισμὸ τῶν ἄλλων τοῦ ἐπιβάλλεται οκταήμερος ἀποβολή.

Πράξη 23η/ 29-2-1924: Μαθητῆς στο μάθημα τῶν Λατινικῶν , ἐνῶ ὁ διδάσκων τοὺς προετοιμάζε γιὰ τὸ ἐπόμενο μάθημα πρὸς τὸ τέλος τῆς ὥρας, δήλωσε ὅτι δεν χρειάζεται αὐτὸς προπαρασκευή. Ὁ καθηγητῆς τοῦ ζήτησε νὰ βγεῖ ἀπὸ τὴν αἴθουσα, αὐτὸς ἀρνήθηκε, καὶ δεν ζήτησε συγγνώμη γιὰ τὸ θράσος τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ. Ἀπόφαση Συλλόγου: οκταήμερος ἀποβολή.

Πράξη 25η/ 1-4-1924: Τρεῖς μέρες ἀποβολῆς σε ἕναν καὶ ἕξι σε ἄλλον μαθητὴ ἐπιβάλλονται γιὰτί βιαιοπράγησαν μεταξύ τοὺς. Ὁ ἕνας , στο πρωινὸ διάλειμμα, ἔξω ἀπὸ τὰ δικαστήρια ἀποκάλεσε τὸν ἄλλον «βλάκα» καὶ αὐτὸς τὸν δάγκωσε στο χέρι. Στο τέλος τῶν μαθημάτων ὁ δαγκωθεὶς ἔστησε καρτέρι στον υβριστὴ «παρὰ τὸ σκοπευτήριον» καὶ ἐπετέθη στον συμμαθητὴ τοῦ με πέτρα, τραυματίζοντάς τὸν στο κεφάλι καὶ χρειάστηκε φροντίδα σε φαρμακεῖο.

Πράξη 26η/ 19-4-1924: Καθηγητῆς (ὁ κος Κ.) καταγγέλλει ὅτι ὁ μαθητῆς Φ. ποὺ ἦταν παρέα με τὸν Ζ. ἀπέφυγε νὰ τὸν χαιρετήσουν, ὅταν τὸν συνάντησε ἔξω ἀπὸ τὸ γυμνάσιο λέγοντας ὅτι δεν τὸν εἶδε. Λίγο ἀργότερα ὁ καθηγητῆς ἔξω ἀπὸ τὰ δικαστήρια βλέπει τοὺς δυο μαθητές νὰ συνομιλοῦν με τρίτον. Ὁ καθηγητῆς παρατηρεῖ τὸν τρίτο μαθητὴ , τὸν Β., ὅτι δεν ἔπρεπε νὰ ἔχει μεταξωτὸ μαντήλι «Γιὰτί θα ζηλέψει ὁ Φ.» ποὺ ὡς φαίνεται ὁ καθηγητῆς εἶχε σχίσει τὸ δικό του μαντήλι. Ὁ Β. λέει ὅτι ἦταν ἀδίκῃ ἡ πράξη τοῦ καθηγητῆ καὶ ἐκεῖνος τὸν ἐλέγχει γιὰ τὸ θράσος τοῦ. Τοῦ ζητᾷ στο μάθημα νὰ τοῦ υπενθυμίσει ὅτι τοῦ εἶπε. Ὁ μαθητῆς ἀγνοεῖ τὴν πρόκληση τοῦ καθηγητῆ καὶ , ὅταν ἐρωτᾶται, λέει ὅτι δεν ἀσχολεῖται με «χαμερπὴ πράγματα». Ὁ καθηγητῆς τὸν

διατάζει να βγει από την αίθουσα. Ο μαθητής απαντά ότι δεν είναι δούλος. Ο καθηγητής τον ραπίζει και ο μαθητής αποχωρεί απειλώντας.

Στην απολογία του ο μαθητής Β. λέει ότι θεωρεί τυραννική τη συμπεριφορά του Καθηγητή Κ. και αναγνωρίζει το δικαίωμα ελέγχου για την περιβολή των μαθητών μόνον στον γυμνασιάρχη. Ισχυρίζεται ότι αισθάνθηκε την ανάγκη να υπερασπιστεί τους συμμαθητές του, που από φόβο σιωπούσαν, και ως χαμερπή εννοούσε την αντιδικία μαθητή με καθηγητή.

Παρόλο που ο μαθητής διακρινόταν για την επιμέλειά του, θεωρήθηκε ότι δεν ήταν «στερούμενος πραγματικής μορφώσεως» και τιμωρήθηκε με οκταήμερη αποβολή.

Σχολικό έτος 1924-1925

Πράξη 11η/ 20-10-1924: υποτροφία σε μαθητή, απόφοιτο της τέταρτης τάξης, διά την επιμέλεια και την χρηστότητα, άξιος περιθάλψεως εν τῷ Εθνικῷ Ακαδημαϊκῷ Οικοτροφείῳ σύμφωνα με την 77705/1925 εγκύκλιο του υπουργείου Υγιεινῆς, Προνοίας και Αντιλήψεως και το έγγραφό του 114317/16-10-25.

Πράξη 12η/23 -10-1924: Μαθητής της Α΄ τάξης, που απουσίαζε μερικές μέρες από το σχολείο, καταγγέλλεται από τους συμμαθητές του ότι «περιεφέρετο φορῶν ἄλλον πῖλον ἀντὶ τοῦ μαθητικοῦ πληγκίου καὶ καπνίζων καὶ ὅτι ἐχόρευσεν ἐν οἶνοπωλείῳ». Ο καταγγελθείς έδειρε δυο από τους καταδότες συμμαθητές και απείλησε τους υπόλοιπους. Κλήθηκε στο γραφείο για εξηγήσεις κι αυτός αποχώρησε διαμαρτυρόμενος. Επεβλήθη δήμερος αποβολή.

Πράξη 14η/ 15-11-1924: Μαθητής της Γ΄ τάξης «ἰχνηλατήσας αἰσχροὺς εἰκόνας» την επεδείκνυε σε συμμαθητές, στον υπηρέτη του σχολείου και αποπειράθηκε να τη δείξει και σε μαθήτριά της Β΄ τάξης. Τρεις μέρες αποβολή η τιμωρία του.

Πράξη 16η/20-12-1924: Ενώ το Υπουργείο πολλές φορές μετριάζει επιβληθείσες τιμωρίες, στην περίπτωση απόπειρας βιαιοπραγίας κατά καθηγητή δεν το πράττει.

Τα γεγονότα έχουν την αρχή τους στην αντιδικία μαθητή, που καθυστέρησε στο μάθημα της γυμναστικής, επειδή τους κράτησε λίγο παραπάνω ο καθηγητής των Μαθηματικών. Φαίνεται ότι υπήρχαν για τον γυμναστή προηγούμενα παράπονα, τα οποία δήλωσαν ότι θα τα υπέβαλαν «ὅπου δεῖ (=έπρεπε)». Ο γυμναστής θεώρησε θρασύτητα τη συμπεριφορά των μαθητών, τους απέβαλε από το μάθημα, και παρέπεμψε δυο από αυτούς στον Σύλλογο. Τιμωρήθηκαν αυτοί με οκτώ και έξι μέρες αποβολής (Πράξη 15η/9-12-1924).

Σε επόμενο χρόνο ξεσηκώθηκαν οι μαθητές του γυμνασίου, κυρίως της Γ΄ και Δ΄ τάξης, για την άδικη συμπεριφορά του γυμναστή. Συγκεντρώθηκαν έξω από το γυμνάσιο και μεταξύ τους ήταν οι αποβληθέντες, οι οποίοι τους «έξηρέθιζον» και τους προέτρεπαν σε αποχή από το μάθημα της γυμναστικής. Όταν βγήκε από το σχολείο ο γυμναστής, οι μαθητές φώναζαν «ἄδικα, ἄερα». Με τους μαθητές του γυμνασίου μπλέχτηκαν και οι μαθητές του Α΄ ελληνικού σχολείου. Ο καθηγητής αναγκάστηκε να διαφύγει «δι΄ ἄλλης ὁδοῦ». Οι πρωταίτιοι, που ανευρέθησαν μετά από ανακρίσεις του γυμνασιάρχη, τιμωρήθηκαν με μηνιαία αποβολή..

Η διαγωγή των μαθητών αυτών χαρακτηρίστηκε ως κακή (Πράξη 31η/16-6-1925).

Πράξη 21η/11-3-1925: Οκταήμερος αποβολή σε μαθητή της β'τάξης που κάθισε κοντά σε συμμαθητή του και τον ενοχλούσε στο μάθημα λέγοντας άσχετα με το μάθημα πράγματα. Στον καθηγητή που του υπέδειξε να καθίσει στην ορισμένη γι αυτόν θέση, απάντησε ότι μπορεί να κάθεται όπου θέλει. Αφού πληρώνει, όπως γίνεται και στο θέατρο! Οχτώ μέρες η αποβολή του.

Πράξη 22η/27-3-1925: Μαθητής της Β'τάξης συνελήφθη «μετά μικρῆς κόρης εἰς τοὺς ἀγροὺς ὑπὸ χωροφύλακος ἐν καιρῷ νυκτός». Στη συνέχεια ο ίδιος «ἔδειρεν ἄνευ αἰτίας» τον υπηρέτην του σχολείου που φιλονικούσε με άλλον μαθητή. Για όλα αυτά επεβλήθη δήμερη αποβολή.

Πράξη 25η/ 2-5-1925: Μαθητές της Γ' τάξης (που και άλλοτε έχουν ελεγχθεί) μίλησαν ασεβώς («πέιτε του να μου κλ... τα αρχ...») για τον ιεροκήρυκα που περίμεναν συμμαθητές τους έξω από το σπίτι του για εξομολόγηση. Οι ύβρεις μεταφέρθηκαν και επεβλήθη δια την επιδειχθείσα ασέβεια οκταήμερος αποβολή.

Πράξη 26η/2-5-1925: Πενθήμερος αποβολή σε μαθητή της Α' τάξης που πουλούσε τσιγάρα σε άλλους μαθητές, και κάπνιζε σε καφενείο κοντά στον πορθμό.

Πράξη 27η/18-5-1925: Τρεις μέρες αποβολή σε μαθητή της Β' τάξης που φορούσε ψάθινο καπέλο αντί του μαθητικού πηληκίου.

Με την Πράξη 30η/ 15-6-1925 στους ελεγχόμενους με προηγούμενες Πράξεις για τη συμπεριφορά τους χαρακτηρίζει τη διαγωγή μαθητών ως καλή, επίμορφο, κοσμία και κοσμιωτάτη. (Β.Δ. 25 Μαΐου 1912, άρθρο 64).

Πράξη 36η/29-6-1925: Μείωση της διαγωγής μαθητή από καλή σε κακή για βαριές βρισιές μετά την έκδοση των αποτελεσμάτων των εξετάσεων.

Σχολικό έτος 1925-1926

Πράξη 12η/19-12-1925: έρευνα για κομμουνιστές μαθητές.

Πράξη 21η/21-4-1926: Οκταήμερος αποβολή σε μαθητή που στην ώρα των Λατινικών παραποίησε αισχρά λέξη κατά την ερμηνεία της και προκάλεσε «τόν θόρυβον τῶν μαθητῶν». Συνυπολογίζεται ότι η συμπεριφορά του εν λόγω μαθητή ήταν ανάρμοστη γενικά όλη τη σχολική χρονιά.

Πράξη 22η/17-5-1926: Σε δυο μαθητές επιβάλλεται 3ήμερος αποβολή, γιατί ο ένας στις διακοπές του Πάσχα έπαιζε σε Σφαιριστήριο και ο άλλος «έφωράθη ἀναγινώσκων καθ'οδὸν αἰσχροὺν βιβλίον».

Πράξη 25η/ 17-6-1926: Χαρακτηρισμός φοίτησης μαθητών κακή και επίμεμπτος.

Σχολικό έτος 1926-1927

Πράξη 10η /30-10-1926: Μαθητής της Γ' τάξης επιστρέφοντας από το γυμναστήριο με άλλους μαθητές διαπληκτίσθηκε με παντοπώλη της Αβάντων προκαλώντας την αγανάκτηση των περιοικούντων. Επειδή και άλλοτε είχε ενοχλήσει τον συγκεκριμένο και επειδή επεδείκνυε θρασύτατη γενικά συμπεριφορά στο σχολείο, του επιβάλλεται η ποινή της οκταμέρου αποβολής.

Πράξη 12η/1-12-1926: Ο προαναφερόμενος μαθητής διεπληκτίσθη σε καφενείο και έδειρε κωφάλαλο, «ἄνθρωπον ἄξιον παντὸς οἴκτου». Η πρόταση είναι να αποβληθεί για όλο το υπόλοιπο έτος από το γυμνάσιο, επειδή έχει ξαναδώσει αφορμή, ενώ επιπλέον τον είδε ο γυμνασιάρχης να καπνίζει και δεν πρέπει να συμπαρασύρει συμμαθητές του σε ανάλογες συμπεριφορές. Τελικά όμως επικρατεί η άποψη ότι μπορεί να βελτιωθεί, γι' αυτό και στέλνουν στο Υπουργείο πρόταση για μηνιαία αποβολή. Το Υπουργείο μετρίασε την ποινή σε 10ήμερη αποβολή.

Πράξη 20η/11-5-1927: Μαθητής της Α' τάξης απήγαγε κοπέλα και πήγαν στην Αθήνα για τέσσερις μέρες. Το σχολείο ενημερώνεται από την Αστυνομία για την υπόθεση, η οποία παίρνει τον δρόμο προς τη Δικαιοσύνη. Η απόφαση του Συλλόγου είναι να αποκλείσει προσωρινά τον μαθητή από το σχολείο, μέχρι να διατυπωθεί η κατηγορία. Το Υπουργείο εγκρίνει την απόφαση.

Πράξη 21η/12-5-1927: Μαθητής στέλνει ανώνυμη υβριστική και απειλητική επιστολή («νὰ ἀναμένης μιὰ πιστολιά στὸ μηλίγγι καθ' ἡν στιγμὴν μάλιστα διδάσκεις ἑλληνικὰ ἢ μία βόμβα νὰ π'έξω ὑπ' ἐνός κουμουνιστοῦ τὴν νύκταν ποὺ θὰ γυρίζεις ἀπὸ τὸ κουρεῖον») σε καθηγητή που φαίνεται ότι «κόβει» πολλούς μαθητές στη βαθμολογία. Τον θεωρεί καταστροφή του μέλλοντος τουλάχιστον είκοσι παιδιών και δηλώνει ότι έχουν κάνει ορκισμένη ομάδα εκδικητών του. Η ταυτότητα του μαθητή αποκαλύπτεται μετά από γραφολογική αντιπαράθεση γραπτών του και αποσπάται η ομολογία της ενοχής του. Η απόφαση του συλλόγου είναι η διαρκής αποβολή του από το γυμνάσιο και το Υπουργείο το δέχεται, αλλά για το υπόλοιπο του τρέχοντος σχολικού έτους.

Πράξη 22η/ 24-5-1927: Μαθητής έκανε φασαρία επανειλημμένα στο μάθημα των ελληνικών και ο καθηγητής τον απέβαλε από την αίθουσα. Στο διάλειμμα ο μαθητής επιστρέφοντας στο θρανίο του έσκισε το βιβλίο του σε κομματάκια. Ο μαθητής, αν και ζήτησε συγγνώμη, εισέπραξε επιεικώς... οκταήμερη αποβολή.

Πράξη 23η/22-6-1927 : Ο μαθητής της δ' τάξης Κ.Π συνήψε ερωτική σχέση με την υπηρέτρια του διευθυντή της Νομαρχίας κου Μ. Τεκμήριο της σχέσης φωτογραφία των δύο εραστών. Η διαγωγή αυτή θεωρείται ανάρμοστος και τιμωρείται με οκταήμερη αποβολή.

Πράξη 25η/ 23 Ιουνίου 1927: Χαρακτηρισμός διαγωγής: κακή για έναν μαθητή, καλή για πέντε μαθητές και για τους υπόλοιπους κοσμιωτάτη (άρθρο 64, ΒΔ 12 Μαΐου 1912).

Πράξη 27η/7-7-1927: Επεισόδιο με μαθητή Δ' τάξης που απορρίπτεται στα Μαθηματικά. Ο μαθητής επιτίθεται φραστικά στον καθηγητή που τον κατηγορεί ως υπαίτιο της καταστροφής του και του απευθύνει υβριστικούς χαρακτηρισμούς και παράπονα «σὺ εἶσαι σκατάνδρας, πρόστυχος ἄνθρωπος, σὺ μὲ καταδιώκης ὅλον τὸ ἔτος...». Άλλος καθηγητής που προσπαθεί να τον συγκρατήσει, δέχεται γροθιά στο μάτι.

Επειδή ο μαθητής στην Α' τάξη είχε απασχολήσει τον Σύλλογο με παρόμοια συμπεριφορά και είχε και τότε τιμωρηθεί (Πράξη 3η/10-9-1922) και επειδή όλη τη χρονιά έχει επιδείξει θραυστάτη συμπεριφορά, τιμωρείται με αποκλεισμό από όλα τα γυμνάσια του κράτους. Το Υπουργείο μετριάζει την ποινή σε αποβολή ενός έτους και μόνον από το συγκεκριμένο Γυμνάσιο.

Με επόμενη Πράξη ο Σύλλογος χαρακτηρίζει την διαγωγή του μαθητή ως κακή.

Σχολικό έτος 1927-28

Πράξη 1η/15-9-1927:Εξετάζεται διαταγή του Υπουργείου να εξεταστεί η αίτηση μαθητή (που πήρε απολυτήριο) για τον αποχαρκτηρισμό της διαγωγής του ως κακής. Ο Σύλλογος απορρίπτει το αίτημα καθώς ο μαθητής έχει κατ' επανάληψη τιμωρηθεί με πολυήμερες αποβολές από όλα τα σχολεία που φοίτησε(τέσσερις πενθήμερες αποβολές στο Γυμνάσιο Κύμης, οκταήμερη στο Γυμνάσιο Χαλκίδας).

Πράξη 8η/29-9-1927:Μαθητές της Α' τάξης που μόλις έμαθαν ότι απορρίφθηκαν στις εξετάσεις του Σεπτεμβρίου απειλούν τους καθηγητές που συναντούν στον δρόμο : «να μην τολμήση κανείς σας να βγῇ ἔξω μετά τὸ μεσημέρι. Θὰ σᾶς ξεκαθαρίσωμεν». Επιβάλλεται σε αυτούς η ποινή της προσωρινής αποβολής από το γυμνάσιο για το «ένεστὼς ἔτος». Το Υπουργείο Παιδείας επικυρώνει την ποινή.

Πράξη 10η/13-10-1927:Επιβραβεύει μαθητές άπορους για την χρηστοθήειά τους και την επιμέλειά τους με την απαλλαγή των τελών εγγραφής.

Πράξη 13η/ 30-11-27: Μαθητής της Γ' τάξης παρενοχλεί μαθήτρια του Ελληνικού Σχολείου Θηλέων «αισχρολογών» και «ελθὼν εν καιρῷ νυκτός μετ' άλλων αγνώστων ἔξωθεν της οικίας αυτής και ἄδων διατάραξε την ησυχίαν των ενοικούντων».

Επειδή ο μαθητής έχει δώσει και άλλες αφορμές για έλεγχο τα συμπεριφοράς του και δεν τήρησε υποσχέσεις περί βελτιώσεώς της , και τώρα έχει μια ανάρμοστο συμπεριφορά, αποβάλλεται από σχολείο για τέσσερις ημέρες.

Πράξη 14η/5-12-27: Οκταήμερη αποβολή και την υποχρέωση να ζητήσει συγγνώμη από τον Σύλλογο των καθηγητών ενώπιον της τάξης επειδή προκάλεσε επεισόδιο με τον καθηγητή της Φυσικής. Καταρχάς δεν πρόσεχε στο μάθημα και δεν απαντούσε στις ερωτήσεις του καθηγητή, προκαλώντας γέλιο στους συμμαθητές του. Τότε παρατήρησε τον καθηγητή ότι δεν μπορεί να επιβάλλει τάξη στην τάξη του και επιτρέπει στους μαθητές να γελούν σε βάρος του (μαθητή) . Ο καθηγητής τον απέβαλε από την αίθουσα, αλλά ο μαθητής αμφισβητούσε αυτό το δικαίωμα του καθηγητή. Το μεσημέρι ο μαθητής ἔξω από το γυμνάσιο προειδοποίησε , ενώπιον κι άλλων μαθητών, 'ότι αν τιμωρηθεί θα πρέπει να «εξηγηθούν». Αποτέλειωσε το λόγο του λέγοντας στον καθηγητή «πήγαινε νὰ μάθης πρῶτα τὴ δουλειά σου καὶ ὕστερα ναρθῇς στὸ γυμνάσιο»

Πράξη 22η/25-6-1928:Χαρακτηρισμός της διαγωγής τριών μαθητών ως κακή. Στην πράξη προστίθεται λεπτομερής αναφορά στον βίο και την πολιτεία των μαθητών αυτών, που δικαιολογεί τη μείωση της διαγωγής. Με επόμενη Πράξη αποφασίζεται η διαρκής αυτών από του γυμνασίου Χαλκίδας αποβολή, γιατί έχουν εξαχρειωθεί, απώλεσαν την όψη μαθητή και η παρουσία τους μπορεί να διαφθείρει και άλλους μαθητές. Το Υπουργείο επικυρώνει την απόφαση.

Πράξη 26η/10-6-1928: Χρηματικό βραβείο από τον Δήμο σε μαθήτρια επιμελή και με ήθος.

Σχολικό έτος 1928-1929

Πράξη 5/28-1-1929:Εξαήμερος αποβολή σε δυο μαθητές της Γ΄ τάξης γιατί μαζί με δυο άλλους «μη μαθητές» βιαιοπράγησαν κατά κάποιου στρατιώτου του Πεζικού Συντάγματος της Χαλκίδας, ενώ «έθεάθησαν παρὰ τοῦ ταγματάρχου κοῦ Π. καπνίζοντες καὶ βωμολοχοῦντες».

Πράξη 7η/28-3-1929:Τετραήμερος αποβολή σε μαθητή της γ΄ τάξης, γιατί παρενόχλησε στο δρόμο επανειλημμένως υπηρέτρια «κατασπιλώσας οὕτω τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ μαθητοῦ».

Πράξη 13η/9-7-1929:Χρηματικό έπαθλο από τον Δήμο σε μαθητή που διακρίθηκε για την επιμέλεια και την χρηστότητά του εντός και εκτός σχολείου.

Σχολικό έτος 1929-30

Πράξη 11η/11-11-1929:Πενθήμερη αποβολή σε μαθητή που χαρτόπαιζε και κάπνιζε σε καφενείο. Τριήμερη σε άλλον μαθητή, που ήταν παρέα με τον προηγούμενο, αλλά μόνον χαρτόπαιζε και δεν κάπνιζε. Αυτός ο δεύτερος λίγο αργότερα (18 -1-1930) θα τιμωρηθεί για το ίδιο παράπτωμα της χαρτοπαιξίας με πενθήμερη αποβολή.

Πράξη 12η/16-11-1929:Οκταήμερος αποβολή σε μαθητή της ΣΤ΄ τάξης, που ράπισε επανειλημμένα συμμαθητή μέσα στον δρόμο άνευ αιτίας. Με την ίδια Πράξη επιβάλλεται σε μαθητή της Ε΄ τάξης η ίδια ποινή, γιατί μπροστά στον γυμνασιάρχη αποκάλεσε ψεύτη τον καθηγητή της Γυμναστικής που τον είχε καταγγείλει «ἐπὶ ἀνευλαβείᾳ».

Πράξη 16η/13-3-1930:Τριήμερος αποβολή σε μαθητή που στο μάθημα των Γαλλικών , ενώ διατάχθηκε από τον καθηγητή να σταθεί όρθιος, δεν υπάκουσε αλλά βγήκε από την αίθουσα αυθαιρέτως και με τρόπο «ἀπάδοντα εἰς μαθητὴν». Θύμα της περιστασης άλλος μαθητής, που ρωτήθηκε για το όνομα του προηγούμενου μαθητή, και αυτός απάντησε «μετά εἰρωνείας» ότι δεν το γνωρίζει.

Πράξη 18η/13-5-1930:Τρεις μαθητές της Ε΄ τάξης τιμωρούνται με αποβολές οκτώ, έξι και τριών ημερών, γιατί ο ένας έγραψε βδελυρές αισχρολογίες στο μάθημα των Φυσικών σε σημείωμα, ο άλλος το κυκλοφόρησε και ο τρίτος με επιμονή ζητούσε να του το δώσουν να το διαβάσει.

Πράξη 22η/7-7-1930: Χρηματικό βραβείο 2.500 δραχμών από το Δημοτικό Συμβούλιο σε μαθητή.

Σχολικό έτος 1930-1931

Πράξη 50η/ 17-10-1931:Τιμωρείται ο μαθητής Ν.Μ. με δια παντός αποβολή από το σχολείο και διαγωγή κακή, γιατί έβαλε καρφίδα επί του καθίσματος του καθηγητή των Θρησκευτικών και στην απολογία του ήταν αυθαδέστατος.

Πράξη 51η/ 17-10-1931: τιμωρούνται με οκταήμερο αποβολή και διαγωγή καλή δυο μαθητές που γνώριζαν την ζαβολιά του προηγούμενου Ν.Μ. σε βάρος το θεολόγου και δεν τον εμπόδισαν. Επίσης οκταήμερη σε μαθητές που παρεμπόδισαν τον επιμελητή να καθαρίσει την έδρα μετά από πείραμα από τα απολείμματα κρυστάλλων , ώστε να γελάσουν, όταν ο καθηγητής θα ακουμπούσε τα χέρια του στην έδρα. Ο επιμελητής εισπράττει τριήμερη αποβολή για την "ἀσύγγνωστον ἀμέλειαν ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν καθηκόντων του".

Το θέμα απασχολεί τον Σύλλογο Διδασκόντων στην 55η Πράξη (19-11-1931) που καλείται, κατόπιν αιτήσεως και γονιού, να επανεξετάσει το θέμα της δια παντός αποβολής του μαθητή. Ο ΣΔ εμμένει στην αρχική του απόφαση.

Πράξη 53η/28-10-1931: Οι μαθητές της έκτης τάξης Β.Σ. και Χ.Α. συμπλέκονται έξω από το γαλακτοπωλείο Λούζεβιτς ,μέσα στο δρόμο αλληλογρονθοκοπούνται και κυλιούνται κατά γης δαγκώνοντας ο ένα στον άλλον. Επειδή "κατεξηυτέλισαν έαυτούς, κατερράκωσαν τὸ οἰκογενειακόν των ὄνομα, προεκάλεσαν τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ συρρεῦσαντος πλήθους καὶ κατεσπίλωσαν τὴν μαθητικὴν τιμὴν", τους επιβάλλεται 7ήμερος αποβολή.

Πράξη 57η/16-1-1932: Δυο μαθητές της Δ' τάξης αποβάλλονται επί τριήμερο, γιατί πήραν μέρος σε ποδοσφαιρικές συναντήσεις κατά τις διακοπές των Χριστουγέννων, αν και υπήρχε ρητή απαγόρευση του γυμνασιάρχου.

Πράξη 58η/ 1-3-1932:Ομοβροντίες αποβολών: 1/ στους Μπ.Π. και Δ.Δ. επτά μέρες για ανοίκειο συμπεριφορά και αυθάδεια στον καθηγητή σε ώρα μαθήματος, 2/ τριήμερη στον Πρ.Α., γιατί κάπνιζε καταμεσής του δρόμου ,3/στον Χ.Λ. πενθήμερη, γιατί "ἐσφαίριζε ἐν καφενείῳ" και στον Κ.Ν. το ίδιο γιατί ήταν μαζί του, 4/ εφτά μέρες στον Β.Κ. διότι “ ἐθεάθη καπνίζων καὶ σφαιρίζων ἐν καφενείῳ".

“ἐσφαίριζε ἐν καφενείῳ” και στον Κ.Ν. το ίδιο, γιατί ήταν μαζί του, 4/ εφτά μέρες στον Β.Κ., διότι “ ἐθεάθη καπνίζων και σφαιρίζων ἐν καφενείῳ”.

Σχολικό έτος 1932-1933

Πράξη 84η/ 29-10-1932: Μαθητικός Κανονισμός Συμπεριφοράς.

πράξη 85η/9-11-1932 :σε εφαρμογή του κανονισμού δίνεται αρμοδιότητα στον γυμνασιάρχη να τιμωρεί με αποβολή μέχρι επτά ημερών. Επιπλέον, τίθεται θέμα αναπροσαρμογής επιβαλλόμενης ποινής σε μαθητή για απείθεια και αυθάδεια προς καθηγήτρια σε εκδρομή , επί το αυστηρότερο.

Η μητέρα του αναφερόμενου μαθητή, οργισμένη, εισβάλλει στην τάξη.

Πράξη 86η/12-11-1932: Επτά μέρες στον μαθητή Κ.Β της ΣΤ' τάξης, ο οποίος καταγγέλθηκε προφορικά και εγγράφως ότι φέρθηκε αναιδώς και υβριστικά στα αστυνομικά όργανα που επιχείρησαν να τον απομακρύνουν από κομμουνιστική συγκέντρωση.

Πράξη 88η/15-12-1932:τετράήμερο αποβολή σε μαθητή που κάπνιζε.

Πράξη 89η/9-1-1933: μαθητής που πολλές φορές έδωσε αφορμή, διατάραξε την τάξη του σχολείου συνεννοούμενος μετά εξωσχολικών αγιοπαίδων, στα μαθηματικά άναψε τσιγάρο να καπνίσει: οκταήμερος αποβολή.

Πράξη 90η/10-1-1933:εξαήμερη αποβολή σε δυο μαθητές που αυθαδίασαν σε καθηγητές και αυτό θεωρείται τεκμήριο ότι ευνόησαν την αδικαιολόγητον ομαδική αποχή από το μάθημα των ελληνικών.

Πράξη 91η/11-1-1933:Ο Σύλλογος καλείται με διαταγή του Υπουργείου να αναθεωρήσει απόφασή του για μείωση διαγωγής σε μαθητή που έχει πάρει απολυτήριο. Ο Σύλλογος δεν αναθεωρεί την

απόφασή του, γιατί ο μαθητής ήταν πολύ άτακτος όλη τη χρονιά , είχε πολλές απουσίες και είχε πετροβολήσει και βρίσει τέσσερις καθηγητές. Επιπλέον, η απόφαση θα αποτελέσει ένα παιδαγωγικό μάθημα για την μαθητιώσα νεολαία και θα την συγκρατήσει από ολισθηρό κατήφορο.

Πράξη 92η/11-1-1933: Μαθητής αποβάλλεται δια παντός από το γυμνάσιο, γιατί δημιούργησε επεισόδιο, όταν επεχείρησε ο καθηγητής των ελληνικών να τον απομακρύνει από την αίθουσα (ωριαία αποβολή), γιατί έκανε φασαρία. Αρνήθηκε να βγει κι ,όταν ο καθηγητής τον πίεσε , τον έβρισε με βαρείς χαρακτηρισμούς, έβρισε τα θεία και κινήθηκε απειλητικά προς τον καθηγητή, που χρειάστηκε την παρέμβαση των συμμαθητών για την απομάκρυνσή του. [με την Πράξη 132/11-1-1934 ο Σύλλογος εμμένει στην απόφασή του για αποβολή από του γυμνασίου Χαλκίδας του συγκεκριμένου μαθητή και απορρίπτει την αίτηση του κηδεμόνα του για αναθεώρηση της απόφασης του Συλλόγου. Θεωρείται το παράπτωμα βαρύ και ότι "θα ήχησε κακῶς στους ἄλλους μαθητὰς ἢ ἐπαναφορά"] .

Πράξη 94η/ 27-1-1993:Μαθητής αποβάλλεται οκτώ μέρες μετά από έγγραφο της αστυνομίας, όπου αναφερόταν ότι ο μαθητής μαζί με άλλους τα μεσάνυχτα της 24ης του μηνός «περιεφέρετο ἐν εὐθυμία τελῶν».

Πράξη 95η/ 9-2-1993: Μαθητής εθεάθη να αντιγράφει στις εξετάσεις και απείλησε τον καθηγητή του,που προσπάθησε να πάρει το σκονάκι. Ο μαθητής επιτέθηκε στον καθηγητή, τον εξύβρισε, γρονθοκόπησε άλλο μαθητή που προσπάθησε να τον εμποδίσει, και έπειτα ο ταραξίας μαθητής περιέλουσε τον καθηγητή με μελάνι. Ο Σύλλογος καθηγητών θεωρεί ότι αυτό είναι αποτέλεσμα μιας χρόνιας ψυχικής διαφθοράς πολλών μαθητών του σχολείου και για αυτό αποβάλλει τον μαθητή δια παντός και χαρακτηρίζει τη διαγωγή ως κακή.

Πράξη 99η/ 30-3-1933:Μαθητής αρνήθηκε να εξέλθει από την αίθουσα, όταν τιμωρήθηκε με αποβολή και δήλωσε στον γυμνασιάρχη ότι δεν αναγνωρίζει τη ποινή. Ο γυμνασιάρχης κάλεσε την αστυνομία για να τον απομακρύνει και ο Σύλλογος αποφάσισε να τον αποβάλλει για όλη την χρονιά από το σχολείο και να χαρακτηρίσει τη διαγωγή του κακή, επειδή πολλές φορές είχε απασχολήσει με τη διαγωγή του, που οδηγούσε σε αναρχία και κατάργηση των σχολικών νόμων.

Πράξη 100η/5-4-1933:Πολλές ποινές μικρότερες ή μεγαλύτερες αποβολές για χαρτοπαιξία μαθητών ή για αυθάδεις συμπεριφορές. Αξιοσημείωτη η παρέμβαση καθηγητή Μαθηματικών υπέρ μαθητή , να μην τιμωρηθεί αλλά να κληθεί στο γραφείο για να λάβει συμβουλές από τον Γυμνασιάρχη, για τελευταία φορά.

Πράξη 107/ 1-7-1933: Χαρακτηρισμός διαγωγής μαθητή ως επιμόρφου γιατί ,αφού είχε αποκλεισθεί από τις εξετάσεις καθώς δεν είχε ανανεώσει την εγγραφή του το β΄ και γ΄ τρίμηνο, εκστόμισε διάφορες αισχρολογίες κατά του γυμναστή , όταν τον συνάντησε. Ο καθηγητής μάλιστα συνόδευε τις αδερφές του.

Του μαθητή Κ.Γ. επίσης χαρακτηρίζεται η διαγωγή ως επίμορφος, γιατί εξύβρισε και απειλούσε τον γυμναστή μαζί με άλλους εξωσχολικούς, σε κεντρικό σημείο της πόλης, στο καφενείο Παλirroια, μπροστά σε πλήθος κόσμου."Ποῦ θὰ μοῦ πᾶς, θὰ τὸ πληρώσεις αὐτό, ποὺ ἔκαμες, νὰ τὰ βάνεις μαῦρα ἀπὸ τώρα".

Πράξη 109/ Ιούλιος 1933:Μαθητής παρακολουθούσε μαθητές, που χαρτόπαιζαν σε καφενείο, και τιμωρήθηκε με τριήμερη αποβολή. Μαθητής χαστούκισε συμμαθητή του επειδή του έκανε παρατήρηση, διότι διάβαζε εφημερίδα εντός της τάξης. Τιμωρήθηκε με επταήμερη αποβολή.

Σχολικό έτος 1933-1934

Πράξη 126/14-11-1933:Επιβάλλεται ποινή αποβολής επτά ημερών σε μαθητή της Δ΄ τάξης ο οποίος χτύπησε ελαφρά στο κεφάλι συμμαθητή του αναίτια. Σημειώνεται ότι θα ενημερωθεί ο κηδεμόνας του μαθητή για τη συμπεριφορά του.

Πράξη 128/30-11-1933: Επτά ημέρες σε μαθητή της Β΄ τάξης ο οποίος σε ώρα μαθήματος συνεννοείτο με άγνωστο, ο οποίος είχε πλησιάσει στο παράθυρο. Στις παρατηρήσεις του διδάσκοντος έδειξε απείθεια και με δυσκολία βγήκε από την τάξη, όπως τον διέταζε ο καθηγητής του. Προβλέπεται ενημέρωση του κηδεμόνα.

Πράξη 130/12-12-1933: Ο Σύλλογος συζητά και αποφασίζει για το θέμα των κομμουνιστών μαθητών και την εποπτεία τους προς αποφυγή της εξαπλώσεως του κακού με αφορμή τις προκηρύξεις της νεολαίας του ΚΚΕ που συνελέγησαν στο προαύλιο του γυμνασίου.

Επίσης συζητούν για τηλεγράφημα ,που στάλθηκε στο Υπουργείο Παιδείας με πρωτοβουλία μαθητών για διακοπή των μαθημάτων λόγω της οστρακιάς. Το Υπουργείο απαιτεί με έγγραφό του (13490) την επίπληξη των μαθητών για το διάβημά τους. Ο Σύλλογος αποφασίζει να ερευνήσει τον πρωταίτιο, που σύνταξε το τηλεγράφημα, και να τον επιπλήξει ενώπιον του Συλλόγου. Καθηγητής διαφωνεί με την ποινή, επιθυμεί μεγαλύτερη τιμωρία για τους δέκα-δεκαπέντε συντάκτες της επιστολής, καθώς θεωρεί την πράξη τους αναρχική και ότι δεν αντιπροσωπεύουν την πλειοψηφία των μαθητών. [Το τρίτο θέμα για την έκδοση φιλολογικής εφημερίδας απορρίπτεται με το σκεπτικό ότι οι μαθητές πρέπει να ασχολούνται με τα μαθήματά τους].

Πράξη 131/22-12-1933:Ο Σύλλογος αποφασίζει τη μείωση της διαγωγής επτά μαθητών σε καλή, οι οποίοι αντιδρούν στην απαγορευτική διαταγή του περί Καλάνδων, με απρεπείς και απαξιωτικές φράσεις "μεις θα κάμωμεν ὅ,τι θέλωμεν, τί τὸ περάσαμε ἐδῶ μέσα", "δὲ θὰ κάνει ὁ καθένας ὅ,τι θέλει", "οἱ παληάνθρωποι".

Πράξη 132/11-1-1934: έγκριση του περσινού κανονισμού και απόφαση για αυστηρή εφαρμογή του. Επιπλέον, κάθε βδομάδα επιτροπή δυο-τριών καθηγητών θα περιέρχεται διάφορα κέντρα ή απόκεντρα καφενεία κλπ για την επίβλεψη της εξωσχολικής ζωής των μαθητών.

Πράξη 133/13-1-1934:Μαθητής αντί να παρακολουθεί το μάθημα των γαλλικών περιφερόταν και έκανε θόρυβο στους διαδρόμους. Εφτά ημέρες η επιβληθείσα ποινή.

Πράξη 134/16-1-1934: Αποβολές πολυήμερες σε μαθητές που εθεάθησαν σε καφενεία και δεν χαιρέτησαν τον καθηγητή τους.

Πράξη 135/22-1-1934: Παρόμοια υπόθεση : μαθητής έπαιζε τάβλι σε καφενείο νυχτερινή ώρα. Πενθήμερη η αποβολή.

Πράξη 136/ 22-1-1934: Αποβάλλει οχτώ μέρες μαθήτρια της Δ΄ τάξης, η οποία κατά τη διάρκεια του μαθήματος σε ιδιαίτερο σημειωματάριο σημείωνε φράσεις αναφερόμενες στον "έρωτικόν της

βίον πολὺ ἐπιληψίμους" ὅπως "θὰ πάω στὸ δωμάτιό του".Στο σημειωματάριο που κατασχέθηκε, υπήρχε και κρυπτογραφημένο λεξικό ερωτικό. Ο Σύλλογος αποφασίζει να μην κοινοποιήσει την περίπτωση, αλλά να κληθεί ο πατέρας της για να λάβει γνώση και να του γίνει σύσταση να τη σταματήσει από το Γυμνάσιο.

Στην ίδια πράξη αποβάλλεται μαθητής πέντε μέρες, γιατί ἑθεάθη ὑπὸ καθηγητοῦ εἰς χοροδιδασκαλεῖον᾽᾽.

Πράξη 137/31-1-1934: Συστήνεται επιτροπή αποτελούμενη από τον γυμνασιάρχη, τον υποδιευθυντή και έναν καθηγητή για να διεξαγάγει ανακρίσεις μετά τη σύλληψη από την αστυνομία δύο κομμουνιστών μαθητών. Η ανάκριση θα γίνει στο Γυμνάσιο μόλις σταλεί το πόρισμα της αστυνομίας και η δικογραφία.

Επίσης αποβάλλονται επτά μέρες τρεις μαθητές που, αντί να πάνε στην αίθουσα για τα μαθήματά τους, έγιναν αντιληπτοί να είναι στο απέναντι του γυμνασίου καφενείο. Επιπλέον, ένας μαθητής της Γ΄ τάξης, ο οποίος "ἐφωράθη εἰς χοροδιδασκαλεῖον ἀπόκεντρον", τιμωρείται με επταήμερη αποβολή.

Πράξη 138/ 6-2-1934: Η Πράξη αναφέρεται στο θέμα της τιμωρίας μαθητών καταγγελομένων υπό της διοικήσεως Χωροφυλακής Ευβοίας ως κομμουνιστών. Από τα έγγραφα φαίνεται ότι υπάρχουν και δρουν δυο κομμουνιστικοί μαθητικοί πυρήνες, των ομίλων της Εργατικής Βοηθείας και Κομμουνιστικής Νεολαίας με εννέα μέλη. Τα απτά τεκμήρια που αναφέρονται (εκτός από τις φωτογραφίες ή τις μαρτυρίες ότι έκαναν παρέα με γνωστό κομμουνιστή) είναι το σημείωμα, που κατείχε ο ένας μαθητής με κατανομή εργασιών του Ομίλου και κάποιο κρυπτογραφικό λεξικό και ο άλλος "κομμουνιστικὰς ἐρανικὰς κάρτας πρὸς διανομήν".

Το συμπέρασμα είναι πως κάποιοι συγκεκριμένοι από τους μαθητές συμμετείχαν στη σύνταξη της προκήρυξης, που σκορπίστηκε στο προαύλιο του σχολείου. Τέσσερις από την ομάδα που αρνούνται διαρρήδην την κατηγορία, δεν πείθουν. Η απόφαση για τους πέντε είναι να αποβληθούν δια παντός από το γυμνάσιο της Χαλκίδας και η διαγωγή τους να χαρακτηριστεί επίμομφη. Οι υπόλοιποι τέσσερις αποβάλλονται για ένα έτος από το σχολείο και η συμπεριφορά τους επίσης χαρακτηρίζεται επίμομφη.

Υπάρχει και μια σημείωση για έναν από τους πέντε ότι αποκήρυξε στην αστυνομία τα μέχρι τότε κομμουνιστικά του φρονήματα και ο υποδ/ντής ελπίζει να τύχει ευνοϊκής μεταχείρισης από το Υπουργείο. Κι άλλοι καθηγητές διατυπώνουν διάφορες γνώμες για τις επιβλητέες ποινές.

Πράξη 144/27-3-1934: Δυο μαθητές της Β΄ τάξης κατά την εκδρομή τους στις 23 Μαρτίου [στα Χάλια, ἑμεθύσθησαν καὶ παντοιοτρόπως ἐξετράπησαν ἐνώπιον τῶν καθηγητῶν των".

Πράξη 145/30-3-1934: επταήμερος αποβολή σε μαθητή που έδειξε αδιαφορία, απείθεια και αυθάδεια λέγοντας "τί λές, ρέ!" σε καθηγητή που του έλεγε να μπει στην τάξη για το μάθημα.

Πράξη 146/16-5-1934: Ο Σύλλογος, αφού συζήτησε για την οργάνωση των γυμναστικών επιδείξεων, συζήτησε δια μακρών για τα προληπτικά μέτρα κατά του κομμουνισμού και αποφάσισε

την άγρυπνο παρακολούθηση των φερομένων ως κομμουνιστών μαθητών, δεκτεσσάρων τον αριθμό, χωρίς κάποια άλλη ποινή.

Πράξη 151/27-6-1934:Κοσμία η διαγωγή σε τριάντα δύο μαθητές, εκ των οποίων τρεις μαθήτριες. Δεκαοχτώ με χαρακτηρισμό “καλή”. Τέσσερις με επίμορφο. Όλα χωρίς αιτιολόγηση.

Πράξη 153/7-7-1934:Έξι καθηγητές ζητούν να μειωθεί σε κοσμία -κι αυτό λίαν επιεικώς- η διαγωγή μαθήτριας, η οποία είναι κόρη του υποδιευθυντή του σχολείου και πολύ άτακτη. Η μαθήτρια στο διάλειμμα έχυσε τόσο νερό μέσα στην αίθουσα, ώστε αναγκάστηκε ο καθηγητής να μην μπει στην αίθουσα. Δημιουργήθηκε μεγάλος θόρυβος στο σχολείο και τιμωρήθηκε η μαθήτρια με τριήμερη αποβολή από τον Δ/ντή. Επίσης η ίδια μπροστά σε άλλους καθηγητές και μαθητές φέρθηκε απρεπέστατα, σχεδόν τον έβρισε.

Σχολικό έτος 1934-1935

Πράξη 168/ 12-12-1934: Επτά ημέρες αποβολή σε δυο μαθητές, που αυθαδίασαν σε καθηγητή ο οποίος τους παρατήρησε στο διάλειμμα ότι δεν πρέπει να σφυρίζουν.

Πράξη 169/ 7-11-1934: Μέτρα αντιμετώπισης των απουσιών. Να φέρνουν οι απουσιάζοντες μαθητές τους γονείς ή κηδεμόνες στο σχολείο. Σε υποτροπή τους να τιμωρούνται με αποβολή. Επίσης απόφαση να μην επιτρέπεται στους μαθητές να περιφέρονται μετά τις 8μμ ή τις 9:30, το Σάββατο. Συζητούν και το έγγραφο του Υπουργείου για τους κομμουνίζοντες μαθητές.

Πράξη 172/ 5-12-1934: Τιμωρείται ένας μαθητής για σοβαρή απείθεια προς τον διδάσκοντα σχολικό ιατρό το μάθημα της Υγιεινής (6 ημέρες αποβολή) και ο άλλος επειδή κράτησε τα χέρια του σχολικού γιατρού, που θέλησε να τιμωρήσει τον απείθαρχο (4 ημέρες αποβολή)

Πράξη 173/ 11-12-1934:Δύο μαθητές αφορά αυτή η Πράξη. Ο πρώτος κάπνιζε στο θέατρο και, όταν παρουσιάστηκε στον Σύλλογο για απολογία, αυθαδίασε λέγοντας "νὰ ἴδωμεν ποῦ θὰ πάει αὐτό". Ο δεύτερος απουσίαζε αδικαιολόγητα και καθόταν σε καφενείο. Οχτώ και τέσσερις μέρες αποβολής για τον καθένα αντίστοιχα.

Πράξη 174/12-12-1934:Ο μαθητής, που είχε τιμωρηθεί με τετραήμερο αποβολή με την προηγούμενη πράξη, κατά την ανακοίνωση της ποινής του δείχνει μεγάλη και σοβαρή απείθεια, καθώς ενώπιον των άλλων μαθητών είπε χλευαστικά "τί θὰ μοῦ κάνεις...βάρα πάρολι κ.ά.⁸". Δήλωσε ότι δεν τον ενδιαφέρει το σχολείο, αδιαφορεί για την όποια τιμωρία και τέλος ότι δεν είναι μαθητής. Η αιτία του ελέγχου που του είχε γίνει την προηγούμενη φορά, ήταν η αδικαιολόγητη απουσία και σύχναση σε καφενείο. Ο Σύλλογος αποφασίζει την αποβολή του από το Γυμνάσιο για το τρέχον σχολικό έτος και την διαγωγή του χαρακτηρίζει, κατά πλειοψηφία, ως κακή. Η απόφαση στηρίζεται σε ένα εκτεταμένο σκεπτικό. Πρώτα, η φοίτησή του από την αρχή της χρονιάς δεν είναι τακτική. Συστηματικά περιφρονεί το σχολείο παρασυρμένος από εξωσχολικούς. Ο ίδιος ο πατέρας του δηλώνει απελπισμένος από την κατάσταση του γιού. Υπάρχουν επιπλέον σοβαρές υπόνοιες ότι "πρόκειται περὶ μεθητοῦ χασισοπότου". Συμπληρώνεται η αιτιολόγηση ότι "πολλαὶ πληροφορίες φέρουσιν αὐτὸν ἐμφορούμενον κομμουνιστικῶν θεωριῶν, τῶν ὁποίων αὐτόχρημα ἐκδήλωσιν

⁸ Πάρολι: μάλλον: παρολί ουδέτερο, άκλιτο. Σημαίνει στοίχημα, που μεταφέρεται από την πρώτη ιπποδρομία στην δεύτερη και πολλαπλασιάζεται από τη μία στην άλλη (ιπποδρομία). Ίσως να χρησιμοποιείται από τον μαθητή ως αργκό

ἀποτελεῖ ἢ ὥς ἄνω πρὸς τὸν Διευθυντὴν γιὰ Σχολεῖο ἀσύγγνωστος συμπεριφορὰ τοῦ μαθητοῦ τούτου". Ἀλλωστε μια ἐκθεση τοῦ μαθητῆ "ὅλως ἀπαισιοδόξου καὶ κομμουνιστικῆς χροιάς"(!) ἐνισχύουν τὶς υποψίες.

Πράξη 176/ 23-1-1935: Στὸ πρῶτο μέρος ἡ Πράξη καθορίζει τὰ τοῦ εορτασμοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. Στὴ συνέχεια ἔχει διακριτὲς δύο υποθέσεις ἀποβολῶν. Ἡ πρώτη ἀφορὰ πέντε ἀγόρια -τὰ ὀνόματά τους ἔχουν ἀναφερθεῖ καὶ σὲ προηγούμενες Πράξεις- τὰ ὁποῖα τιμωροῦνται με ὀκταήμερη ἀποβολή, καθὼς ἐγέναν ἀντιληπτοὶ σὲ καφενεῖο "παίζοντες σφαιριστήριον μετὰ ἐξωσχολικῶν στοιχείων". Ἡ δεύτερη ἀφορὰ δύο κορίτσια τῆς ΣΤ΄ τάξης, διότι συχνάζουν "εἰς πιλοποιεῖον θεωρούμενον ὡς κομμουνιστικὸν κέντρον". Εἶναι λοιπὸν ὑποπτεῖς γιὰ κομμουνίστριες. Ἀλλωστε εἰδικὰ γιὰ τὴ μία ὁ Σύλλογος ἔχει "πολλὰ ράματα γιὰ τὴ γούνα της" : εἶχε πεῖ ἄλλοτε ὅτι "οἱ ποινὲς καὶ ἀποβολὲς εἶναι τὰ ὅπλα τῶν ταπεινῶν". Επίσης, παρὰ τὶς συστάσεις, συναναστρέφονται "ὠρισμένους μαθητὰς" ὅτι ἐτσι δίνουν ἀφορμὴ νὰ λέγονται πολλὰ σὲ βάρος τους. .

Πράξη 179/14-2-1935: Επιδβάλλει ὁ Σύλλογος τὴν ποινὴ τῆς διαρκoῦς ἀποβολῆς ἀπὸ τὸ σχολεῖο σὲ μαθητὴ τῆς ΣΤ΄ τάξεως, ὁ ὁποῖος ἀποπειράθηκε νὰ ἀντιγράψει στὸ διαγώνισμα τῆς Κοσμογραφίας ἀπὸ "σκονάκι", ἐνὼ συμπεριφέρθηκε ἀπρεπῶς κατὰ τὸ διαγώνισμα τῶν Μαθηματικῶν σὲ καθηγητὴ, ποὺ δὲν τοῦ ἀφῆνε ευκαιρία νὰ ἀντιγράψει καὶ ,ὅταν ἐβγάλε "ἐκ τῶν θυλάκων τοῦ ἐπιδεικτικώτατα σχετικὸ σημεῖωμα μὲ τὰ δεδομένα ζητήματα", δὲν τὸ ἔδινε στὸν ἐπιτηρητὴ ἀλλὰ τὸ ἐσκίσε κομματάκια εἰρωνευόμενος. Στὴ συνέχεια , κι ἐνὼ ὁ ἐπιτηρητὴς τοῦ ζήτησε νὰ παραδώσει τὸ γραπτὸ τοῦ ἀντιστεκόταν, ὁ μαθητὴς τὸν καθύβρισε με βαριὲς κουβέντες (ἐβρίσε τὰ Θεῖα) καὶ κινήθηκε ἀπειλητικὰ με τὸ μελανοδοχεῖο νὰ χτυπήσει τὸν καθηγητὴ, πράγμα ποὺ παρεμποδίστηκε ἀπὸ συμμαθητὴ. Ὁ Σύλλογος λαμβάνοντας ὑπόψη ὅλα τὰ παραπάνω καὶ ὅτι "κατὰ γενικὴν ἀντίληψιν εἶναι φύσεως κακῆς καὶ μαθητὴς ὅστις ἐφοῖτα ὅλως ἀτάκτως" ἐπιδβάλλει τὴν προαναφερόμενη ποινὴ . Ζητᾷ καὶ τὸ Υπουργεῖο νὰ ἐγκρίνει τὴν πράξη τοῦ Συλλόγου γιὰ παραδειγματισμὸ καὶ τῶν ἄλλων μαθητῶν ἐνώπιον τῶν ὁποίων "ἐβλασφημήθηκαν τὰ Θεῖα, περιεφρονήθη τὸ Σχολεῖον καὶ ἐξυβρίσθη καθηγητὴς".

Με τὴν ἴδια Πράξη τιμωρεῖται με μηνιαία ἀποβολὴ μαθητὴς τῆς Γ΄ τάξης, γιὰτὶ ἐσκίσε τὴν κόλλα κατὰ τὸ διαγώνισμα τῶν Τεχνικῶν κατεἰρωνευόμενος τὸ μάθημα με τὴ φράση "ἀπὸ τὴν ἰχνογραφία θὰ σωθῶ". Με δεύτερη Πράξη (180ῆ) τὴν ἴδια μέρα ἐπιδβάλλονται μικρότερες ἀποβολὲς καὶ σὲ ἄλλους μαθητὲς ποὺ προσπάθησαν νὰ ἀντιγράψουν στὸ μάθημα τῆς Φυσικῆς ἢ ἔδειξαν ἀπρεπὴ συμπεριφορὰ.

Πράξη 182/ 18-3-1935:Μια πολὺ ἀναλυτικὴ Πράξη ἀφορὰ τὸν μαθητὴ Μπ.Γ. , ποὺ εἶχε ἀποβληθεῖ ἀπὸ τὸ Γυμνάσιο Χαλκίδας κατὰ τὸ σχ. ἔτος 1932-33. Ὁ μαθητὴς ἤδη ἀπὸ τὴν ἐγγραφὴ τοῦ δημιούργησε θέματα κι ἔδωσε ἀφορμὲς με ἀπρεπεῖς συμπεριφορὲς νὰ "εἰσπράξει" πολλὲς ἀποβολὲς μίας ἕως ἑξὶ ἡμερῶν. Ὁ Σύλλογος ἐπιδβάλλει τὴν ποινὴ τῆς ἀποβολῆς ἀπὸ τὴν Σχολὴν Μ. Ἐκπαιδευσεως Χαλκίδος γιὰ τὸ τρέχον σχολικὸ ἔτος καὶ ἡ διαγωγὴ τοῦ χαρακτηρίζεται ἐπίμορφος.

Στὴν ἴδια Πράξη ἄλλος μαθητὴς με τὴ αὐθάδη συμπεριφορὰ τοῦ στὸ μάθημα τῶν Γαλλικῶν τιμωρεῖται με δεκαπενθήμερη ἀποβολὴ καὶ ἡ συμπεριφορὰ χαρακτηρίζεται ὡς καλὴ.

Πράξη 186/10-5-1935: Μαθητὲς τῆς Ε΄ τάξης δημιούργησαν διατάραξη στὸ μάθημα τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν φέρνοντας στὴν τάξη τὸ προσκεφάλι καναπέ ποὺ βρισκόταν στὴν εἴσοδο τοῦ Γυμνασίου καὶ μάλιστα ὁ ἓνας τοὺς καθόταν πάνω τοῦ. Πέντε μέρες ἀποβολή.

Σχολικό έτος 1935-1936

Πράξη 3^η/8-11-1935: Τέσσερις μαθητές αποβάλλονται για τέσσερις μέρες, επειδή σε συμβουλή καθηγητή να κατεβαίνουν στην αυλή στα διαλείμματα και να μην κάνουν φασαρία μέσα στην αίθουσα, αυτοί έδειξαν τάση αποδοκιμασίας.

Πράξη 4^η/9-11-1935: Εφτά ημέρες αποβολή σε μαθητή της Τρίτης τάξης για ανοίκειο συμπεριφορά σε καθηγητή (χωρίς λεπτομέρειες)

Πράξη 5^η/14-11-1935: Η Πράξη έχει τρία υποθέματα. Το πρώτο αφορά την περίπτωση μαθητή (Λ.Λ.), που είχε τιμωρηθεί με διαρκή αποβολή το έτος 1933-34 και διαγωγή επίμορφο για τις κομμουνιστικές του ιδέες. Τώρα, μετά από εμπιστευτικό έγγραφο της Χωροφυλακής με το οποίο δηλώνεται ότι απέβαλε αυτές τις ιδέες και εκδήλωσε μετάνοια έμπρακτη δίνοντας πολύτιμες πληροφορίες στο Αστυνομικό Τμήμα Χαλκίδας, αίρεται η ποινή της διαρκούς αποβολής από το Γυμνάσιο και η διαγωγή αναβαθμίζεται σε κοσμία. Το δεύτερο θέμα αναφέρεται σε απόφαση για τη διεξαγωγή γραπτής δοκιμασίας στο μάθημα της ημέρας και στα μέτρα για την αποφυγή αντιγραφής. Το τρίτο θέμα αναφέρεται σε κανόνες που ορίζουν την εξωσχολική ζωή των μαθητών.

Πράξη 7^η/3-12-1935: Ο Σύλλογος τιμωρεί μαθητή της Τρίτης τάξης με τέσσερις μέρες αποβολή, γιατί είχε συμπεριφορά τέτοια που προκαλούσε το γέλιο των συμμαθητών του, ενώ άλλον της Ε' τάξης τον τιμωρεί με εφταήμερο αποβολή, γιατί ενόχλησε επανειλημμένως ιδιώτη και με τη συμπεριφορά του εξέθεσε το σχολείο.

Πράξη 8^η/4-12-1935: Τιμωρεί με εφτά και πέντε ημέρες τους πρωταιτίους μαθητές της έκτης τάξης της φασαρίας στο μάθημα των Θρησκευτικών. Αξιοσημείωτο που τέσσερις καθηγητές, οι οποίοι μειοψήφησαν, πρότειναν ποινή μηνιαίας και δεκαπενθήμερης αποβολής.

Πράξη 9^η/ 4-12-1935: Ποινή μηνιαίας αποβολής σε μαθητή της Στ' τάξης, ο οποίος στην παράκληση του καθηγητή να κατέβει στο προαύλιο γιατί για το μάθημα της Γυμναστικής υπολειπόταν ακόμη μισή ώρα, εκείνος απάντησε «έχων τὰς χεῖρας εἰς τὰ θηλάκιά του» με αυθάδεια: «γιατί μᾶς διώχνετε κ. καθηγητά, ξέρω γιατί μᾶς διώχνετε, ἂν μᾶς μαρτυρήσετε θὰ βάλωμε φωτιά καὶ θὰ κάψωμε τὸ Γυμνάσιο»! Ζητείται η επικύρωση της ποινής από το σεβαστό Υπουργείο.

Πράξη 12^η/9-1-1936: Διαρκής αποβολή και διαγωγή κακή σε μαθητή της Β' τάξης, ο οποίος σύμφωνα με έγγραφο της αστυνομίας συνελήφθη από αστυνομικό όργανο στις 22-12-1935, στις δέκα και μισή το βράδυ σε οίκο ανοχής έχοντας πάνω του παράνομα περίστροφο γεμάτο με πέντε σφαίρες! Ο μαθητής είχε μείνει από απουσίες το προηγούμενο σχολικό έτος και κατά το τρέχον σχολικό έτος δεν «έχει πατήσει πόδι» στο σχολείο.

Πράξη 13^η/16-1-1936: Εξαήμερη αποβολή σε μαθητή, ο οποίος στις 14 του μηνός σε νυχτερινή ώρα περιτριγύριζε κάτω από το δωμάτιο συμμαθήτριάς του φωνάζοντας και ειρωνευόμενός την. Και δεν ήταν η πρώτη και μόνη φορά που ενοχλούσε τη συμμαθήτριά.

Πράξη 14^η/ 23-1-1936: Πέντε ημέρες σε μαθητή ο οποίος συγκάλυπτε συμμαθητή του, που αντέγραφε.

Πράξη 15^η/20-2-1936: Έξι μέρες αποβολή σε μαθητή της ΣΤ΄ τάξης, ο οποίος σε παρατήρηση επιτηρητή καθηγητή κατά τη διεξαγωγή διαγωνίσματος παρεκτράπηκε λέγοντας τη φράση «έδω είναι Χαλκίδα» και σε άλλο διαγώνισμα αρνιόταν να παραδώσει το γραπτό του.

Πράξη 16^η/21-2-1936: Η Πράξη αφορά την αναιδή και απειλητική συμπεριφορά του μετανοήσαντα κομμουνιστή μαθητή κατά τη διάρκεια των απολυτήριων εξετάσεων. Σε μια περίπτωση αυτός «μὲ ὕφος ἀναιδὲς καὶ καπνίζων», όταν συνάντησε στον δρόμο την καθηγήτρια της Ωδικής εννόησε με τα λόγια και χειρονομίες πως, αν ο μαθηματικός δεν τον περάσει στις εξετάσεις, θα χειροδικήσει εναντίον του. Και άλλη φορά στις καθηγήτριες Ωδικής και Γυμναστικής ζήτησε, ενώπιον και εξωσχολικών, να πουν στη Γαλλικών να του δώσει εκ των προτέρων τα θέματα, όπως έκαναν και άλλοι σε άλλα μαθήματα, κατά τα λεγόμενά του.

Ο Σύλλογος ζητά από το Υπουργείο να διακόψει την εξέτασή του στο Γυμνάσιο Χαλκίδας και αυτή να διεξαχθεί στο Α΄ Γυμνάσιο Αθηνών, όπου φοιτούσε μετά την αποβολή του το σχολικό έτος 1933-34.

Πράξη 17^η/3-3-1936: Εφτά ημέρες αποβολή σε μαθητή της Ε΄ τάξης, ο οποίος στο μάθημα των Ελληνικών έδειξε, κατά τα γραφόμενα στο Πρακτικό, σοβαρά απείθεια λέγοντας «Δὲν κόβω τὰ μαλλιά μου, ἔτσι θέλω».

Πράξη 18^η/ 7-3-1936: Ο Σύλλογος αποφασίζει την παρακολούθηση των μαθητών, γιατί υπάρχουν ενδείξεις ότι τους προσεγγίζουν εξωσχολικοί για κομμουνιστική κατήχηση.

Πράξη 19^η/16-3-1936: Ο Σύλλογος αποφασίζει να διεξαχθούν ανακρίσεις για αποχή των μαθητών στις 11 Μαρτίου και καθορίζει τα της διεξαγωγής τους. Καταγράφονται τα γεγονότα με σημαντικές λεπτομέρειες: Ομάδα μαθητών ξεκίνησε το πρωί της 11^{ης} Μαρτίου απεργία και συμπარέσυρε τα $\frac{3}{4}$ των μαθητών της έκτης, το $\frac{1}{3}$ της πέμπτης, το $\frac{1}{2}$ της τρίτης και ελάχιστους της δευτέρας. Αίτιους θεωρεί τους κακούς μαθητές των μεγαλύτερων τάξεων, φοιτητές που ήρθαν από την Αθήνα, δημοσιεύματα σε εφημερίδες για απεργίες στην Αθήνα και επιπλέον ίσως να εμπλέκονται κομμουνιστές. Αυτά θα πρέπει να εξακριβωθούν με τις ανακρίσεις, που θα διενεργήσουν ομάδες καθηγητών.

Πράξη 20^η/ 14-3-1936: Αποτελεί συνέχεια της προηγούμενης και παρουσιάζει τα αποτελέσματα των ανακρίσεων. Την αντιπειθαρχική κίνηση σε αποχή θεωρεί ότι υποκίνησαν κάποιοι μαθητές και τα δημοσιεύματα για απεργίες του Τύπου. Έτσι: Τον μαθητή Π.Β. της έκτης τάξης τον αποβάλλει μέχρι τέλους του έτους, γιατί ήταν πολύ ενεργός στην αποχή. Μίλησε στους μαθητές, έκανε επιτροπές, συγκέντρωσε χρήματα τα οποία έδωσε σε δημοσιογράφο, συνετέλεσε να ληφθούν φωτογραφίες της απεργίας των μαθητών, οι οποίες δημοσιεύθηκαν στην εφημερίδα «Ανεξάρτητος» και συνέταξε σχέδιο τηλεγραφήματος. Τον μαθητή της έκτης Σπ. Σπ, τιμωρεί με αποβολή ενός μήνα γιατί, αν και παρέμεινε την πρώτη ώρα στο σχολείο, αφού τον είχε ορίσει υπεύθυνο ο διευθυντής, τη δεύτερη πήδηξε από το παράθυρο και ««μετέβη εἰς τὸν κύκλον τῶν συναθροισθέντων μαθητῶν ἔνθα προέτρεψεν αὐτὸς εἰς ἐξακολούθησιν τῆς ἀποχῆς» .

[Πράξη 64^η/13-2-1937 Ο Σύλλογος εξετάζει αίτημα διαβιβασθέν διά της Νομαρχίας να βελτιωθεί η διαγωγή του Π.Β., που είχε κατά την απόλυσή του χαρακτηριστεί ως «καλή». Ο Σύλλογος δεν αλλάζει την κρίση του, γιατί τα παραπτώματα του μαθητή δεν μπορούν να αποδοθούν σε αταξία

λόγω νεανικής ζωηρότητας, αλλά είναι βαριά και συστηματικά. Εκτός της ποικιλότροπης εμπλοκής του στην απεργία των μαθητών, επέδειξε αναιδή συμπεριφορά κατά τη διενέργεια των διαγωνισμών προσπαθώντας να αντιγράψει, ενώ παρενόχλησε επανειλημμένα στο δρόμο και χλεύασε με σκωπτικά παρωνύμια καθηγητή . Ο Σύλλογος θεωρεί ότι έχει τη νομική και ηθική υποχρέωση να πληροφορεί τα ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα και κρατικές υπηρεσίες για το ήθος των εκάστοτε απολυόμενων μαθητών, ώστε ευχερέστερα να γίνεται η επιλογή και χρησιμοποίηση των αρίστων στοιχείων]

Σε άλλους μαθητές επιβάλλει τιμωρία τριών ως επτά ημερών. Σε όλους τροποποιείται επί το χείρον η διαγωγή.

Πράξη 22^η/26-3-1936:Εφτά μέρες αποβολή σε μαθητή, ο οποίος δεν προσήλθε στο μάθημα των Λατινικών, αλλά από το παράθυρο πέταγε φλούδες φρούτων.

Πράξη 31^η/27-6-1936:Αφορά τον χαρακτηρισμό διαγωγής μαθητών. Σε εννιά μαθητές η διαγωγή χαρακτηρίζεται «καλή», γιατί η συμπεριφορά τους κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους ήταν ανάρμοστη. Σε ένα μαθητή τη χαρακτηρίζει «επίμομφη», γιατί στη διάρκεια της χρονιάς είχε αποβληθεί, αλλά και γιατί μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων των εξετάσεων έριξε πέτρες στο προαύλιο και έσκισε την πινακίδα των αποτελεσμάτων της τάξης του.

Τέλος σε έναν μαθητή της έκτης τάξης κατά το σχολικό έτος 1934-35, αναβαθμίζεται η διαγωγή του από κοσμία σε κοσμοιότητα, κατόπιν αιτήσεώς του και επισημειωματικής διαταγής του Υπουργείου, καθώς ο μαθητής είχε ματαμεληθεί για τα παραπτώματά του και εξαρτάται η σταδιοδρομία του στο «στρατιωτικόν στάδιον».

Πράξη 33^η/3-7-1936: Σύμφωνα με το άρθρο 24,εδαφ.2 της 5/6/1935 διατάγματος χαρακτηρίζεται η διαγωγή δύο μαθητών της ΣΤ΄ τάξης ως «καλή», ενός ως κοσμία και ενός ακόμη ως επίμομφη. Όλοι ήταν αναμειγμένοι στην απεργία των μαθητών και είχαν δείξει ανάγωση συμπεριφορά κι άλλοτε. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει ότι στην αιτιολόγηση αναφέρει ότι δυο από αυτούς είχαν καταθέσει κακοβούλως ψεύδη στην Αστυνομία σε βάρος καθηγητή , γεγονός που θα μπορούσε να επιφέρει σε αυτόν σοβαρές συνέπειες. Προφανώς αναφέρεται στις ανακρίσεις που έγιναν για την απεργία των μαθητών στις 11 Μαρτίου.

Σχολικό έτος 1936-1937

Πράξη 54/4-11-1936:Για τη συμπεριφορά και την εσωσχολική και εξωσχολική επίβλεψη μαθητών καταγράφεται εν περιλήψει η συζήτηση του Συλλόγου Διδασκόντων στην Πράξη αυτή. Στη συνέχεια καταγράφονται πέντε κανόνες στους οποίους θα πρέπει να συμμορφωθούν οι μαθητές: Να φορούν τα πηλίκιά τους με το σύμβολο της Σχολής και τον αριθμό μαθητολογίου. Να κουρεύονται σύρριζα με την ψιλή μηχανή οι μαθητές των τριών μικρότερων τάξεων, ενώ των μεγαλύτερων βαθιά με ψαλίδι. Να χαιρετούν στρατιωτικά. Να κυκλοφορούν στην πόλη ως τις οκτώμισι. Να μην συχνάζουν καθόλου σε καφενεία.

Πράξη 55^η/11-11-1936:Εκπαιδευτικός αναφέρει ότι μαθητής της Ε΄ τάξης περιφερόταν με εξωσχολική παρέα στους δρόμους έντεκα η ώρα το βράδυ. Ο Σύλλογος αποφασίζει τη διήμερη αποβολή του.

Πράξη 58^η/8-12-1936:Μακροσκελής η Πράξη αυτή αναφέρει με κάθε λεπτομέρεια τα παραπτώματα , παρόντα και παρελθόντα του μαθητή Φ.Δ. Αυτός την προηγούμενη έμπαινε στην αίθουσα διδασκαλίας με πολλή φασαρία και δεν συμμορφώθηκε στις παρατηρήσεις του επόπτη (εφημερεύοντα) καθηγητή. Εκείνος τον παρέπεμψε στον Διευθυντή, ο οποίος τον τιμώρησε με μονοήμερη αποβολή. Στο άκουσμα της τιμωρίας ο μαθητής άρχισε να «φωνασκεῖ θορυβωδῶς» και χρειάστηκε η επέμβαση και άλλων παριστάμενων εκπαιδευτικών για να βγει από το γραφείο της διεύθυνσης. Ο Σύλλογος αποφάσισε επτάήμερη αποβολή για τον μαθητή , ο οποίος, μόλις η ποινή ανακοινώθηκε στην τάξη του, ξεκίνησε νέο κύκλο φασαρίας και είπε ότι δεν δέχεται την ποινή και θα πάει να καθίσει στην τάξη του. Χρειάστηκε εντέλει να κληθεί αστυνομικό όργανο για να τον βγάλουν έξω από τον περίβολο του σχολείου.

Στο σημείο αυτό ο Σύλλογος αναθυμάται το ...ταραχώδες παρελθόν του μαθητή. Στην πρώτη τάξη είχε κακή συμπεριφορά και η διαγωγή του είχε χαρακτηριστεί «καλή». Τα δύο επόμενα χρόνια φοίτησε σε άλλο σχολείο, αλλά πάλι έδειξε δείγματα κακής συμπεριφοράς. Στις εξετάσεις, ενώ προσπαθούσε να βοηθηθεί από άλλους μαθητές και του έγινε παρατήρηση, έσκισε το γραπτό του, έβρισε τον επιτηρητή και είπε «είστε όλοι παλιοτόμαρα» τη στιγμή που έβγαινε από την αίθουσα. Μετά από παράκληση του πατέρα να μη μειωθεί η διαγωγή του και έτσι εμποδιστεί η φοίτησή του σε επαγγελματικό σχολείο την επόμενη χρονιά, ο ίδιος ο μαθητής διαβεβαίωσε ότι δεν θα παρεκτραπεί εκ νέου. Όλα όμως αποδείχτηκαν φενάκη. Δεν εγγράφτηκε σε επαγγελματική σχολή, αλλά συνέχισε στο Γυμνάσιο Χαλκίδας να δημιουργεί ζητήματα με τη συμπεριφορά του, που δεν συνάδει με τη σχολική πειθαρχία. Ομόφωνα ο Σύλλογος τον αποβάλλει δια παντός από «τὸ Σχολεῖον Μέσης Ἐκπαιδεύσεως Χαλκίδος » και χαρακτηρίζει τη διαγωγή του ως κακή.

Πράξη 59^η/8-12-1936: Τον Σύλλογο απασχολεί η έγκαιρη και με τάξη είσοδος των μαθητών στις αίθουσες, μετά τα γεγονότα με τον μαθητή Φ.Δ. Προτείνεται από έναν καθηγητή οι μαθητές να συντάσσονται από τους διμοιρίτες μπροστά από την είσοδο των τάξεων, ενώ άλλος καθηγητής προτείνει να γνωστοποιηθεί διαταγή στους μαθητές να μην απομακρύνονται πολύ κατά το διάλειμμα και με το χτύπημα του κουδουνιού να συντάσσονται αμέσως κι έτσι να μην καθυστερεί η έναρξη του μαθήματος.

Πράξη 65^η/15-2-1937:Μακροσκελής και λεπτομερής περιγραφή της συμπεριφοράς του μαθητή Σ.Σ. της Ε΄ τάξης, ο οποίος προσπάθησε συστηματικά να δολιευτεί τη διεξαγωγή των εξετάσεων, για την ομαλή διεξαγωγή των οποίων ο Σύλλογος είχε ασχοληθεί σε προηγούμενη Πράξη του. Ο μαθητής δεν έφερε το μελανοδοχείο του, και ενώ ζητούσε μελάνη από παρακείμενους συμμαθητές, προσπαθούσε να λάβει και απαντήσεις θεμάτων. Κι όταν του αφαίρεσε ο επιτηρητής το γραπτό και τον έδιωξε από την αίθουσα, αυτός απαίτησε να ξαναμπει για να συνεχίσει την εξέταση. Στην άρνηση του επιτηρητή απειλούσε να τον σκοτώσει, λέγοντας«Θὰ τὰ κανονίσωμεν οἱ δύο μας. Μέχρι τὸ βράδυ θὰ σὲ χαλάσω »! Κι επειδή και παλιότερα είχε δείξει τι φυντάνι ήταν (για δυο χρόνια είχε υποχρεωθεί να φοιτήσει σε άλλο Γυμνάσιο) και επειδή έπρεπε να αποτραπεί να γίνει κακό παράδειγμα για τους άλλους μαθητές, ο Σύλλογος αποφασίζει την διαπαντός αποβολή του από το Γυμνάσιο της Χαλκίδας και η διαγωγή του να χαρακτηριστεί ως επίμορφος.

Πράξη 68^η/19-4-1937: Η Πράξη αφορά σε τρία θέματα: τον εορτασμό της 100ετηρίδος του Πανεπιστημίου Αθηνών, την επίπληξη των μαθητών που απουσίασαν από την σχολική εκδρομή της 17^{ης} Απριλίου και την τιμωρία ενός μαθητή της Α΄ τάξης με εικοσήμερο αποβολή. Ο μαθητής

Α.ΑΝ. αποκαλύφθηκε... μακρυχέρης! Άρπαξε με πονηρό τρόπο με τη μέθοδο της απόσπασης της προσοχής από έναν μικρό βιοπαλαιστή κουλουρτζή κουλούρια, τα οποία όμως εκ των υστέρων αναγκάστηκε από τον Σύλλογο να πληρώσει. Όμως αποκαλύφθηκε ότι λίγες μέρες πριν, κατά την ώρα της Γυμναστικής, είχε αφαιρέσει από τα ρούχα συμμαθητή του σημειωματάριο. Εν τω μεταξύ επισημαίνεται ότι πολλές φορές στην τάξη του σημειώνονται κλοπές βιβλίων και άλλων πραγμάτων των μαθητών. Μετά τα προηγούμενα οι υποψίες βαραίνουν στον συγκεκριμένο, καθ' έξη άραγε, μακρυχέρη μαθητή.

Πράξη 69^η/ 12-5-1937: Σε συνέχεια του προηγούμενου συμβάντος της κλοπής σε βάρος του μικρού βιοπαλαιστή κουλουρτζή κι άλλος μαθητής, ο Κ.Ν. τιμωρείται με 20ήμερη αποβολή ως συνεργός.

Πράξη 71^η/17-5-1937: Εφταήμερη αποβολή σε μαθητή της Ε' τάξης ο οποίος σε ερώτηση του Διευθυντή, γιατί απουσιάζει αδικαιολόγητα από το μάθημα των μαθηματικών, απάντησε ότι δεν μπορεί να βλέπει τον καθηγητή των μαθηματικών! Ο ίδιος μαθητής αναφέρθηκε από άλλους καθηγητές ως στοιχείο αδιάφορο, αναιδές και απειθάρχητο.

Με επτά ημέρες «φιλοδωρούνται» οι πρωταίτιοι προξένησης φθορών στην τάξη τους μαθητές της ΣΤ' τάξης. Αυτοί καταγγέλλονται από τον εφημερεύοντα καθηγητή και τον επιμελητή μαθητή ότι πετούσαν ο ένας στον άλλο κομμάτια σοβάδων, που αποκολλούσαν από τους τοίχους της τάξης, προξενώντας φθορά κι αναστάτωση στο διδακτήριο. Κι άλλοτε αυτή η τάξη παρατηρήθηκε ότι έφθιρε τα έπιπλα του σχολείου.

Πράξη 74^η/4-6-1937: Μαθητές της Ε' τάξεως απέχουν ομαδικά από το μάθημα των Τεχνικών και την επίσκεψη των εργοστασίων της πόλεως. Ο Σύλλογος καταλήγει να μην τιμωρηθούν με αποβολές οι μαθητές, αφού η χρονιά είναι στο τέλος της, αλλά να καταγραφεί στο Ποινολόγιο ως σοβαρό παράπτωμα και να ληφθεί υπόψη στον χαρακτηρισμό της διαγωγής τους.

Στην ίδια Πράξη καταγράφονται και άλλες πέντε περιπτώσεις για απρεπή συμπεριφορά μαθητών. Ένας ήταν σε καφενείο με εξωσχολική παρέα στις 12 το βράδυ, κι ενώ τον έβλεπε ο διευθυντής, αυτός εξακολούθησε καθήμενος. Άλλοι, κατά τη διεξαγωγή των σχολικών αγώνων (από κοινού με το Θηλέων) δεν κάθονταν στην ορισμένη για τους μαθητές θέση, αλλά είτε στο κυλικείο, είτε στο χώρο των δημοσιογράφων προσποιούμενοι τον δημοσιογράφο, είτε πλησίαζαν τα αποδυτήρια των κοριτσιών.

Πράξη 80^η/5-7-1937: Διεξοδικά η Πράξη αναφέρεται στη μείωση διαγωγής τριών μαθητών της ΣΤ' τάξης σε «κακή» καθώς, όταν ανακοινώθηκαν απορριπτικά τα αποτελέσματα των προαγωγικών εξετάσεων για αυτούς, εξύβρισαν με βαρείς, αγοραίους χαρακτηρισμούς και απείλησαν τους εκπαιδευτικούς για τη σωματική τους ακεραιότητα και τη ζωή τους. Χρειάστηκε να κληθεί η Χωροφυλακή για να τους απομακρύνει από τον χώρο του σχολείου. Ο Σύλλογος αναθέτει στον Διευθυντή να υποβάλει μήνυση εναντίον τους επί εξυβρίσει.

Πράξη 81^η/8-7-1938: Στον μαθητή Δ.Α. μειώνεται η διαγωγή σε «κακή» και αποβάλλεται δια παντός από τη Σχολή Μέσης Εκπαίδευσης Χαλκίδος, γιατί προξένησε επεισόδιο με ειρωνείες και ύβρεις σε βάρος καθηγητή εκτός σχολείου. Καταρχάς ο τιμωρούμενος φέρεται στο συμμαθητή του που ήταν παρέα και ο οποίος, καθώς περνούσε από μπροστά τους ο καθηγητής, σηκώθηκε και τον χαιρέτησε, να ειπεί: «αὐτόν, βρέ, χαιρετᾷς;» Σε δεύτερη φάση λίγο αργότερα απευθύνθηκε στον

καθηγητή υβριστικά «κερατᾶδες καθηγητές, γιὰ ἰδὲς ἄνδρας!». Κι ὅταν ἐκεῖνος τον παρατήρησε, ὁ μαθητὴς ἐκτὸς ἀπὸ πρόστυχος ἐγίνε κι ἀπειλητικός. Διερχόμενος χωροφύλακας λύτρωσε ἀπὸ τὴ δοκιμασία τὸν καθηγητὴ, ἀφοῦ ὁδήγησε στο Τμήμα τὸν μαθητὴ καὶ υπεβλήθη μήνυση ἐναντίον του.

Πράξη 82^η/8-7-1937: Τὴν ἴδια μέρα σε ἄλλη Πράξη ἐπιβάλλει σε ἄλλον μαθητὴ , τὸν Αφ.Δ. τῆς Δ΄τάξης, «κακὴ» διαγωγή καὶ δια παντός ἀποβολή, ὁ ὁποῖος ὅταν συνάντησε στο δρόμο καθηγητὴ «ἐξεστόμισε κατὰ αὐτοῦ τὴν αἰσχρὰν φράσιν «δὲν πᾶτε νὰ γάμ.....». Ὁ μαθητὴς εἶχε παραπεμφθεῖ λόγῳ ἀπουσιῶν ἀπευθείας στὴν ἐξεταστικὴ περίοδο Σεπτεμβρίου.

Σχολικὸ ἔτος 1937-1938

Πράξη 21^η/31-3-1938: Ὁ Σύλλογος ἀποβάλλει δια παντός κατὰ πλειοψηφία τὸν μαθητὴ Θ. Δ. τῆς Ε΄ τάξης καὶ χαρακτηρίζει κακὴ τὴ διαγωγή του γιὰτὶ καταδικάστηκε ἀπὸ τὸ Πλημμελειοδικεῖο Χαλκίδας (ἀποφ.412/23-3-1938) σε δυόμιση χρόνια σε φυλάκιση καὶ ἐκτοπισμό, γιὰτὶ συνελήφθη νὰ κατέχει ἐντυπα ἐπαναστατικοῦ περιεχομένου δια τῶν ὁποίων ἐπιδιωκόταν ἡ διάδοση καὶ ἐφαρμογὴ θεωριῶν, ἰδεῶν καὶ συστημάτων που τείνουν στὴν ἀνατροπὴ τοῦ κρατούντος ἐν τῇ χώρα κοινωνικοῦ καθεστώτος.

Ὁ Σύλλογος δικαιολογεῖ τὴν ἀπόφασή του με τὸ ὅτι ὁ μαθητὴς πράγματι ἐμφορεῖται ἀπὸ ἀνατρεπτικὰς ἰδέες, ἀλλίως δὲν θὰ εἶχε τέτοιο ἐντυπο υλικό. Καὶ οφείλουν νὰ ἀπομακρύνουν αὐτὸ τὸ ταραχοποιό στοιχεῖο, ὥστε νὰ μὴ συναναστρέφεται καθημερινὰ με τοὺς ἄλλους μαθητὲς καὶ παρασύρει στὸν ὄλεθρο τὶς ἀγνὲς καὶ ἀπειρες ψυχὲς τοὺς.

Με ἄλλες πράξεις τιμωροῦνται διάφορα συνήθη παραπτώματα καὶ κρίθηκε ὅτι δὲν ἦταν ἀπαραίτητη ἡ καταγραφή τοὺς. Ἡ μόνη Πράξη που καταγράφεται εἶναι αὕτη τοῦ Μαρτίου, γιὰτὶ εἶναι μοναδικὴ στο εἶδος τῆς.

Πράξις 31
Ἐν Χαλκίδι σήμερον τῇ 31 Μαρτίῳ 1921 συνήλθεν
ἡ σύγκλησις τῶν παιδαγωγικῶν μετὰ τὴν προεδρίαν τοῦ
γυμνασιάρχου ἡν ὡς βρεθείτω εἰληθὲς διατυπώσασθαι
περὶ τῆς ἐπιτελευτήσαντος ἐν τῇ τοῦ μετὰ τῆς
τῆς τάξης, ὅσα ἐκτελέσασθαι καὶ ἀποδοχὰς κατεσκευασμένης
ἐκ τῶν μειωμάτων τῆς ψυχικῆς, ἡν διδόνται ἐν
γυμνασίῳ.
Ἡ σύγκλησις λαβὼν κατ' ὄψιν, ὅτι ἡ διαγωγή τῶν ἱκε-
τώνων καὶ τῶν σπουδαστικῶν μαθητῶν καὶ ὡς μέχρι
τοῦδε οὐ μόνον ἡν ὡς σχολικῶς ἀβερρὴ διαταράσσας
τῆς τάξης καὶ ἐμμέλειαν τῆς ἀποδοχῆς κατεσκευασμένης
εἰληθὲς εἰρηθὲς καὶ αὐτῇ τῇ σχολικῇ ἀπόψει πολλῶν
ἐκ τῶν ἐνταυριζομένων καὶ μειωμάτων (κατεσκευασμένη, χαρὰ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μετά από τους μήνες που ασχοληθήκαμε με τα συγκεκριμένα αρχεία του σχολείου μας, μπορούμε να μαρτυρήσουμε ότι κάναμε ένα ενδιαφέρον ταξίδι. Συναντήσαμε -μεταφορικά μιλώντας- συμμαθητές που ήταν έφηβοι, σαν και μας, εκατό χρόνια και πλέον πριν. Χώσαμε τη... μεγάλη μας μύτη σε υποθέσεις τους. Δεν μπορούσαμε να ακούσουμε τη δική τους φωνή. Ακούγαμε για αυτούς αυτά που έλεγαν οι καθηγητές τους. Κι όταν επέτρεπαν οι «μεγάλοι» να τους ακούσουμε με εμβόλιμες σε εισαγωγικά φράσεις τους μέσα στα γραπτά, ήταν για να εκτεθεί η αυθάδειά τους. Τα πειθαρχικά μέτρα επιβάλλονταν για να τιθασευτεί η έλλειψη πειθαρχίας εντός και εκτός του σχολείου. Λίγες φορές ακούμε μια δικαιολόγηση και αιτιολόγηση των πράξεών τους, να αναγνωρίζονται κάποια ελαφρυντικά. Αρκετές περιπτώσεις ήταν ακραίες. Ίσως το δικαιολογεί η άγρια εποχή που έζησαν αυτοί οι έφηβοι, με πολέμους, διχασμούς, φτώχεια. Ίσως θα άξιζε τον κόπο κάποιος να ασχοληθεί με συγκεκριμένες περιπτώσεις. Δηλαδή να ψάξει συνδυαστικά π.χ. στο Μητρώο του σχολείου να βρει πληροφορίες για τα παραβατικά παιδιά σχετικά με την καταγωγή τους, την οικογένειά τους, την ηλικία τους. Ίσως να φωτίζονταν οι πράξεις τους και να μην χρεώνονταν μόνο «ταμπέλα». Αυτή η έρευνα είναι όμως για ειδικούς επιστήμονες.

Αισθανθήκαμε αρκετά οικείοι με αυτούς τους μαθητές των αλλοτινών χρόνων. Ποιος δεν έχει βαρεθεί σε μάθημα και δεν έχει τουλάχιστον μιλήσει με τον διπλανό του! Και ποιος δεν έχει προσπαθήσει έστω και κάπως να κλέψει σε εξετάσεις ή δεν έχει καρδιοχτυπήσει! Ομολογουμένως αρκετά πράγματα μας φάνηκαν εξωφρενικά. Εμείς, στο σχολείο μας τουλάχιστον, είμαστε πιο ευγενικοί. Οι συντονίστριες καθηγήτριες του Ομίλου μας αρκετές φορές προβληματίστηκαν, μισοαστεία- μισοσοβαρά, αν όλα αυτά θα έπρεπε να έρθουν στο φως, μην και αποτελέσουν κακό παράδειγμα. Πήραμε τελικά το ρίσκο χάριν της έρευνας και της επιστήμης.

Θεωρούμε πως υπηρετήσαμε κάπως την επιστήμη της Ιστορίας. Φέρνουμε με το βιβλίο μας στο φως μέρος της ιστορίας των ανθρώπων του προγονικού σχολείου μας. Προσπαθήσαμε να μεταφέρουμε σωστά τις πληροφορίες. Να δούμε τα γεγονότα μέσα στον ιστορικό περίγυρό τους, όσο γινόταν. Απολαύσαμε και χαρήκαμε όλο το ταξίδι. Ευχαριστούμε όλους όσους έστειλαν ούριο άνεμο σε αυτό!

Ευχαριστούμε την κα Κλιάρη, υπεύθυνη των εκπαιδευτικών προγραμμάτων του ΠΠΙΜ, την κ. Λεμπέση και τους συνεργάτες της στο Αρχείο της Εθνικής Τράπεζας, τους υπεύθυνους της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Χαλκίδας, κα Κηρύκου Κατερίνα και κο Γιδαράκο Κωνσταντίνο, τον υποδιευθυντή μας κ. Τσάλλα Γιώργο για όλες του τις φροντίδες, τον Αντιπεριφερειάρχη Ευβοίας κ. Κελαϊδίτη, για την ευγενική χορηγία της πρώτης έντυπης έκδοσης, και ιδιαιτέρως τον κ. Μπάμπη Μανιάτη για την ανατύπωσή του. Τέλος, ως συντονίστριες εκπαιδευτικοί θέλουμε να ευχαριστήσουμε τους μαθητές και μαθήτριες του Ομίλου μας, που δούλεψαν με κέφι και αφοσίωση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

I. Η οργάνωση της Εκπαίδευσης στο νεοελληνικό κράτος

Η μέριμνα για την παιδεία του Γένους μαρτυρείται ως προτεραιότητα από τα προεπαναστατικά χρόνια, κάτω από την επίδραση του Διαφωτισμού. Με την οικονομική στήριξη των εμπόρων λειτούργησαν «κοινά» σχολεία για την παροχή στοιχειώδους εκπαίδευσης στον τουρκοκρατούμενο ελλαδικό χώρο. Κατά τα χρόνια της Επανάστασης κείμενα τοπικών Πολιτικών Οργανισμών αναφέρονται σε λήψη μέτρων για την εκπαίδευση του ελληνικού λαού με την προσδοκία ότι με αυτήν θα δημιουργηθούν καλοί πολίτες. Με ψήφισμα του Βουλευτικού ιδρύεται επιτροπή υπό τον Άνθιμο Γαζή για την μελέτη των εκπαιδευτικών προβλημάτων.⁹ Ο Καποδίστριας θα ιδρύσει αλληλοδιδασκτικά σχολεία, Ορφανοτροφείο (Αίγινα), Γεωργική Σχολή (Τίρυνθα) με σκοπό, εκτός από την σφυρηλάτηση της εθνικής ταυτότητας και την καλλιέργεια της ηθικής, την επαγγελματική κατάρτιση των νέων.

Η Αντιβασιλεία με μια σειρά νομοθετήματα οργανώνει τη στοιχειώδη εκπαίδευση υποχρεωτική χωρίς διάκριση φύλου. Θα ρυθμίσει ζητήματα της μέσης εκπαίδευσης με την ίδρυση Ελληνικών σχολείων και Γυμνασίων, *«διά την εις το Πανεπιστήμιον μετάβασιν απαιτουμένην, προσέτι δε και δια τον κοινωνικόν βίον αναγκαιωτάτην εκπαίδευσιν»*, με αποκλεισμό όμως των κοριτσιών¹⁰. Επίσης θα απασχοληθεί με την ανάπτυξη της τεχνικής εκπαίδευσης και ιδρύει ως σχολείο στοιχειώδους εκπαίδευσης το Πολυτεχνείο¹¹.

Με τις όποιες εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις που επιχειρούνται και είναι στον απόηχο των εξελίξεων στην Ευρώπη, για την οργάνωση της εκπαίδευσης στο νεοελληνικό κράτος επόμενος μεγάλος σταθμός είναι ο νόμος ΒΤΜΘ΄ του 1895, με τον οποίο εκδηλώνεται ενδιαφέρον για την προσχολική αγωγή. Κι ενώ παραμένει κυρίαρχος ο κλασικιστικός χαρακτήρας της εκπαίδευσης, που εκτρέφει κυρίως θεσπιθήρες του δημοσίου, στα νομοσχέδια του 1899 (Ευταξία) και κάτω από την δυσχερή εμπειρία του ατυχούς πολέμου του 1897 με την μόρφωση του λαού επιδιώκεται και η «πολεμική αντοχή»¹². Προτείνεται η διδασκαλία της Καθαρεύουσας αντί της Αρχαίας Ελληνικής και στοιχειώδεις γνώσεις πρακτικών και τεχνικών μαθημάτων (Κηπουρική, Δενδροκομία, Βαμβακοτροφία, Εμπορία κτλ). Για τη μέση εκπαίδευση προτείνεται ο χωρισμός της στις ανώτερες τάξεις των γυμνασίων σε ανθρωπιστικό και πρακτικό τμήμα. Για την τεχνική παιδεία προβλέπεται η ίδρυση εμπορικής, βιομηχανικής και επαγγελματικής σχολής, αφού πρώτα εξασφαλιζόταν το αναγκαίο διδακτικό προσωπικό με την αποστολή υποτρόφων στην Ευρώπη.

⁹ Αρ. Στεργέλλης, «Φώτα και εκπαίδευση κατά την Επανάσταση», στο Νεοελληνική παιδεία και κοινωνία, Όμιλος Μελέτης του Ελληνικού Διαφωτισμού, Αθήνα 1995, σ.142

¹⁰ ΦΕΚ 87/31-12-1836: Διάταγμα Περί κανονισμού των ελληνικών σχολείων και γυμνασίων

¹¹ Διάταγμα της 31ης Δεκεμβρίου 1836

¹² βλ. «Γενική Εισήγησις των Εκπαιδευτικών Νομοσχεδίων» Εκπαιδευτικά Νομοσχέδια και Αγορεύσεις περί Δημοτικής Εκπαιδεύσεως, Εθνικόν Τυπογραφείον, 1899.

Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα ήδη υπάρχουν οι προϋποθέσεις της ανάπτυξης αστικής τάξης (εκβιομηχάνιση, διπλασιασμός των εδαφών και του πληθυσμού της χώρας από τους Βαλκανικούς πολέμους) . Οι εκπαιδευτικοί μηχανισμοί τίθενται στην εξυπηρέτηση του κοινωνικού μετασχηματισμού. Με τα νομοσχέδια του 1913, που εισηγητής τους είναι ο Δημ. Γληνός, επιδιώκεται το σχολείο να μετατραπεί σε μοχλό οικονομικής ανάπτυξης, μέσα από τον πρακτικό προσανατολισμό των προγραμμάτων σπουδών της βασικής εκπαίδευσης (δετές Δημοτικό) , την εξομοίωση της εκπαίδευσης αγοριών και κοριτσιών και τη δημιουργία παράλληλου δικτύου επαγγελματικής και τεχνικής εκπαίδευσης. Καινοτομία θεωρείται η καθιέρωση δύο τύπων σχολείου στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση : το δετές Γυμνάσιο, που εξυπηρετεί ανάγκες της ανώτερης τάξης, και το Αστικό, που υπηρετεί ανάγκες της μεσαίας τάξης. Τα νομοσχέδια αυτά δεν ψηφίζονται από την Βουλή. Το 1914 όμως δημιουργούνται Αστικά σχολεία θηλέων , 3ετούς διάρκειας και επαγγελματικού προσανατολισμού.

Σημαντική εκπαιδευτική μεταρρύθμιση γίνεται το 1917 από τον Βενιζέλο. Νομοθετείται η δημοτική γλώσσα ως γλώσσα του δημοτικού σχολείου με παράλληλη τη διδασκαλία της καθαρεύουσας τα δυο τελευταία χρόνια. Επίσης μεταρρυθμίζεται το σύστημα συγγραφής των βιβλίων και λαμβάνεται μέριμνα για την μετεκπαίδευση των δασκάλων. Την ίδια εποχή συζητιέται το θέμα της μείωσης του αριθμού των φοιτώντων στα γυμνάσια , γιατί οι απόφοιτοί τους αντιμετωπίζουν προβλήματα απορρόφησης στον χώρο εργασίας (το εργατικό δυναμικό στον τομέων των ελευθέρων επαγγελμάτων και το δημόσιο δεν ξεπερνά το 8%). Η σημαντικότερη όμως εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, που με μικρές διαφοροποιήσεις ίσχυσε ως το 1964, ήταν πάλι από την κυβέρνηση Ελ. Βενιζέλου το 1929¹³.

---

¹³ Πρόκειται για τα νομοσχέδια που κύριός τους συντάκτης ήταν ο Ευάγγελος Κακούρος και Υπουργοί Παιδείας ο Κων/νος Γόντικας (1929) και Γεώργιος Παπανδρέου (1930).

II. Πίνακας βασικών ιστορικών γεγονότων 1908-1936

1908:	Κρήτες βουλευτές κηρύττουν μονομερή ένωση με την Ελλάδα
Ιανουάριος 1910:	Ο Στρατιωτικός σύνδεσμος αναγκάζει το Κοινοβούλιο και τον Βασιλιά Γεώργιο να συγκαλέσει Εθνοσυνέλευση για την αναθεώρηση του Συντάγματος της Ελλάδας.
6 Μαρτίου 1910:	Μια διαμαρτυρία από τους δουλοπάροικους της Θεσσαλίας στο Κιλενέρ (οι οποίοι ζητούν αγροτική μεταρρύθμιση) καταστέλλεται βίαια από τον Στρατό.
2 Οκτωβρίου 1910:	Ο Ελευθέριος Βενιζέλος γίνεται Πρωθυπουργός της Ελλάδας.
Α΄ Βαλκανικός Πόλεμος: 8 Οκτωβρίου 1912 - 30 Μαΐου 1913:	Υπογραφή της Συνθήκης του Λονδίνου. Τέλος του Πρώτου Βαλκανικού Πολέμου. Η Ελλάδα προσαρτά μεγάλες εδαφικές εκτάσεις: σημαντικά τμήματα της Μακεδονίας, την Ήπειρο, επανακτά το μικρό τμήμα της Θεσσαλίας που χάθηκε το 1897, την Κρήτη και πολλά νησιά του Αιγαίου.
Β΄ Βαλκανικός Πόλεμος 16 Ιουνίου 1913- 10 Αυγούστου 1913:	Υπογραφή της Συνθήκης του Βουκουρεστίου. Ο Β΄ Βαλκανικός Πόλεμος τελειώνει. Η Ελλάδα προσαρτά σημαντικό μέρος της Μακεδονίας
1914:	έναρξη Α΄ παγκοσμίου πολέμου
1915-1917:	Εθνικός Διχασμός.
Ιούλιος 1917:	Επίσημη ένταξη της Ελλάδας στην Αντάντ. Η Ελλάδα κηρύσσει πόλεμο ενάντια στις Κεντρικές Δυνάμεις.
27 Νοεμβρίου 1919:	Υπογραφή της Συνθήκης του Νεϊγύ. Η Ελλάδα προσαρτά τη Δυτική Θράκη.
10 Αυγούστου 1920:	Υπογραφή της Συνθήκης των Σεβρών. Η Ελλάδα προσαρτά την Ανατολική Θράκη και της ανατίθεται η διοίκηση της ζώνης της Σμύρνης για 5 χρόνια.
1919-1922:	Μικρασιατική Εκστρατεία
28 Νοεμβρίου 1922:	Δίκη των Έξι. Ο πρώην Πρωθυπουργός Δημήτριος Γούναρης, ο Αρχηγός του Ελληνικού Στρατού Γεώργιος Χατζανέστης και τέσσερις άλλοι πολιτικοί εκτελούνται ως υπεύθυνοι για τη μικρασιατική Καταστροφή.
24 Ιουλίου 1923:	Υπογραφή της Συνθήκης της Λωζάνης. Αναγκαστική ανταλλαγή πληθυσμών. Οι Έλληνες της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου και της Τενέδου και οι μουσουλμάνοι της Θράκης εξαιρούνται από την ανταλλαγή πληθυσμών.

Δεύτερη Ελληνική Δημοκρατία (1924-1935)	
25 Μαρτίου 1924:	Η Ελλάδα γίνεται δημοκρατία. Ο Παύλος Κουντουριώτης γίνεται ο πρώτος Πρόεδρος της Ελλάδας
1925-1926:	στρατιωτικό πραξικόπημα υπό την ηγεσία του Θεόδωρου Πάγκαλου
1928-1932:	τελευταία διακυβέρνηση Βενιζέλου
Μάρτιος 1933:	Ένα φιλοβενιζελικό πραξικόπημα αποτυγχάνει.
6 Ιουνίου 1933:	Δεύτερη απόπειρα δολοφονίας εναντίον του Βενιζέλου στην Αθήνα.
Μάρτιος του 1935:	Το Κίνημα του 1935, υπό τις διαταγές του Ελευθέριου Βενιζέλου και του Νικολάου Πλαστήρα, αποτυγχάνει. Ο Βενιζέλος φεύγει στη Γαλλία. Ο Βενιζέλος πέθανε στο Παρίσι την επόμενη χρονιά. Οι φιλοβενιζελικοί και φιλοδημοκρατικοί αξιωματούχοι των Ενόπλων Δυνάμεων εκκαθαρίζονται.
10 Οκτωβρίου 1935:	πραξικόπημα υπό τον Γεώργιο Κονδύλη- κατάργηση της Δημοκρατίας και επιστροφή στη μοναρχία με νόθο δημοψήφισμα . Ο Γεώργιος Β΄ αποκαθίσταται στον θρόνο
4 Αυγούστου 1936:	. Ο στρατηγός Ιωάννης Μεταξάς κηρύσσει αναλαμβάνει την εξουσία, πραξικοπηματικά.

III. Δείγματα από τα Βιβλία Πράξεων

[illegible]

Εξ' ὧν καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐξοφλοῦμαι.
Οὐδὲν οἱ ἀρετὴν καὶ ἀρετὴν.

2000

Adwopkany

Крестов 74

[illegible][illegible]

Tirana e fshimit t'at' koi komandues meqer koi paq?
Qeni E. Avetisov,

Amo 1897
 Amos 1897
 Amos 1897

[illegible][illegible]

Πράξις 16^η

Ἐν Χαλκίδι δὴμῳ τὴν 21^{ην} /ανουαρίου 1938, ἡμέραν Παρασκευὴν καὶ ὥραν 11^{ην} ὡρῶν δυνεῖδων δὲ δὴμαρχος τῆς Ἀχαΐας Μ. Ξυποαυδιδεύης ἐξ συνεδρίου ἐν τῷ γραφείῳ αὐτοῦ, ἵνα συζητήσει τὴν ἐπὶ ἐκτετατοῦ γινόμενου μεταξὺ τῶν μαθητῶν τῆς Δευτέρου τάξεως Σχολῆς Βασιλῆως καὶ Παναγίου Ἰωάν. διωγραφίαν ὡς ἑξῆς.

ὡς ἐκτετατοῦ ἐν τῶν γινόμενων τοῦ τοῦ ἡγεμονικοῦ ἀναγκαστικῶν οὐδὲν ἄλλο ἀναγκαστικῶν μαθητῶν δυνεῖδων ἡγεμονικοῦ μεταξὺ τῶν διὰ ἀναγκαστικῶν λόγων. Κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ ἐκτετατοῦ καὶ κατὰ τὸ διάγραμμα καὶ κατὰ τὸ μαθητῶν μαθηματικῶν ἐκτετατοῦ ἀναγκαστικῶν ἀλλήλων καὶ τῶν κατὰ τὸ τρίτον διάγραμμα κατὰ τὴν ἐκτετατοῦ καὶ τὴν δὲ ἐκτετατοῦ κατὰ τὸ μαθητῶν κατὰ τὸν ἀριστοτέλιν ἀναγκαστικῶν. Ἐάν ἐκτετατοῦ κατὰ τὸν ἀριστοτέλιν ἀναγκαστικῶν τοῦ ἀναγκαστικῶν.

Ἐπειδὴ ἡ ἐκτετατοῦ αὐτὴ ὅχι μόνον ἀναγκαστικῶν μαθητῶν ἀλλὰ καὶ μαθητῶν ἄλλων ἐκτετατοῦ κατὰ τὸν ἀριστοτέλιν ἀναγκαστικῶν, ἐπὶ τὴν δὲ ἐκτετατοῦ κατὰ τὸν ἀριστοτέλιν ἀναγκαστικῶν, ἐπὶ τὴν δὲ ἐκτετατοῦ κατὰ τὸν ἀριστοτέλιν ἀναγκαστικῶν, ἐπὶ τὴν δὲ ἐκτετατοῦ κατὰ τὸν ἀριστοτέλιν ἀναγκαστικῶν.

Ἐφ' ᾧ συνελοῖται ἡ ἀναγκαστικῶν ἀναγκαστικῶν ὡς ἐκτετατοῦ.

Οἱ διωγραφῶν

Οἱ μαθητῶν

Ἄλλοι μαθητῶν

Ἄλλοι μαθητῶν

1938

Tea's 135.

ΕΙΣ ΧΑΡΙΝ ΤΗΝΕΣ ΤΗ 22 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1934
ΕΥΧΕΤΑΙ ΑΝΤΙΣΤΗΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΑΔΕΛΦΟΝ, ΤΩ ΠΑΤΕ-
ΡΙ ΚΑΙ ΤΑΙΣ ΑΓΑΠΗΣ [REDACTED] ΤΑΙΣ ΑΓΑΠΗΣ
ΜΕΤΕΝ ΤΗΝ ΑΓΑΠΗΝ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ
ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ (1/3).

1. *Список* 2. *Список* 3. *Список* 4. *Список* 5. *Список* 6. *Список* 7. *Список* 8. *Список* 9. *Список* 10. *Список*

196

Le Registre n° 1000 du 22 Janvier 1934 surp.
 les 1000000 de la page 1000000 de la page 1000000
 des 1000000 de la page 1000000 de la page 1000000

1) Модальность лог. модальностей в логике высказываний и логике предикатов. В логике высказываний модальности выражаются с помощью модальных связок: необходимо, возможно, невозможно, не обязательно. В логике предикатов модальности выражаются с помощью модальных кванторов: необходимо для всех, возможно для всех, не обязательно для всех, не обязательно для некоторых.

Tui d'iopeon tuius aiaf al nren o nryoy
w h pui uoivoumny, qd' r' nynd' epot

Love & friendship will be the only victory, every
 day & every night in our lives.

2) Προβλεπόμενα επί προκείμενης της τριτοβάθμιας κρίσης, η Επιτροπή επί του εφέτους, σύμφωνα με το άρθρο 10 του Ν. 2266/1994, διατάσσεται να μην προχωρήσει στην έκδοση των προκείμενων αποφάσεων.

6. Γενικά στοιχεία: 6.1. Έκδοση: 10/11/2011
2. Σχολείο: Σχολείο

$\pi_{\alpha} \approx 1.3$ 13%

Εἰς λαοὺς ἑθνην τοὺς 31. Γενάρη 1936 συν-
ἔδωκεν ὁ ἱερογὰτος τῆς μοναχικῆς ἐκ τῆς γκαρδίας τῆς
Γυναικῶν αἰσθητικῆς τῆς ἐκκλῆς.

[illegible]

IV. Από τη δράση του Ομίλου μας

Επίσκεψη στη Δημόσια Βιβλιοθήκη Χαλκίδας

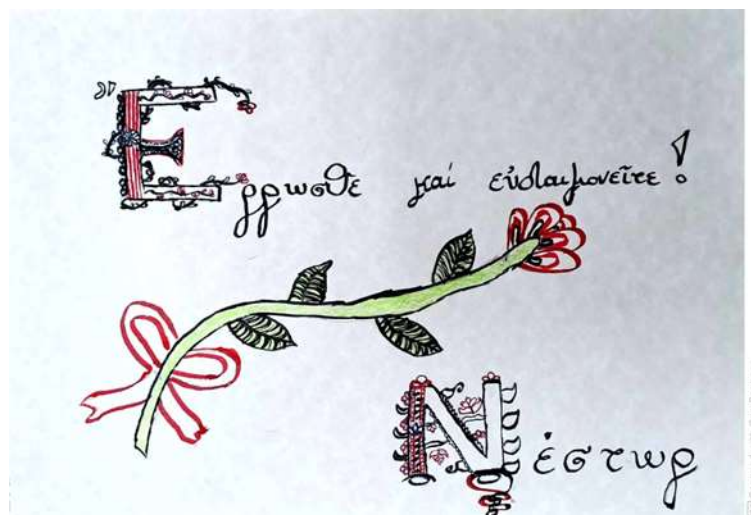

Φτιάχνοντας χαρτί ανακυκλωμένο

Ασκήσεις Καλλιγραφίας

Επίσκεψη στο Πατριαρχικό Ίδρυμα Πατερικών Μελετών, Θεσσαλονίκη

Ξενάγηση στο Εργαστήριο Συντήρησης Χειρογράφων και Εικόνων της Εφορείας Αρχαιοτήτων Αγίου Όρους και Χαλκιδικής, Θεσσαλονίκη

Με την κ. Ιωάννα Κλιάρη, υπεύθυνη των εκπαιδευτικών προγραμμάτων του ΠΙΠΜ στον περίβολο της Μονής Βλατάδων, Θεσσαλονίκη